

BŪVNICĪBAS ATKRITUMU ŠĶIROŠANA BŪVLAUKUMĀ

V2 2024

VADLĪNIJAS BŪVNICĪBAS ATKRITUMU ŠĶIROŠANAI BŪVLAUKUMĀ KOMERCOBJEKTOS UN PUBLISKO BŪVDARBU PROJEKTOS

Dokuments izstrādāts projektā "Life Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites vei-cināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (Life Waste to Resources IP) LIFE20 IPE/LV/000014

SATURA RĀDĪTĀJS

Tehniskās atsauces, dokumenta rekvizīti

Granta līguma numurs:	LIFE20 IPE/LV/000014	
Akronīms:	LIFE Waste To Resources IP; Life W2R IP	
Pilns nosaukums:	"Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju"	
Partneris	Latvijas Būvuzņēmēju apvienība, biedrība (LBA)	
Pasākuma numurs:	C2.1. Vienota sistēma būvniecības atkritumu šķirošanai būvniecības posmos – nojaukšana un jaunbūve	
Autors:	Brigita Ķirule-Viksne, DGNB konsultante, LBA	
Piedalījušies:	<ul style="list-style-type: none"> • "Rīgas enerģētikas aģentūra" • "Pillar Capital" AS BREEAM auditori • Būvniecības valsts kontroles birojs • Ekonomikas ministrija • Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija • Valsts Vides dienests • VAS "Valsts Nekustamie īpašumi" • SIA "ZAAO" • SIA "CleanR Verso" • "Passive House Latvia" eksperts būvniecības un būvniecības atkritumu pārstrādes tehnoloģiju jomā saskaņā ar 28.06.2023 līgumu Nr. SL-2023/06-3 • LBA biedri "Saint-Gobain Celtniecības Produkti" SIA un SIA "Knauf"	
Dokumenta veids:	Vadlīnijas	
Dokumenta nosaukums:	Vadlīnijas būvniecības atkritumu šķirošanai būvlaukumā komecobjektos un publisko būvdarbu projektos	
Sasniedzamā rezultāta izpildes termiņš	29.02.2024	
Nodevuma iesniegšanas datums	29.02.2024	
Izplatīšana:	PU	Publiska

SATURA RĀDĪTĀJS

Technical references, document details

Grant agreement reference:	LIFE20 IPE/LV/000014	
Acronym:	LIFE Waste To Resources IP; Life W2R IP	
Project name:	"Waste To Resources Latvia - boosting regional sustainability and circularity"	
Partner:	Latvian Construction Association (LCA)	
Activity name and No.:	C2.1. A unified system for construction waste sorting during the construction phases – demolition and new construction	
The author:	Brigita Ķirule-Viksne, DGNB Consultant, LCA	
Participated:	<ul style="list-style-type: none"> • Riga City Municipality Agency "Riga Energy Agency" • BREEAM auditor • Construction State Control Office • Ministry of Economics • Ministry of Environmental Protection and Regional Development • State Environmental Service • VAS "Valsts Nekustamie īpašumi" • SIA "ZAAO" • SIA "CleanR Verso" • "Passive House Latvia"(acc. to 28.06.2023 agreement no. SL-2023/06-3) • LBC members "Saint-Gobain Celtniecības Produkti" SIA and SIA "Knauf" 	
Type of the document:	Guidelines	
Title of deliverable in the project:	Guidelines for construction and demolition waste (CDW) sorting at construction site	
Deadline for deliverable in project	29.02.2024	
Date of submission	29.02.2024	
Distribution:	PU	Public

Saturs

Executive summary	0
1. Būvniecības atkritumu dalītas vākšanas (šķirošanas) mērķis	1
1.1. Mērķis	1
1.2. Saīsinājumi	4
1.3. Terminu un definīcijas	6
1.4. Normatīvi, standarti un labās prakses dokumenti	10
2. Pienākums dalīti vākt BA	14
2.1. Kas nosaka prasību dalīti vākt BA?	14
2.2. Kā dalībnieki pārvalda atbildības?	15
2.3. Sadzīves atkritumu, papīra, plastmasas, stikla un izlietotā iepakojuma apsaimniekošana būvlaukumā	16
3. Pienākums uzskaitīt BA	18
3.1. Principi BA apjomu prognozēšanai pārbūves vai nojaukšanas darbu plānošanā	19
4. BA plūsmas, to īpašības un otrreizējo izejvielu potenciāls	22
4.1. BA plūsmas ar otrreizējo resursu potenciālu	22
4.2. BA pārstrādes iespējas Latvijā	24
4.3. BA izmantošana izrakto tilpju aizpildīšanai un izmantošana būvlaukumā	24
5. Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas dalībnieki un BA dalītās vākšanas un apsaimniekošanas procesā iesaistītie	27
6. BA – atkritumu klasifikācija, bīstamie BA un kodifikācijai attiecināmās BA frakcijas	28
6.1. Atkritumi, kas var rasties būvdarbu, t.sk. nojaukšanas darbu gaitā, un kurus var noglabāt inerto atkritumu poligonos	28
6.2. Otrreizējās izejvielas	29
7. Bīstamie BA, to apzīmējumi un identificēšana	30
7.1. Kā novērtēt, vai atkritumi ir bīstami?	34
8. Nojaukšanas metodes un otrreizējo izejvielu sagatavošana būvlaukumā	40
8.1. Selektīvā nojaukšana, BA reģenerācija būvlaukumā un sagatavošana izmantošanai	40
8.2. Atkritumu dalīta vākšana būvniecības vietā un sagatavošana pārstrādei vai atkārtotai izmantošanai	43
9. BA uzglabāšana BL, nodošana un izmaksas	44
9.1. BA Uzglabāšana BL līdz 3 mēnešiem	45
9.2. BA Uzglabāšana BL ilgāk par 3 mēnešiem (juridiskām personām)	46
10. Kas plānots turpmāk un kā panākt apritīgu saimniekošanu būvlaukumā?	47
10.1. Izmaiņas ES normatīvajos aktos ar ietekmi uz apritīgu BA apsaimniekošanu	47

SATURA RĀDĪTĀJS

10.2. Nepieciešamās izmaiņas regulējumā Latvijā, lai īstenotu aprītīgu BA apsaimniekošanu būvlaukumā	48
10.3. Iniciatīvas un labās prakses Latvijā	51
Informācija par dokumenta izstrādātāju	1
Pielikums Nr. 1 Būvniecības atkritumi	2
1. Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi	2
2. Krāsas un lakas	17
3. Līmju un hermētķu (tepju) atkritumi	17
4. Iepakojums	18
5. Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi	20
Pielikums Nr. 2 Aprītīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte	21
1. Nekustamā īpašuma attīstīšana	21
2. Priekšizpēte	22
3. Projektēšana	22
4. Būvdarbi	22
5. Atkritumu apsaimniekošana	23
6. Ražošana	24
Pielikums Nr. 3 Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas meklēšana VVD reģistrā konkrētai atkritumu klasei	25
Informācija par dokumenta izstrādātāju	1

Executive summary

The guidelines for sorting construction and demolition waste (hereinafter – CDW) at the construction site in commercial objects and public construction projects (hereinafter – the Guidelines) have been developed based on the findings and conclusions made during the research phase of the integrated project "Waste to Resources Latvia – boosting regional sustainability and circularity" (hereinafter – Life Waste to Resources) and examples of good practices in Scandinavia and Austria, as well as the framework document for sustainable construction of the European Commission's Directorate-General for Energy, Climate Change and the Environment European Union framework for sustainable buildings or Level(s) (hereinafter – Level(s)).

The guidelines were prepared by Latvian Construction Association (hereinafter – LCA) in cooperation with numerous experts and stakeholders of related industries. Contributors to these guidelines include: Ieva Kalniņa, Riga City Municipality Agency "Riga Energy Agency"; Ludmila Bernšteine, Pillar Capital, AS BREEAM auditor; Aija Vule, Construction State Control Office; Andris Mālnieks, Ministry of Economics; Alise Vecozola, Ilze Doniņa, Jolanta Melnace, Ministry of Environmental Protection and Regional Development; Ilona Trēziņa, Atis Trejs, Evita Muižniece-Treija, State Environmental Service; Kristaps Šveisbergs, Arnis Minikovičs, VAS "Valsts Nekustamie Īpašumi"; Ingrīda Gubernatorova, SIA "ZAAO"; Santa Vaivoda, SIA "CleanR Verso"; Mārtiņš Kandis, "Passive House Latvia" and LBC members Normunds Mitko "Saint-Gobain Celtniecības Produkti" SIA as well as SIA "Knauf".

The purpose of the guidelines is:

- to promote the implementation of circular economy principles in civil construction plans in commercial and public construction works. Support the circulation of construction products and CDW, keeping in mind that CDW sorting or separate collection at construction sites is not a self-serving operation, but a practical stage in the process of orderly construction;
- achieve understanding and clarity about the roles and responsibilities of the process participants;
- bring clarity to the parties involved on the binding regulatory acts;
- offer nomenclature mapping and mutual translation of waste and construction industries;
- reduce the amount of landfilled CDWs and, accordingly, increase the amount of CDW that has reached the end-of-waste status (hereinafter referred to as EoW), as well as CDW used in construction, reused materials and secondary raw materials.

The guidelines are intended for use when planning and/or performing building construction and/or demolition works in the public and commercial sectors. The general principles, as far as they correspond to the procedure for managing construction and demolition waste generated in households and the binding regulations of the relevant municipality, can also be used in the private sector.

These Guidelines are accompanied by a mapping of construction waste fractions and construction waste classes and codes of the European Waste Classification¹.

The material was prepared within the European Commission's LIFE Environment Program project "Waste to Resources Latvia – boosting regional sustainability and circularity" (LIFE Waste To Resources IP No. LIFE20 IPE/LV/000014). The project is implemented with the financial support of the LIFE Programme of the European Union and Latvian State Regional Development Agency.

The information reflects only the LIFE Waste To Resources IP beneficiaries' view and the European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

---

¹ Regulation (EC) No 2150/2002 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2002 on waste statistics, ANNEX III, Waste Statistical Nomenclature, link: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2150/oj>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

1. Būvniecības atkritumu dalītas vākšanas (šķirošanas) mērķis

1.1. MĒRĶIS

Vadlīniju dokumenta mērķis

- atbalstīt noslēgta vai atkārtota būvizstrādājumu un būvniecības atkritumu (turpmāk – BA) aprites cikla īstenošanu civilās būvniecības iecerēs komerc- un publiskajos būvdarbos² – BA šķirošana jeb dalīta vākšana būvlaukumos nav pašmērķīga darbošanās, bet gan praktisks posms apritīgas būvniecības procesā;
- panākt izpratni un skaidrību par procesa dalībnieku lomām un atbildībām;
- sniegt skaidrību iesaistītajām pusēm par saistošajiem normatīvajiem aktiem;
- piedāvāt atkritumu un būvniecības nozaru nomenklatūras kartējumu un savstarpēju tulkošanu;
- samazināt apglabāto BA daudzumu un attiecīgi palielināt atkritumu beigu statusu (turpmāk – EoW) sasniegušo, kā arī būvniecībā izmantoto BA, atkārtoti izmantoto materiālu un otrreizējo izejvielu daudzumu.

Vadlīnijas paredzētas izmantošanai plānojot un/vai veicot ēku būvniecības un/vai nojaukšanas darbus publiskajā un komercsektorā. Vispārīgos principus, ciktāl tie atbilst mājāsaimniecībā radīto būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas kārtībai un attiecīgās pašvaldības saistošajiem noteikumiem, var izmantot arī privātajā sektorā.

Ilustrācija 1, avots <https://hsbooster.eu/circular-economy-construction-industry>

² būvdarbu veikšanas procesā radušies atkritumi, uz kuriem attiecas normatīvie akti par būvniecībā radušos atkritumu un to pārvaldījumu uzskaites kārtību, kam, saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas normatīvajiem aktiem, ir noteikta no mājāsaimniecībās radītiem būvniecības un nojaukšanas atkritumiem atšķirīga apsaimniekošanas kārtība.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Apritīgas būvizstrādājumu un BA apsaimniekošanas mērķis būvlaukumā

Nodrošināt materiālu, kas rodas būvdarbu un demontāžas laikā, plūsmu caurskatāmību, samazināt transportēšanas attālumus, kas saistīti ar pārstrādi un apglabāšanu, lai tādējādi mazinātu siltumnīcefektu izraisošo gāzu (turpmāk – SEG) emisijas un to ietekmi uz vidi, kā arī lai ierobežoto resursu patēriņu, samazinot dabas resursu ieguvu un aizstājot tos ar tehniski līdzvērtīgiem materiāliem, kas iegūti, veicot būvdarbus un demontāžas darbus. Identificēt un nošķirt bīstamās vielas, kā arī veikt atgūto materiālu tehnisko īpašību un vides drošuma prasību izvērtēšanu³.

Perspektīvā – nodrošināt pārredzamību ēku un tām pieguļošo teritoriju lietošanas posma SEG emisiju mazināšanā un šī posma emisiju iekļaušanu dzīves cikla novērtējuma aprēķinā.

Primārie jeb būvlaukumā nepastarpināti risināmie **uzdevumi** BA plānošanai, apzināšanai un darbībām ar BA būvdarbu izpildes gaitā⁴:

- novērst atkritumu rašanās cēloņus;
- samazināt dabas resursu ieguves apjomus, tos aizstājot ar alternatīviem, videi drošiem materiāliem;
- samazināt radīto BA daudzumu (apjomu) un bīstamību;
- pienācīgi sagatavot BA atkārtotai izmantošanai;
- atkārtoti izmantot tikai pienācīgi sagatavotus BA;
- piedāvāt kritērijus vides drošuma noteikšanai no BA iegūto materiālu izvērtēšanai.

Sekundārie jeb būvlaukumā pastarpināti risināmie **uzdevumi**:

- veikt BA reģenerāciju citos veidos, piemēram, izrakto tilpju aizpildīšanu;
- nodrošināt nepārstrādājamu BA apsaimniekošanu videi un cilvēkam drošā veidā.

ES mērķi BA apsaimniekošanai un aprītei:

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Atkritumu pamatdirektīva) būvniecības un nojaukšanas atkritumi ir prioritāra atkritumu plūsma. Tai ir noteikti šādi mērķi:

³ Atbilstoši Eiropas Komisijas Būvniecības un demontāžas atkritumu apsaimniekošanas protokolā (vietne https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-2018-09-18_en) izvirzītajiem mērķiem BA aprītgai apsaimniekošanai, kas ir saskaņoti ar Eiropas Komisijas Paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Būvniecības nozares un tās uzņēmumu ilgtspējīgas konkurētspējas stratēģija” COM/2012/0433 (arī “Būvniecība 2020”), kā arī ar Komisijas Paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai “Resursu efektivitātes iespējas celtniecības nozarē” COM/2014/0445.

⁴ Izpildot Atkritumu apsaimniekošanas likuma 5.panta prasības

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- nebīstamo būvniecības un nojaukšanas atkritumu (izņemot dabā sastopamos materiālus, kas [atkritumu klasifikatorā](#) definēti ar kodu 17 05 04) sagatavošana atkārtotai izmantošanai, otrreizējai pārstrādei un cita veida materiālu reģenerācijai jāpalielina vismaz līdz 70% no svara.
- veicināt selektīvu nojaukšanu, lai nodrošinātu bīstamo vielu izņemšanu un drošu apiešanos ar tām, atvieglotu atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi, selektīvi atdalot materiālus un izveidojot šķirošanas sistēmas.
- samazināt atkritumu rašanos.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

1.2. SAĪSINĀJUMI

AA – atkritumu apsaimniekotājs

AAL – Atkritumu apsaimniekošanas likums,

APUS – Atkritumu pārvaldījumu uzskaites valsts informācijas sistēma

BA – būvniecības atkritumu (arī būvniecības un nojaukšanas atkritumi)

BD – būvdarbi

BIM – būvniecības informācijas modelēšana (*building information modeling* – angl.)

BIS – Būvniecības informācijas sistēma

BK – būvuzņēmējs, būvkomersants

BL – Būvniecības likums

BOM – materiālu saraksti (*bill of materials* – angl.)

BOQ – materiālu apjomi (*bill of quantities* – angl.)

BP – būvprojekts

Būvizstrādājumu regula - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK

DOP – darbu organizēšanas projekts, Ministru kabineta 2014. gada 2. septembra noteikumi Nr. 529 “Ēku būvnoteikumi”, 76., 79. un 80. punkts

DRN – dabas resursu nodoklis

DVP – darbu veikšanas projekts MK not. Nr. ...

Direktīva 2006/21/EK – Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2006/21/EK (2006. gada 15. marts) par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanu un par grozījumiem Direktīvā 2004/35/EK

EPD – produkta vides deklarācija (*Environmental product declaration* – angl.)⁵

ES – Eiropas Savienība

EK – Eiropas Komisija

EK vadlīnijas būvniecības atkritumu auditam un atkritumu apsaimniekošanai – Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, (2018), “Vadlīnijas auditam pirms ēkas nojaukšanas”, vietne

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29203/attachments/1/translations/en/renditions/native> un “Būvniecības un nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokols”, Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus,

⁵ ISO 14025 “Vides marķējumi un deklarācijas — III tipa vides deklarācijas — Principi un procedūras” III tipa deklarācija “norāda vides informāciju par produkta dzīves ciklu, lai varētu salīdzināt produktus, kas pilda vienu un to pašu funkciju”. EPD ir balstīta uz starptautiskiem standartiem ISO 14040, ISO14044 un ISO 14025. Būvniecības produktu ražošanās nozarē EPD pamatā ir EN 15804. EPD parasti ir derīga piecus gadus.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, (2016), vietne https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

ĒBN – Ministru kabineta 2014. gada 2. septembra noteikumi Nr. 529 "Ēku būvnoteikumi"

EoW – atkritumu beigu statuss

IT – informācijas tehnoloģijas

Level(s) – Eiropas Komisijas Enerģijas, klimata pārmaiņu un vides ģenerāldirektorāts, Eiropas Savienības ilgtspējīgas būvniecības ietvars arī Eiropas Savienības vadlīnijas ilgtspējīgām ēkām (*European Union framework for sustainable buildings* – angl.)⁶

LOD – *Level of development* vai *Level of detail* – angl., saīsinājumu lieto, lai apzīmētu BIM modeļa detalizācijas līmeni

LS – lietotājstāsts, IT nozarē lietots termins, lai vienkārši un vispārīgi skaidrotu sistēmas funkcionalitāti un to, kādu risinājumu tā sniedz lietotājam, kas ir procesā iesaistītie dalībnieki un kādi ir ierobežojumi; neformāls apraksts vienai vai vairākām programmatūras sistēmas funkcijām.

Metāllūžņu EoW regula – Padomes Regula (ES) Nr. 333/2011 (2011. gada 31. marts), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad dažu veidu metāllūžņi vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK

MK not. Nr. 41 - Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 41 "Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu un ielu būvniecības kvalitātes vispārīgajām prasībām"

MK not. Nr. 113 – Ministru kabineta 2021. gada 18. februāra noteikumi Nr. 113 "Atkritumu un to pārveidājumu uzskaites kārtība"

MK not. Nr. 302 – Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus"

MK not. Nr. 317 – Ministru kabineta 2022. gada 24. maija noteikumi Nr. 317 "Kārtība, kādā izbeidz piemērot atkritumu statusu šķeldai, skaidām un putekļiem, kas iegūti no koksnes iepakojuma vai noteikta veida koksnes būvniecības atkritumiem"

MK not. Nr. 633 – Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.633 "Autoceļu un ielu būvnoteikumi"

MK not. Nr. 712 – Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 712 "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi"

MK not. Nr. 804 – Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem"

MK not. Nr. 852 – Ministru kabineta 2004. gada 12. oktobra noteikumi Nr. 852 "Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu".

MK not. Nr. 1032 – Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi"

NA – normatīvi akti

NB! – *nota bene*, latīniski – ievēro labi!

⁶ Vietne https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/levels_en

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

NĪ – nekustamais īpašums

PAH – policikliskais aromātiskais ogļūdeņradis (PAH)

REACH regula - Eiropas Parlamenta un Padomes regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK

R&D – *research and development* – angl., izpēte un attīstība

SEG – siltumnīcefektu izraisošās gāzes (oglekļa dioksīds CO₂, metāns CH₄, slāpekļa oksīds N₂O, fluorētās gāzes)

Stikla lausku EoW regula – Komisijas Regula (ES) Nr. 1179/2012 (2012. gada 10. decembris), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad stikla lauskas vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK

Vara lūžņu EoW regula – Komisijas Regula (ES) Nr. 715/2013 (2013. gada 25. jūlijs), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad vara lūžņi vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK

VBN – Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumi Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi"

ZPI noteikumi – Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība"

BAAP – Būvniecības atkritumu aprites platforma jeb resursu aprites IT platforma, datu parādīšanai par plānotajiem BA, tai skaitā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemonētāžas auditu BA prognožu dati, būvniecības ieceres atrašanās vieta, BA valdītājs jeb persona, kuru BA valdītājs pilnvarojis vai nolīdzis BA prognozēšanai, apsaimniekošanai būvlaukumā un ārpus tā, datu parādīšanai par būvlaukumā radīto un AA nosūtītajiem BA, kā arī datu par no BA sagatavoto otrreizējo izejvielu jeb EoW ciklu pabeigušo BA parādīšanai un attiecināmās DRN ekvivalentas noteikšanai⁷.

1.3. TERMINI UN DEFINĪCIJAS⁸

Atkritumi – jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties (AAL 1.p. 1.punkts).

Atkritumu beigu statuss (EoW) – Vielu vai priekšmetu neklasificē kā atkritumus, ja ir pabeigta vielas vai priekšmeta reģenerācija (arī pārstrāde) un tie vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem:

1. vielu vai priekšmetu paredzēts izmantot noteiktam nolūkam;
2. pastāv tirgus vai pieprasījums pēc šādas vielas vai priekšmeta;
3. viela vai priekšmets atbilst normatīvajos aktos noteiktajām tehniskajām prasībām šādas vielas vai priekšmeta turpmākai izmantošanai un prasībām attiecīgajai vielai vai priekšmetam;
4. vielas vai priekšmeta izmantošana nerada negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību (MK not.

⁷ Nepieciešamība izveidot šādu IT platformu ir Life Waste to Resources IP izpētes secinājums, tomēr līdz šo vadlīniju pirmās redakcijas publicēšanai nav panākta vienošanās starp atbildīgajām valsts institūcijām un komersantu interešu pārstāvības organizācijām par IT platformas uzturēšanu. Attiecīgi 2. pielikumā "Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte" atspoguļotajos procesos, kas ir Life Waste to Resources IP izpētes nodevums, ir atsauce uz šādu platformu, lai gan par tās izveidi vadlīniju publicēšanas brīdī vēl nav panākta vienošanās.

⁸ Turpmāk minētās definīcijas un to lietojums atbilst normatīvo aktu un labo prakšu dokumentu redakcijām šo vadlīniju izstrādes brīdī.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Nr. 302, 6.p.).

Atkritumu beigu statusu izpilda:

1. koksnes BA, saskaņā ar MK not. Nr. 317,
2. metālam saskaņā ar metāllūžņu EoW regulu un vara lūžņu EoW regulu,
3. citiem materiāliem saskaņā ar Valsts vides dienesta izsniegtās atļaujas piesārņojošās darbības veikšanai nosacījumiem, ja nodrošināta atbilstība MK not. Nr. 302 6. punktā noteiktajiem kritērijiem un ja no tiem ir iegūti materiāli, kuri tiks izmantoti galaprodukta ražošanai.
4. stiklam – saskaņā ar stikla lausku EoW regulu,
5. dzelzs, tērauda un alumīnija lūžņiem, tostarp alumīnija sakausējumiem – saskaņā ar metāllūžņu EoW regulu

Atkritumu klasifikators – MK not. Nr. 302 pielikums⁹.

[Atkārtoti izmantojama] viela vai priekšmets, kas nav atkritumi – viela vai priekšmets nav atkritumi, ja ir pabeigta vielas vai priekšmeta reģenerācija (arī pārstrāde) un tie vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem:

1. vielu vai priekšmetu paredzēts izmantot noteiktam nolūkam,
2. pastāv tirgus vai pieprasījums pēc šādas vielas vai priekšmeta,
3. viela vai priekšmets atbilst normatīvajos aktos noteiktajām tehniskajām prasībām šādas vielas vai priekšmeta turpmākai izmantošanai un prasībām attiecīgajai vielai vai priekšmetam,
4. vielas vai priekšmeta izmantošana nerada negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību (MK not. Nr. 302, 6. punkts)¹⁰.

Būvmateriāls, būvmateriāli, būvizstrādājumi – izstrādājums, konstrukcija vai komponente, kas veido būvi, ir paredzēta iebūvēšanai būvē, ir stacionāri iebūvēta būvē un/vai tiek demontēta nolūkā izmantot to atkārtoti. Būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos lietotais termins “būvizstrādājumi” izmantots, lai apzīmētu kompleksus, visbiežāk rūpnieciski ražotus vai amatnieku izgatavotus izstrādājamus, kas sastāv no vairākām komponentēm, piemēram, logs, siltināts fasādes elements u.tml.. Atkritumu apsaimniekošanu regulējošajos normatīvajos aktos lietotais termins “būvmateriāls”, “būvmateriāli” lietots arī apzīmējot būvniecībā potenciāli izmantojamu vielu vai priekšmetu, arī tādu, par kuru tā atklāšanās brīdī, piemēram, pirms pārbūves vai nojaukšanas, var nebūt pieejamas ziņas par tā ražotāju, sastāvu, īpašībām, sērijas numuru vai citu identifikatoru.

Būvniecības atkritumi (BA) – atkritumi, kas rodas būvdarbos un būvju nojaukšanas procesā (AAL 1.p. 1.d. 4 *prim* punkts), arī **ražošanas atkritumi** — atkritumi, kas radušies ražošanas procesā vai būvniecībā (AAL, 1.p. 1.d. 4.punkts) un **iepakojums**¹¹.

Būvniecības ierosinātājs¹² arī **pasūtītājs vai būvdarbu pasūtītājs**¹³, arī **atkritumu valdītājs**¹⁴ – būvniecības procesa dalībnieks, kurš ir tiesīgs ierosināt būvniecību vai tā pilnvarota persona, arī persona, kuras faktiskajā varā atrodas atkritumi, vai tās pilnvarota persona.

Dalīta BA vākšana un tās mērķis – būvdarbu veicēja un būvniecības atkritumu apsaimniekotāja, ar kuru būvdarbu veicējs noslēdzis līgumu par būvdarbos vai būvju nojaukšanas procesā radušos atkritumu

⁹ <https://likumi.lv/ta/id/229148-noteikumi-par-atkritumu-klasifikatoru-un-ipasibam-kuras-padara-atkritumus-bistamus#piel0>

¹⁰ MK 19.04.2011. not. Nr. 302, 6. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/229148#p6>

¹¹ Būvlaukumā, būvdarbu gaitā gandrīz vienmēr rodas arī sadzīves atkritumi. Skatot atkritumu rašanos industriju (NACE kodi) griezumā, būtu jāņem vērā visi atkritumu veidi, kas ir specifiski būvniecībai kā tautsaimniecības nozarei. Tomēr šajā dokumentā ar terminu “Būvniecības atkritumi” un abreviatūru BA apzīmēti šajā definīcijā minētie atkritumi.

¹² Būvniecības normatīvā regulējuma izpratnē

¹³ Publiskā iepirkuma normatīvā regulējuma izpratnē

¹⁴ Atkritumu apsaimniekošanas normatīvā regulējuma izpratnē

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

apsaimniekošanu, pienākums nodrošināt:

- 1) bīstamo vielu atdalīšanu no būvniecības atkritumiem un to apsaimniekošanu videi un cilvēku dzīvībai un veselībai drošā veidā;
- 2) atkārtoti izmantojamu un pārstrādājamu materiālu atdalīšanu no būvniecības atkritumiem, lai atvieglotu būvniecības atkritumu atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi;
- 3) būvdarbos un būvju nojaukšanas procesā radušos atkritumu šķirošanas sistēmu vismaz koksnei (1), minerālus saturošām frakcijām (betons, ķieģeļi, flīzes un keramika, akmeņi) (2), metālam (3), stiklam (4), plastmasai (5) un apmetumam (6) (AAL 20.p., 7. prim daļa).

Faktiski radīto BA reģistrs – Level(s) lietotāju rokasgrāmatai Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (2.3. Construction and Demolition Waste (CDW) – angl.) darba lapa “2.3. Faktisko BA, kas iegūti būvniecības, nojaukšanas vai pārbūves darbību rezultātā, reģistrs: datu ievade” (“Indicator 2.3. LEVEL 3 (measure): logging of actual CDW produced from any construction, demolition or renovation activities: DA-TA INPUT – angl.)

Inerti atkritumi – atkritumi, ar ko nenotiek nekādas būtiskas fizikālas, ķīmiskas vai bioloģiskas pārmaiņas. Inerti atkritumi nešķīst, nedeg vai citādi nereaģē – nedz fizikāli, nedz ķīmiski, tie bioloģiski nesadalās vai kaitīgi neiedarbojas uz citām vielām, kas saskaras ar tiem, tādējādi neizraisot vides piesārņojumu un nekaitējot cilvēku veselībai (Direktīva 2006/21/EK 3.p. 3.d., Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi", 2. punkts, <https://likumi.lv/ta/id/242189#p2>).

Izrakto tilpju aizpildīšana – jebkāda reģenerācijas darbība, lai piemērotus atkritumus, kas nav bīstami, izmantotu izrakto teritoriju atjaunošanai vai inženiertehniskām vajadzībām ainavu veidošanā vai būvniecībā (izrakto tilpju aizpildīšanā). Personas, kuras izmanto atkritumus izrakto tilpju aizpildīšanai, nodrošina, ka:

1. ar atkritumiem, kurus izmanto izrakto tilpju aizpildīšanai, aizstāj materiālus, kuri nav atkritumi;
2. izrakto tilpju aizpildīšanai izmantotie atkritumi ir piemēroti iepriekš minētajiem nolūkiem;
3. izmantoto atkritumu daudzums ir ierobežots līdz tilpju aizpildīšanai absolūti nepieciešamajam daudzumam;
4. izrakto tilpju aizpildīšanai izmantotie atkritumi atbilst normatīvajiem aktiem par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem. (MK not. Nr. 712). Prasības grunts kvalitātei un testēšanas kārtību nosaka MK not. Nr. 804¹⁵.

Level(s) – Eiropas Komisijas Enerģijas, klimata pārmaiņu un vides ģenerāldirektorāts, Eiropas Savienības ilgtspējīgas būvniecības ietvars *arī* Eiropas Savienības vadlīnijas ilgtspējīgām ēkām (*European Union framework for sustainable buildings* – angl.)¹⁶.

Losandželosas koeficients – minerālmateriālu drupināšanas pretestības rādītājs (izturības, nodiluma jeb abrazijas tests), izsakot testēšanas projekcijas masas daļu procentos (frakcijām, kuras caurmērs / diametrs ir mazāka par 1,6 mm)¹⁷.

Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāns - Level(s) lietotāju rokasgrāmatas Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (2.2 Construction and

¹⁵ Šādu kārtību nosaka vadlīniju izstrādes brīdī spēkā esošie normatīvie akti. Testējot BA paraugus atbilstoši esošajai kārtībai netiek konstatēts organisko vielu saturs un skābuma (pH) līmenis, kā arī sāļu klātbūtne BA sastāvā. Šo vadlīniju izstrādes darba grupā iesaistīto vides un ķīmijas zinātnu ekspertu ieskatā ir nepieciešams noteikt vides drošuma prasības būvniecībā izmantojamām no BA iegūtām otrreizējām izejvielām. Būtiski, lai frakcija būtu inerta, lai tikti veikts iztecēšanas (*leaking* – angl.) tests, ko MK not. Nr. 804 neparedz.

¹⁶ Vietne https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/levels_en

¹⁷ Latvijas Valsts ceļi. Ceļu specifikācijas 2019 ar grozījumiem Nr. 1 un Nr. 2., 12.6. punkts, vietne https://lvceļi.lv/wp-content/uploads/2023/02/CS2019_ar_Grozijumiem_Nr1un2-1-1-1.pdf

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Demolition Waste (CDW) – angl.) darba lapa “2.2. indikators 2. līmenis (aplēse): būvniecības atkritumu aprēķins balstīts uz materiālu daudzumu aprēķinu: datu ievade” (“Indicator 2.2. LEVEL 2 (estimate): construction waste (CW) estimates based on Bill of Quantities (BoQ): DATA INPUT” – angl.).

Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskats jeb **Pirmsdemontāžas audits** – Level(s) lietotāju rokasgrāmatas Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (2.2 Construction and Demolition Waste (CDW) – angl.) darba lapa “2.2. Indikators, 2. līmenis (aplēse): pirmsnojaukšanas inventarizācija: datu ievade” (Indicator 2.2. LEVEL 2 (estimate): pre-demolition inventory: DATA INPUT” – angl.)

Minerālresursi jeb minerāli – tādas dabā sastopamas organisku vai neorganisku vielu, piemēram, energokurināmo, metālu rūdu, rūpnieciski izmantojamu minerālvielu un būvniecībā izmantojamu minerālvielu iegulas zemes garozā, kas nav ūdens (Direktīva 2006/21/EK 3.p. 3.d.).

Nepiesārņota augsne un citi minerālresursi – minerālmateriāli, kas izrakti būvniecības rezultātā un kurus to dabiskajā stāvoklī izmantos būvniecības procesā tajā pašā vietā, kur tie izrakti. Atbilstoši AAL, tie nav atkritumi (AAL 3.p. 6. punkts¹⁸).

Otrreizējās izejvielas – atkritumus, ja tie atbilst Eiropas Savienības normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem par atkritumu stadijas izbeigšanu vai Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem par atkritumu stadijas izbeigšanu un ja no tiem ir iegūti materiāli, kuri tiks izmantoti galaprodukta ražošanai, uzskata par otrreizējām izejvielām (AAL 4.p. 3. daļa)¹⁹.

Plānotais BA veids un daudzums – būvniecības ieceres iesniegumā “Paskaidrojuma raksts” un “Būvniecības iesniegums” norādītās ziņas par būvniecības ieceres īstenošanas gaitā plānoto BA veidu (atkritumu klasifikators) un apjomu (ĒBN 1. piel., I. daļa, 2.8.9., 2.8.10. punkts un 4. piel. 2.8.8. un 2.8.9. punkts)

Radītais BA veids un daudzums – būvniecības ieceres iesniegumā “Paskaidrojuma raksts” un “Apliecinājums par ēkas vai tās daļas gatavību ekspluatācijai vai ēkas nojaukšanu” norādītās ziņas par būvniecības ieceres īstenošanas gaitā radīto BA veidu (atkritumu klasifikators) un apjomu (VBN 5. 1 prim pielikuma 8. punkts un ĒBN, 1. piel., II. daļa 2. punkts (BA apsaimniekošana: AA, BA apjomi un kodi) un 14. piel. 3.5. punkts)

Ražošanas blakusprodukts – viela vai priekšmets, kas rodas ražošanas procesā un kura ražošana nav šā procesa galvenais mērķis. Šādu vielu vai priekšmetu ražotājs²⁰ klasificē nevis kā atkritumus, bet kā blakusproduktu tikai tad, ja tas vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem:

1. vielu vai priekšmetu turpmāk noteikti lietos;
2. vielu vai priekšmetu izmanto uzreiz, bez turpmākas apstrādes, ja vien tāda nav paredzēta ražošanas procesā;
3. viela vai priekšmets ir radies kā ražošanas procesa neatņemama daļa;
4. vielas vai priekšmeta izmantošana atbilst prasībām, kas normatīvajos aktos noteiktas attiecīgajai vielai vai priekšmetam, kā arī vides un veselības aizsardzības prasībām attiecīgās vielas vai priekšmeta izmantošanai, un attiecīgās vielas vai priekšmeta izmantošana neradīs negatīvu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību (MK not. Nr. 302, 5.p.).

Ražošanas atkritumi — atkritumi, kas radušies ražošanas procesā vai būvniecībā (AAL, 1.p. 1.d. 4.punkts);

¹⁸ <https://likumi.lv/ta/id/221378#p3>

¹⁹ Vispārīgās prasības ražošanas blakusprodukta un otrreizējās izejvielas iegūšanai un apsaimniekošanai ir vienādas – reģenerētiem BA jāsasniedz EoW un otrreizējās izejvielas vai ražošanas blakusprodukta statusa saglabāšanai ir ierobežots termiņš. Atbilstoši aktuālajai redakcijai tas ir 1 gads.

²⁰ Atbilstoši MK not. Nr. 302, 5.p. “iekārtu operators”

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ražotāja paplašinātās atbildības sistēma — pasākumu kopums, kuru īstenojot preces ražotājam ir finansiāla atbildība vai finansiāla un organizatoriska atbildība par savas tirgū laistās preces un iepakojuma atkritumu efektīvu apsaimniekošanu (Dabas resursu nodokļa likums, Latvijas Vēstnesis, 209, 29.12.2005., 1.p. 15. daļa)²¹;

Reģenerācija, atkritumu reģenerācija — jebkura darbība, kuras galvenais rezultāts ir atkritumu lietderīga izmantošana ražošanas procesos vai tautsaimniecībā, aizstājot ar tiem citus materiālus, kuri būtu izmantoti attiecīgajai darbībai, vai atkritumu sagatavošana šādai izmantošanai (AAL 1.p. 1.d. 13. punkts). Reģenerācijas, pirmapstrādes vai pārstrādes darbības noteiktas MK not. Nr. 319 pirmajā pielikumā, tai skaitā, piemēram, metālu un citu neorganisko materiālu pārstrāde vai attīrīšana, tajā skaitā sagatavošana atkārtotai izmantošanai (atkritumu reģenerācijas kodi R4 un R5). Nolūkam izmantot reģenerētos resursus attiecīgajā vai citā būvniecības vietā jābūt paredzētam BP (AAL 20.p 7 divi *prim* daļa.)

Sanācija – tāda atkritumu apsaimniekošanas objekta ietekmētas zemes apstrāde, kas zemi atjauno pieņemamā stāvoklī, jo īpaši attiecībā uz augsnes kvalitāti, savvaļas augiem un dzīvniekiem, dabisku vidi, saldūdens sistēmām, ainavām un piemērotu lietderīgu izmantojumu (Direktīva 2006/21/EK 3.p. 20.d.)

TULPE – Valsts vides dienesta informācijas sistēma "TULPE". Valsts informācijas sistēma, kas nodrošina A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļauju un C kategorijas piesārņojošo darbību apliecinājumu izsniegšanu, siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauju izsniegšanu, tehnisko noteikumu izsniegšanu, licenču darbībām ar aukstuma aģentiem izsniegšanu.

1.4. NORMATĪVI, STANDARTI UN LABĀS PRAKSES DOKUMENTI

1.4.1. EIROPAS SAVIENĪBAS NORMATĪVIE DOKUMENTI

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu,

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2006/21/EK (2006. gada 15. marts) par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanu un par grozījumiem Direktīvā 2004/35/EK,

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK,

Komisijas Regula (ES) Nr. 1179/2012 (2012. gada 10. decembris), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad stikla lauskas vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK,

Padomes Regula (ES) Nr. 333/2011 (2011. gada 31. marts), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad dažu veidu metāllūžņi vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK,

Komisijas Regula (ES) Nr. 715/2013 (2013. gada 25. jūlijs), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad vara lūžņi vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK.

1.4.2. LIKUMI

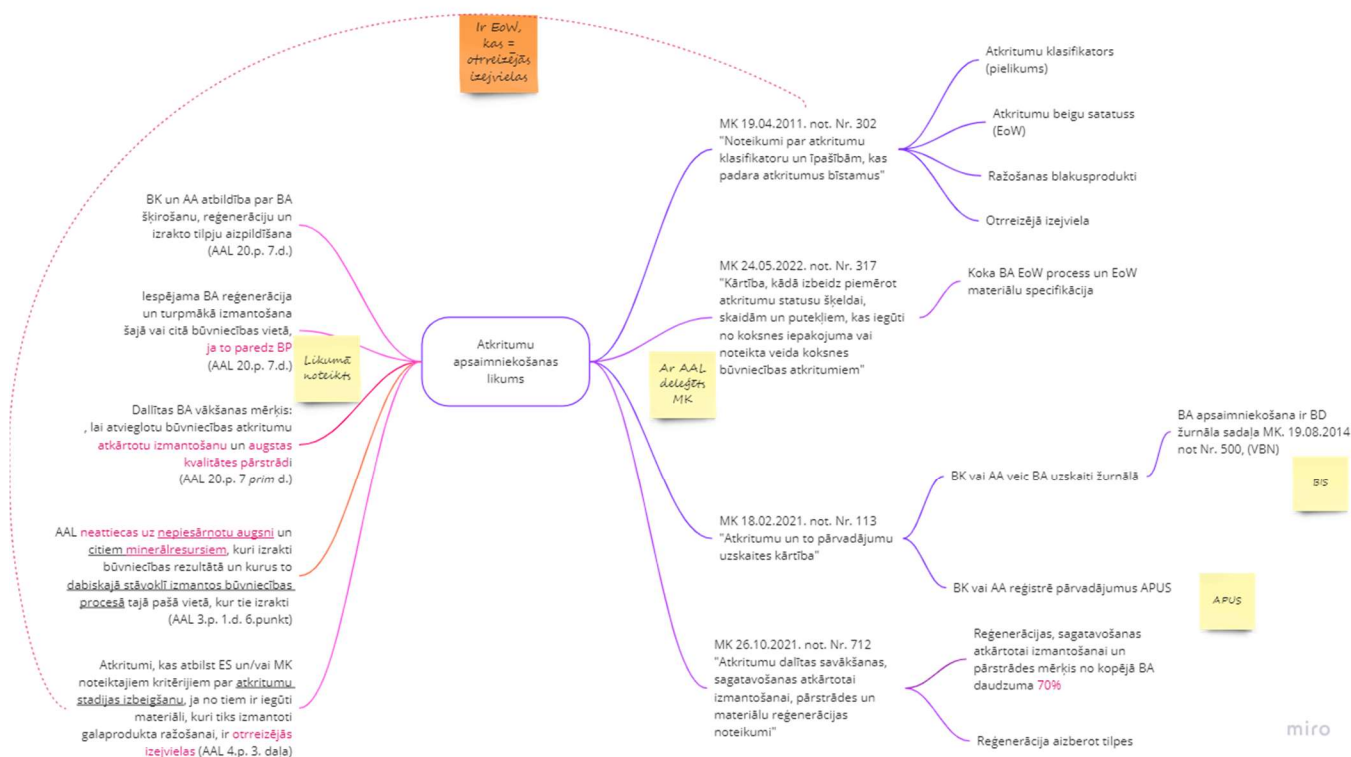
Atkritumu apsaimniekošanas likums, Latvijas Vēstnesis, 183, 17.11.2010.

²¹ Informāciju par ražotāju paplašinātās atbildības sistēmām nodrošina Valsts Vides dienests, aktuālā informācija pieejama dienesta tīmekļa vietnē, adresē <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlajas-un-licences/atkritumu-apsaimniekosanas-atlajas/razotaju-atbildibas-sistemas-ras/>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ilustrācija 2: AAL un būvizstrādājumu un BA aprites nodrošināšanai saistošo NA hierarhija (izstrādes rīks Miro)

Būvniecības likums. Latvijas Vēstnesis, 146, 30.07.2013.

1.4.3. MINISTRU KABINETA NOTEIKUMI

Ministru kabineta 2004. gada 12. oktobra noteikumi Nr. 852 "Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu"

Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem"

Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus"

Ministru kabineta 2011. gada 13. septembra noteikumi Nr. 703 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas un informācijas sniegšanas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību"

Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi"

Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumi Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi"

Ministru kabineta 2014. gada 2. septembra noteikumi Nr. 529 "Ēku būvnoteikumi"

Ministru kabineta 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība"

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ministru kabineta 2019. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 41 "Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu un ielu būvniecības kvalitātes vispārīgajām prasībām"

Ministru kabineta 2021. gada 18. februāra noteikumi Nr. 113 "Atkritumu un to pārveidojumu uzskaites kārtība"

Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 712 "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi"

Ministru kabineta 2022. gada 24. maija noteikumi Nr. 317 "Kārtība, kādā izbeidz piemērot atkritumu statusu šķeldai, skaidām un putekļiem, kas iegūti no koksnes iepakojuma vai noteikta veida koksnes būvniecības atkritumiem"

1.4.4. TEHNISKIE STANDARTI UN VADLĪNIJAS

Eiropas Komisijas Apvienotais pētniecības centrs, 2020, Lietotāja rokasgrāmata: pārskats, norādījumi un instrukcijas, Level(s) indikators 2.2: Celtniecības un nojaukšanas atkritumi un materiāli, (Publikācijas versija 1.0) (*European Commission Joint Research Centre, Directorate B, Growth and Innovation, Unit 5, Circular Economy and Industrial Leadership User manual: overview, guidance and instructions, Level(s) indicator 2.2: Construction and Demolition waste and materials, (Publication version 1.0) – angl.*)

Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, (2018), "Vadlīnijas auditam pirms ēkas nojaukšanas"

Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, (2016), "Būvniecības un nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokols",

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, (2023), "Rokasgrāmata darbam ar azbestu saturošiem atkritumiem"

VSIA "Latvijas Valsts ceļi" autoceļu būvdarbu specifikācijas²²,

Turpmāk minētie ceļu būves tehniskie standarti:²³

- LVS EN 13242+A1:2009 L "Minerālmateriāli nesaistītajiem un hidrauliski saistītajiem maisījumiem būvniecībai un ceļu konstrukcijām", LVS EN 13285:2018 "Nesaistītie maisījumi. Specifikācijas" – piemēro, ja reģerētus minerālos BA izmanto kā pildvielu lineārās infrastruktūras būvēs,
- LVS EN 13043:2002 /AC:2004 "Minerālmateriāli bituminētajiem maisījumiem un virsmas apstrādēm ceļiem, lidlaukiem un citiem satiksmes laukumiem" – piemēro, ja reģerētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-1:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 1. daļa: Asfaltbetons" – piemēro, ja reģerētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-2:2019 A "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 2. daļa: Asfaltbetons ļoti plānam kārtām" – piemēro, ja reģerētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-3:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 3. daļa: Mīkstais asfalts" – piemēro, ja reģerētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-4+AC:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 4. daļa: Karsti veltņotais asfalts" – piemēro, ja reģerētus BA izmanto asfalta segumam,

²² vietne <https://lvceli.lv/celu-tikls/tehniskie-noteikumi-metodiskie-noradijumi/specifikācijas/autocelu-specifikācijas/>

²³ Atbilstoši VARAM 2004. gada "ZPI vadlīnijās ceļu projektēšanai, būvniecībai un uzturēšanai" vai jaunāka dokumenta versijā iekļautu harmonizēto Eiropas tehnisko standartu sarakstam

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- LVS EN 13108-5:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 5. daļa: Šķembu-mastikas asfalts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-6:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 6.daļa: Mastikas asfalts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-7:2019 "Bituminētie maisījumi. Materiāla specifikācijas. 7. daļa: Porasfalts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 13108-8:2019 "Bituminētie maisījumi - Materiāla specifikācijas - 8.daļa: Reciklētais asfalts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto asfalta segumam,
- LVS EN 206+A1:2017 "Betons. Tehniskie noteikumi, darbu izpildījums, ražošana un atbilstība", LVS EN 12620+A1:2009 L "Minerālmateriāli betonam", LVS EN 13877-2:2013 "Betona segumi. 2. daļa: Betona segumu funkcionālās prasības" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto betona segumam,
- LVS EN 14227-1:2019 "Hidrauliski saistītie maisījumi. Specifikācijas. 1. daļa: Ar cementu saistītie graudainie maisījumi" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto hidrauliski saistītiem graudainajiem maisījumiem,
- LVS EN 14227-2:2013 "Hidrauliski saistītie maisījumi - Specifikācijas - 2.daļa: Ar sārņiem saistīti maisījumi" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto hidrauliski saistītiem graudainajiem maisījumiem,
- LVS EN 14227-3:2013 "Hidrauliski saistītie maisījumi. Specifikācijas. 3. daļa: Ar izmešu pelniem saistītie graudainie maisījumi" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto hidrauliski saistītiem graudainajiem maisījumiem,
- LVS EN 14227-4:2013 "Hidrauliski saistītie maisījumi. Specifikācijas. 4. daļa: Hidrauliski saistīto maisījumu izmešu pelni" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto hidrauliski saistītiem graudainajiem maisījumiem,
- LVS NE 14227-5:2013 L "Hidrauliski saistītie maisījumi. Specifikācijas. 5. daļa: Ar hidraulisko ceļa saistvielu saistīti maisījumi" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto hidrauliski saistītiem graudainajiem maisījumiem,
- LVS EN 14227-10:2007 L "Hidrauliski saistīti maisījumi. Specifikācijas. 10. daļa: Ar cementu apstrādāta grunts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto kā aizstājēju stabilizētai gruntij,
- LVS EN 14227-11:2007 L "Hidrauliski saistīti maisījumi. Specifikācijas. 11. daļa: Ar kaļķi apstrādāta grunts" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto kā aizstājēju stabilizētai gruntij,
- LVS EN 14227-15:2016 "Hidrauliski saistītie maisījumi. Specifikācijas. 15.daļa: Hidrauliski stabilizētas gruntis", vai līdzvērtīgiem standartiem rūpnieciski ražotas plātnes un elementi ar norādītu saturu: LVS EN 12620+A1:2009 L "Minerālmateriāli betonam", LVS EN 206+A1:2017 "Betons. Tehniskie noteikumi, darbu izpildījums, ražošana un atbilstība" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto kā aizstājēju stabilizētai gruntij,
- LVS EN 13877-2:2013 "Betona segumi. 2. daļa: Betona segumu funkcionālās prasības" – piemēro, ja reģererētus BA izmanto kā aizstājēju stabilizētai gruntij.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

2. Pienākums dalīti vākt BA

Turpmāk apskatītas vispārīgās prasības un atbildības par pušu pienākumiem, nodrošinot BA dalītas vākšanas prasību un pārstrādes mērķu izpildi.

2.1. KAS NOSAKA PRASĪBU DALĪTI VĀKT BA?

AAL 20.p. 7. un 7 prim daļa un MK not. Nr. 113, 10.p. Normatīvie akti paredz, kādas BA frakcijas ir vācamas dalīti, ar kādu mērķi jāveic BA frakciju nošķiršana un kurš ir atbildīgs par dalīti vācamo BA frakciju pārstrādes mērķu sasniegšanu.

Vienojoties par komerc- un publisko būvdarbu veikšanu BK un AA jāparedz līgumiskie noteikumi un atbildību robežas, lai nodrošinātu tiesisko skaidrību par to, kā puses izpilda AAL 20.p. 7. un 7 prim daļas prasības:

- bīstamo BA²⁴ atdalīšanu (piemāram, piesārņota augsne, azbesta saturošie būvmateriāli, tvertnes ar bīstamu vielu atliekām, ar bīstamām vienai pārklāti vai piesūcināti materiāli un darba instrumenti u.c.),
- bīstamo BA vākšanu videi un dzīvajiem organismiem drošā veidā (*plašāku informāciju par bīstamo atkritumu identificēšanu un darbībām ar bīstamajiem BA būvlaukumā skatīt sadaļā “7. Bīstamie BA, to apzīmējumi un identificēšana”*),
- atkārtoti izmantojamo un pārstrādājamo materiālu atdalīšanu no BA ar **mērķi atvieglot BA atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi.**

Saskaņā ar AAL prasību, AA un BK ir jānodrošina šķirošanas sistēma²⁵ vismaz turpmāk minētajām frakcijām:

- koksne
- minerālus saturošas frakcijas (betons, ķieģeļi, flīzes un keramika, akmeņi)
- metāli
- stikls
- plastmasa
- apmetums.

Papildus AAL noteiktajam, ir ieteicams dalīti vākt arī iepakojumu, sadzīves atkritumus, elektronikas un elektrisko iekārtu, kā arī bioloģiskos atkritumus (dažādas lapas, dūņas u.c.).

Tā kā AAL paredz BK un AA solidāru atbildību par iepriekš uzskaitītajiem pienākumiem, abiem procesa dalībniekiem ir jābūt pieejamai izsvērta lēmuma pieņemšanai nepieciešamajai informācijai. Šo vadlīniju izstrādes gaitā ir panākta savstarpēja izpratne par valstī esošo informācijas resursu nepilnībām attiecībā uz šādas informācijas nodrošināšanu. Tādēļ līdz brīdim, kad par atkritumu apsaimniekošanas jomas uzraudzību atbildīgās valsts iestādes izveido pārskatāmu IT rīku (platformu) AAL noteikto dalīti vācamo BA frakciju pārstrādes uzņēmumu un pārstrādes jaudu noskaidrošanai, lai noteiktu, kādas saimnieciski pamatojamas pārstrādes iespējas katrī no atdalāmajām BA frakcijām pastāv konkrētā būvlaukuma tuvumā, BK un AA iegūst informāciju Valsts vides dienesta uzturēto A un B piesārņojošo darbību atļauju reģistrā,

²⁴ Informācija par BA klasifikāciju, bīstamajiem BA, BA kodifikāciju un attiecināmajām BA frakcijām dota sadaļā “BA – atkritumu klasifikācija, bīstamie BA un kodifikācijai attiecināmās BA frakcijas”

²⁵ Par AAL prasības izpildi solidāri atbildīgajām pusēm jāvienojas par skaidru kārtību, kur notiks katras no dalīti vācamo BA frakciju šķirošana, kura no pusēm nes atbildību par katras frakcijas dalītās vākšanas pienākuma izpildi konkrētā būvdarbu un atkritumu apsaimniekošanas posmā.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

tīmekļa adresē <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/>. Minētās informācijas ieguvei rīkojas kā norādīts Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) sagatavotajā informatīvajā materiālā par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas meklēšanu VVD reģistrā konkrētai atkritumu klasei 3. pielikumā.

Atkritumu apsaimniekošanu veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

- 1) radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī augiem un dzīvniekiem;
  - 2) radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
  - 3) nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;
  - 4) piesārņot un piegružot vidi (AAL 4.p. 1. un 2. daļa).
-

Lai atvieglotu vai uzlabotu atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi vai citas reģenerācijas darbības, atkritumus vāc dalīti un nesajauc ar citiem atkritumiem vai citiem materiāliem, kam ir atšķirīgas īpašības²⁶.

AA komersants nodrošina, ka atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi vai citas reģenerācijas darbības veic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību, kā arī negatīvi neietekmētu vidi, samazinātu atkritumu rašanos un veicinātu to pārstrādi²⁷. Šim nolūkam atkritumus vāc atsevišķi un nesajauc ar citiem atkritumiem vai materiāliem, kuriem ir atšķirīgas īpašības vai kuri pasliktina dalīti savākto atkritumu kvalitāti (AAL 20.p. 3. daļa)²⁸.

AA komersants nodrošina, ka pirms un pēc atkritumu reģenerācijas tiek veikta bīstamo vielu, to maisījumu un no bīstamiem atkritumiem iegūtu sastāvdaļu atdalīšana no reģenerācijai paredzētajiem atkritumiem vai no atkritumiem, ar kuriem ir veiktas reģenerācijas darbības, lai nodrošinātu AAL noteiktās drošuma prasības attiecībā uz vidi un veselību, samazinātu kopējo atkritumu daudzumu, kā arī atvieglotu atkritumu atkārtotu izmantošanu reģenerāciju (AAL 20.p. 3. *prim* daļa).

2.2. KĀ DALĪBNIEKI PĀRVALDA ATBILDĪBAS?

Līgumā par būvdarbus vai būvju nojaukšanas procesā radušos atkritumu apsaimniekošanu jāparedz, kura no solidāri atbildīgajām pusēm nodrošina iepriekš minētos AAL noteiktos pienākumus – BK vai AA – kā arī nosacījumi, kad atbildība pāriet pie līdzatbildīgās puses (bīstamo BA atdalīšana, dalīti vācamās frakcijas, BA, sadzīves un citu būvniecības iecerei raksturīgo atkritumu kvalitatīva atdalīšana, kvalitātes kontrole, konteineru marķēšana un loģistika, pārstrādes un reģenerācijas veidi atkritumu frakcijām atkritumu klasifikatora kodu grupās, potenciāli kvalitatīvi pārstrādājamo BA nogādāšana iespējami augstākās kvalitātes pārstrādes veikšanai u.c.).

2.2.1. KUROS DOKUMENTOS ATSPUGUĻO BA PLŪSMAS?

Veicot būvdarbus saskaņā ar šīm vadlīnijām, otrreizējo materiālu un BA plūsmas atspoguļo šādos dokumentos:

---

²⁶ MK not. Nr. 712, 2. p., vietne: <https://likumi.lv/ta/id/327220#p2>

²⁷ Tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību (AAL 4.p.) un mazina daudzumu un bīstamību, sagatavo atkārtotai izmantošanai (AAL 5.p.)

²⁸ Ministru kabinets ir noteicis prasības atkritumu dalītai savākšanai, sagatavošanai atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un materiālu reģenerācijai, Not. Nr. 712, vietne: <https://likumi.lv/ta/id/327220>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskats jeb Pirmsdemontāžas audits – izstrādā nekustamā īpašuma attīstītājs (Pasūtītājs publiskā iepirkuma regulējuma izpratnē) vai viņa nolīgts speciālists;
- Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāns, plāna izpildei būtiskos darbus un procesus iekļauj Darbu veikšanas projektā²⁹.

Visos gadījumos BA plūsmas atspoguļo kā norādīts turpmāk:

- Faktiski radīto BA reģistrs un BA apsaimniekošanas žurnāls (BD žurnāla sastāvā)³⁰:
  - BA nosūtīšana (kods, apjoms, pavadzīmes numurs) BD žurnāla BA sadaļā norāda BK/BK norīkotais BD vadītājs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Būvniecības iecerēm, kurām pēc 2022. gada 1. jūlija BIS sistēmā izdarīta atzīme par BD uzsākšanu informāciju norāda BIS.
  - Informāciju par atkritumu pārvadājumiem APUS sniedz atkritumu valdītājs, atkritumu pārstrādes, reģenerācijas vai apglabāšanas darbību veicējs, vai atkritumu tirgotājs, kā arī atkritumu apsaimniekošanas starpnieks³¹. Tas var būt AA vai BK, ja viņam ir atkritumu pārvadāšanai vai priekšapstrādei nepieciešamās atļaujas.³²

Lai AA, aizpildot atskaiti APUS, varētu norādīt BA izcelsmi un sasaistīt to ar konkrētu būvniecība ieceri, BK jānorāda AA kā apakšuzņēmējs un jāpiešķir viņam atbilstoša pilnvara darbībām BIS³³.

2.3. SADZĪVES ATKRITUMU, PAPIĀRA, PLASTMASAS, STIKLA UN IZLIETOTĀ IEPAKOJUMA APSAIMNIEKOŠANA BŪVLAUKUMĀ

Tā kā būvdarbu gaitā rodas ne tikai BA, bet arī sadzīves atkritumi un izlietotais iepakojums, kā arī ir iespējama citu tādu atkritumu rašanās, kam ir izveidota ražotāja atbildības sistēma, par šo atkritumu apsaimniekošanu būvlaukumā BK slēdz līgumu ar AA, kuru attiecīgā pašvaldība AAL 18. pantā noteiktajā kārtībā ir izvēlējusies atkritumu apsaimniekošanai attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā.

Konteinerus tīru papīra, plastmasas un stikla atkritumu dalītai vākšanai, kā arī šo atkritumu izvešanu no būvlaukuma, AA ar kuru pašvaldība ir noslēgusi līgumu par atkritumu apsaimniekošanu

²⁹ Attiecībā uz ēku būvniecību Darbu veikšanas projektu (DVP) izstrādā ēkām, kas atbilst ĒBN 114.1. punkta noteikumiem, DVP saturu izstrādā saskaņā ĒBN 114 divi *prim* punktu.

³⁰ VBN, 83. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/269069#p83> un 5. viens *prim* pielikuma 8. punkts, vietne https://likumi.lv/ta/id/269069#piel5_1

³¹ MK not. Nr. 113, 12. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/321151#p12>

³² Atkritumu valdītājs atbilstoši AAL 1.p. 5. punktam ir atkritumu radītājs un/vai persona, kuras valdījumā atrodas atkritumu, savukārt atkritumu radītājs ir persona, kuras darbība rada atkritumus, vai kura veic atkritumu priekšapstrādi, sajaukšanu vai citas darbības, kā rezultātā mainās atkritumu sastāvs vai īpašības (AAL 1.p. 6. punkts)

³³ Šī funkcionalitāte tomēr vēl neatrisina normatīvo aktu prasības attiecībā uz atbildību par atkritumiem – būvniecības procesā par BA apsaimniekošanu būvlaukumā atbild būvspeciālists, būvdarbu vadītājs, kurš arī aizpilda ziņas par atkritumiem BIS, bet, saskaņā ar AAL 23. panta 4. daļu un MK not. Nr. 113, 10. punktu – par plānoto pārvadājumu, pārvadājamo atkritumu veidu un apjomu APUS datus ziņo atkritumu sākotnējais radītājs vai valdītājs, bet BA rakstveida uzskaiti APUS atbilstoši MK not. Nr. 113 pielikumam Nr. 2 nodrošina būvniecības atkritumu radītājs vai apsaimniekotājs.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

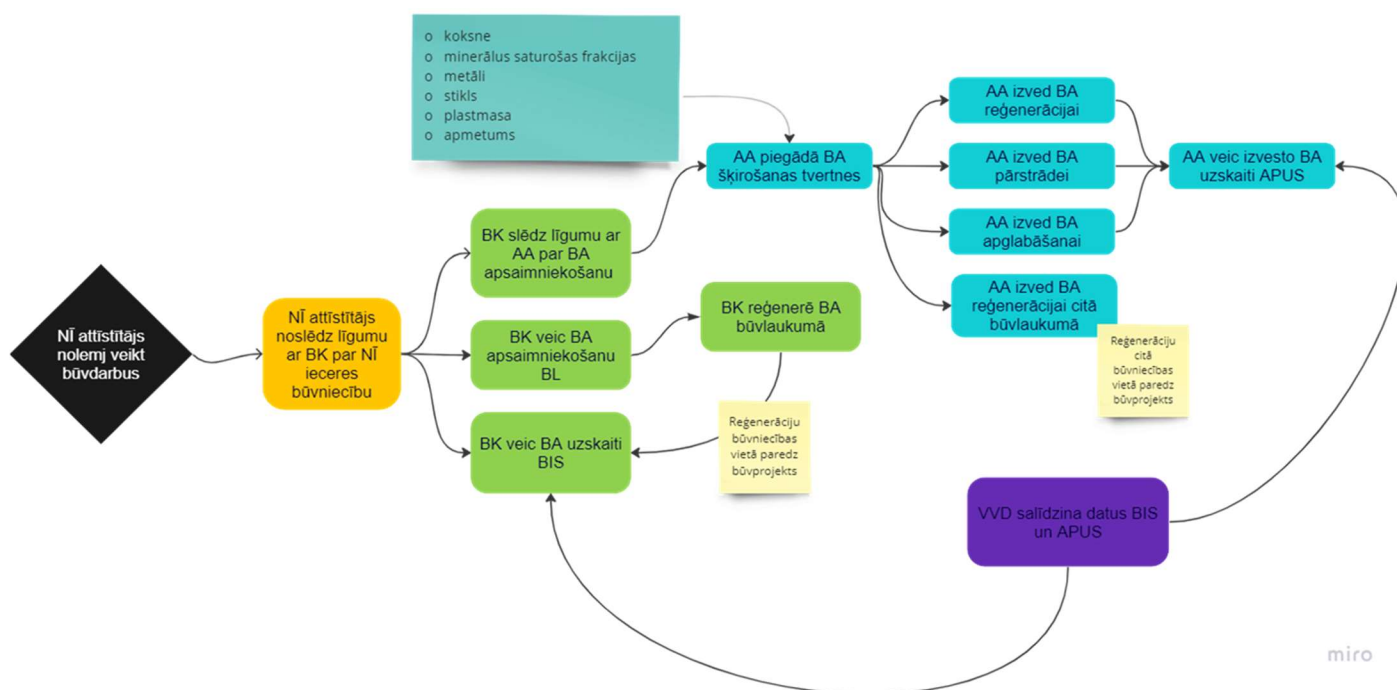
*attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā, BK
nodrošina bez maksas.*

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

3. Pienākums uzskaitīt BA

Pienākums uzskaitīt BA un to pārvadījumus noteikts normatīvajos aktos, kas regulē arī šo atkritumu uzskaites kārtību³⁴. Būvniecības atkritumu valdītājam vai apsaimniekotājam, kuru atkritumu valdītājs ir pilnvarojis veikt BA apsaimniekošanu, ir pienākums nodrošina būvniecības atkritumu rakstveida uzskaiti. Uzskaitē BA žurnālā veicama atbilstoši MK Not. Nr. 113 otrajam pielikumam un VBN 5. viens *prim* pielikuma 8. punktam. Atkritumu apsaimniekošanas regulējuma prasības ir daļēji integrētas BIS Būvdarbu žurnāla funkcionalitātē³⁵.

Ilustrācija 3: BA uzskaitē, aprīte un atbildīgie (*izstrādes rīks Miro*)

Tā kā **BA reģenerācijai konkrētajā būvlaukumā** vai **reģenerētā materiāla izvešanai uz citu būvlaukumu** ir **jābūt paredzētai BP**, bet iegūstamo materiālu plūsmas un to kvalitāti ne vienmēr iespējams pilnībā precīzi prognozēt, **nojaukšanas un pārbūves projektos BA reģenerāciju būvlaukumā ieteicams paredzēt BP** arī gadījumā, ja reģenerācijai piemērotas BA plūsmas nav konstatētas izpētes un projektēšanas posmā, sagatavojot Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas audita dokumentu.

Gadījumā, ja BP nav paredzēta BA reģenerācija būvlaukumā, bet nojaukšanas vai pārbūves darbu gaitā ir konstatēti atkārtoti izmantojami būvizstrādājumi vai BA frakcijas, ko pēc reģenerācijas būtu iespējams

³⁴ AAL 17.p. 9. un 10. d., 17. *prim* p. 1.d., 2.daļai, un kārtība, kādā veicama uzskaitē, noteikta MK not. Nr. 113. desmitajā punktā (skatīt arī sadaļu 2.2.1. "Kuros dokumentos atspoguļo BA plūsmas").

³⁵ Būvniecības atkritumu radītājs vai apsaimniekotājs nodrošina būvniecības atkritumu rakstveida uzskaiti atbilstoši MK not. Nr. 113 otrajam pielikumam (<https://likumi.lv/ta/id/321151#piel2>), saskaņā ar VBN 5. 1 *prim* pielikuma 8. punktu.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

izmantojot būvē šajā pašā vai citā būvlaukumā, reģenerētu un EoW prasībām atbilstošu otrreizējo izejvielu izmantošanu vai par iebūvei un tehniskajām prasībām atbilstošu atzītu būvizstrādājumu iebūvi iespējams īstenot, veicot **izmaiņas BP**.

3.1. PRINCIPI BA APJOMU PROGNOZĒŠANAI PĀRBŪVES VAI NOJAUKŠANAS DARBU PLĀNOŠANĀ

Plānoto BA uzskaites mērķis ir iegūt zināšanas par bīstamām vielām un materiāliem, kur tie atrodas objektā un kādos daudzumos, lai nojaukšanas vai pārbūves darbus varētu plānot tā, lai būtu nodrošināta darba vide, pareizi apstrādāti BA un nerastos pārtraukumi darbu gaitā (piemēram, ja tiktu atklāts piesārņojums, bīstami, kaitīgi BA). Tāpat plānoto BA uzskaiti veic, lai identificētu izstrādājumus un frakcijas, kas ir piemērotas atkārtotai izmantošanai, veicināt augstas kvalitātes pārstrādi vai atkārtotu izmantošanu, kā arī lai samazinātu atkritumu daudzumu.

Lai apzinātu būvdarbu gaitā paredzamo BA apjomu un raksturu, kā arī lai prognozētu nojaukšanas un būvlaukuma sagatavošanas darbu gaitā potenciāli iegūstamās otrreizējās izejvielas, būvprojekta izstrādātājs ņem vērā būvniecības ierosinātāja jeb pasūtītāja dotos projekta konceptuālos uzdevumus resursu ekonomijai un BA apsaimniekošanai un izstrādā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas auditu, ko iekļauj DOP. Galvenais būvdarbu veicējs, balstoties uz Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas auditu, sagatavo Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānu, ko iekļauj DVP. Datus par Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāna rezultātu reģistrē, aizpildot Faktiski radīto BA reģistru.

Turpmāk secīgi minēti soļi BA un otrreizējo izejvielu plānošanai, identificēšanai un uzskaiti izpētes, projektēšanas un būvdarbu gaitā:

- Plānojot nojaukšanas darbus projektētājs izstrādā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas auditu. Auditu izstrādi vēlams uzticēt speciālistam ar atbilstošu pieredzi un zināšanām (piemēram, augstāko izglītību materiālzinātnē, ķīmijā vai ar līdzvērtīgu augstāko izglītību un pieredzi materiālu fizikāli-ķīmisko īpašību novērtēšanā). Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas auditu neizstrādā tikai tad, ja ir pilnīgi pārliecināts, ka darbu gaitā neradīsies bīstami materiāli un produkti. Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskata jeb Pirmsdemontāžas audita sagatavošanai ieteicams izmantot Level(s) lietotāju rokasgrāmatai Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (*2.2 Construction and Demolition Waste (CDW) – angl.*) darba lapu “2.2. Indikators, 2. līmenis (aplēse): pirmsnojaukšanas inventarizācija: datu ievade” (*Indicator 2.2. LEVEL 2 (estimate): pre-demolition inventory: DATA INPUT” – angl.*) vai attiecīgā EK dokumenta jaunāko, aktuālo versiju.
- Materiālu uzskaites rezultātiem jāveido Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāna bāze. Plānam ieteicams pievienot Level(s) lietotāju rokasgrāmatai Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (*2.2 Construction and Demolition Waste (CDW) – angl.*) darba lapu “2.2. indikators 2. līmenis (aplēse): būvniecības atkritumu aprēķins balstīts uz materiālu daudzumu aprēķinu: datu ievade” (*Indicator 2.2. LEVEL 2 (estimate): construction waste (CW) estimates based on Bill of Quantities (BoQ): DATA INPUT” – angl.*). Iegūto rezultātu masas / tilpuma noteikšana jāveic saskaņā ar likumā Par mērījumu vienotību noteiktajam, apjomu izsakot masas vienībās, ciktāl masas noteikšana iespējama būvlaukumā.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- Būvdarbos faktiski radītos BA reģistrē un BA žurnālā (Būvdarbu žurnāla sastāvā)³⁶ un, ja atkritumu apsaimniekošanai konkrētajā būvē ir ticis izstrādāts Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskats jeb Pirmsdemontāžas audits un Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāns, aizpilda arī Faktiski radīto BA reģistru saskaņā ar Level(s) lietotāju rokasgrāmatai Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (2.3. *Construction and Demolition Waste (CDW)* – angl.) darba lapu “2.3. Faktisko BA, kas iegūti būvniecības, nojaukšanas vai pārbūves darbību rezultātā, reģistrs: datu ievade” (“Indicator 2.3. *LEVEL 3 (measure): logging of actual CDW produced from any construction, demolition or renovation activities: DATA INPUT* – angl.)

Materiālu un potenciālo BA uzskaitē iekļauj:

- pilnīgu ēkas vai tādas tās daļu inventarizāciju³⁷, kuras projekta īstenošanas gaitā var skart nojaukšanas darbi;
- materiāli un produkti, kas var kļūt par bīstamiem atkritumiem;
- novērtējums par to, kurus materiālus un produktus var izmantot atkārtoti un kuru – pārstrādāt;
- augsnes un grunts izpēte, ja iecere skar šo zonu.

Metode:

- vizuāls novērtējums, ko papildina ar paraugu ņemšanu un uzmērījumu veikšanu ar atbilstīgiem mērīšanas līdzekļiem;
- ieteicama arī digitāla ēkas vai tā daļu skenēšana, foto fiksācija vai fotogrammetrija – metodi izvēlas atkarībā tās lietderības un no būves specifikas.

Papildus kvantitatīvam un kvalitatīvam materiālu un potenciālo BA novērtējumam, dokumentā iekļauj informāciju par sagatavošanās darbībām jeb priekšdarbiem, kuriem var būt nozīme nojaukšanas laikā. Tostarp prasības nojaukšanas metodēm un tam, kā BK jārikojas ar materiāliem un izstrādājumiem ēkā.

Dokumentēšana: Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatā jeb Pirmsdemontāžas auditā iekļauj:

- to materiālu un produktu sarakstu, kas pēc nojaukšanas kļūst par bīstamajiem atkritumiem, ar atkritumu kodiem saskaņā ar atkritumu klasifikatoru, kā arī šo materiālu un produktu novērtēto daudzumu;
- apraksts par to, kā jārikojas ar norādītajiem bīstamajiem atkritumiem;
- jānorāda produkti un būvizstrādājumi, kas paredzēti atkārtotai izmantošanai, kā arī atkritumi materiālu pārstrādei, sadalīti frakcijās, aptuveni novērtēti daudzumi un atkritumu apstrāde;
- bīstamās vielas un materiāli, kas potenciāli iespējami, bet nav atrasti inventarizācijas gaitā;
- telpas vai zonas, kuras nebija pieejamas inventarizācijai, ja tādas ir bijušas;
- darba vides aspekti, kas var būt svarīgi turpmākai nojaukšanai/demontāžai/sanācijai vai īpašuma apsaimniekošanai saistībā uz atrastajām vielām un materiāliem.

Rezultātu apkopo Inventarizācijas protokolā un papildina ar grafisko materiālu ar atbilstošu marķējumu atrastajiem bīstamajiem atkritumiem, kā arī citu atkritumu marķējumu (skat. sadaļu “Bīstamie BA, to apzīmējumi un identificēšana”).

³⁶ VBN, 83. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/269069#p83> un 5. viens *prim* Pielikums, vietne https://likumi.lv/ta/id/269069#piel5_1

³⁷ Inventarizācijas gaitā, iespējams, jāveic atsegumi, lai konstatētu, kādas potenciālās otrreizējās izejvielas būs pieejamas un kāds ir to faktiskais stāvoklis.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

*Materiālu un potenciālo BA inventarizācija ir veicama **izpētes posmā.***

Izstrādājot Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānu, jāņem vērā vietējo kopienu un vides vajadzības un intereses, tai skaitā, bet ne tikai:

- BA fizikālās un ķīmiskās īpašības (kas ietekmē lielāko daļu turpmāk minēto aspektu)
- gaisa kvalitāte darbu laikā
- putekļi
- augsnes piesārņojuma risks
- troksnis
- satiksme
- utt.

Uzmanības lokā jābūt arī darba apstākļiem, darba kvalitātei, darbinieku veselībai un darba ilgtspējībai būvniecības nozarē. Detalizētāks nojaukšanas procesa plānošanas un sagatavošanas darbu apraksts dots sadaļā 8. Nojaukšanas metodes.

3.1.1. FAKTORI, KAS IETEKMĒ MATERIĀLU ATGŪŠANU NOJAUKŠANAS PROCESĀ

Tas, cik lielā mērā materiālus var efektīvi atgūt nojaukšanas procesā, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp šādiem³⁸:

- Drošība, kas var palielināt projekta izmaksas vai ierobežot iespēju atdalīt bīstamas (arī potenciāli bīstamas) frakcijas būvlaukumā.
- Laiks: selektīvai nojaukšanai nepieciešams vairāk laika nekā ierastai demontāžai, attiecīgi pieaug izmaksas. Jāapsver optimāli risinājumi iespējamai otrreizējai pārstrādei un atkārtotai izmantošanai.
  - Manuāls darbs (cilvēkresursi): selektīvā nojaukšana jāveic ar lielāku rūpību, kas var nozīmēt vairāk manuāla darba, aizstājot lieljaudas būvniecības tehniku ar rokas instrumentiem un iekārtu vietā izmantojot strādnieku darbu.
- Piemērotība tirgum: elementa jeb izstrādājumam (piemēram, jumta dakstiņa) noņemšanas izmaksas būtu jākompensē ar tā cenu, savukārt atkārtoti izmantotajam elementam jābūt konkurētspējīgam un nākamajiem lietotājiem pieņemamam. Dažiem materiāliem, piem. dzelzs vai metāllūžņi, tirgus cenas var stipri svārstīties atkarībā arī no sezonālītātes vai pārstrādātāju jaudām.
- Vieta būvlaukumā: ja būvlaukumā ir vietas ierobežojumi, savāktie materiāli jānodala pie AA.
- Atrašanās vieta: pārstrādes uzņēmumu skaits būvlaukuma apkārtnē vai vietējie atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi var ierobežot iespējamo materiālu atgūšanu no nojaukšanas vai pārbūves projektā.
- Laikapstākļi: dažas metodes var būt atkarīgas no noteiktiem laikapstākļiem, kas var nesakrist ar būvdarbu laika plānu.

³⁸ The Joint Research Centre, Directorate-General Environment, Best Environmental Management Practice of the Building and Construction Sector, 2015, p.28, <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas> in English

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

4. BA plūsmas, to īpašības un otrreizējo izejvielu potenciāls

AAL paredz atkārtoti izmantojamo un pārstrādājamu materiālu atdalīšanu no BA ar mērķi atvieglot būvniecības atkritumu atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi (AAL 20.p. 7 *prim* daļas 2.p.). BA uzskaites, resursu plūsmu identificēšanas un otrreizējo izejvielu plūsmas palielināšanas nolūkā ir būtiski atbilstoši kartēt BA³⁹, kā arī apzināt BA plūsmas ar otrreizējā resursa potenciālu un noskaidrot šādu BA pārstrādes iespējas, to ģeogrāfiju, kā arī Latvijas būvniecības nozarei pieejamās BA pārstrādes jaudas.

Šo vadlīniju izstrādes laikā šāda skaidra, aktuāla, praktiski lietojama informācija vienkopus nav pieejama. Taču par vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas kontroli atbildīgā iestāde ir informēta par to, ka ir nepieciešami reālā laikā skatāmi dati par BA kvalitatīvas pārstrādes iespēju pieejamību. Datiem jābūt strukturētiem un aktuāliem. Tiem jāietver BA frakcijas, klasifikatora kodi, pārstrādātāja nosaukums un pārstrādes objekta adrese vai atrašanās vietas koordinātas un pārstrādes jaudas. Vadlīniju redakcija tiks papildināta, tiklīdz atbilstoša informācija tiks nodrošināta.

4.1. BA PLŪSMAS AR OTRREIZĒJO RESURSU POTENCIĀLU

Spēkā esošais normatīvais regulējums vieš skaidrību par otrreizējo izejvielu ieguvu no koka, stikla un metāla BA. Arī tukšs un tīrs plastmasas un koka iepakojums, kas rodas būvdarbu gaitā un tiek nodoti AA ar 15 grupas atkritumu klasifikatora kodu atgriezies tautsaimniecībā caur ražotāju atbildības sistēmu. Tomēr ne visām BA frakcijām, kam Eiropā vai pasaulē pastāv pārstrādes iespējas, tādas būs pieejamas Latvijā, Baltijā vai pat visā Ziemeļu reģionā. Iemesls tam ir gan EoW tehnisko prasību trūkums un neatbilstība, gan industriālai pārstrādei nepietiekama attiecīgo frakciju BA plūsma.

Latvijā un ES ir skaidras prasības attiecībā uz metāla, stikla un koka BA frakcijām un zināma kārtība (tai skaitā normatīvais regulējums) EoW procesiem un iegūstamo otrreizējo izejvielu klasificēšanai.

Turpmāk nosauktas ES identificētās BA plūsmas ar otrreizējo resursa potenciālu, kam šo vadlīniju izstrādes brīdī EK uzdevumā tiek izvērtēta prioritāte un iespēja sagatavot vienotus EoW kritērijus⁴⁰.

Minerālmateriāli – granulēti neorganiskas izcelsmes materiāli, piemēram, smiltis, grants (tostarp jūras minerālie materiāli) un šķembas, kā arī pārstrādāti un ražoti minerālie materiāli. Primāro minerālo materiālu izcelsme ir dabīgi avoti: tos iegūst no akmeņlauztuvēm vai smilts un grants ieguves vietām, atsevišķus minerālmateriālus iegūst arī jūrā. Sekundārie minerālmateriāli ietver pārstrādātus vai atkārtoti izmantotus minerālos materiālus, tie ir pārstrādāti materiāli, kas iepriekš

³⁹ Lai apkopotu un analizēt datus un pamatinformāciju par BA, otrreizējo izejvielu un ražošanas blakusproduktu plūsmām, lai izveidotu prioritāšu sarakstu noteiktajām atkritumu/otrrreizējo izejvielu/blakusproduktu plūsmām atkritumu beigu kritērijiem, Eiropas Komisija ir pasūtījusi projektu “Fona datu vākšana nākotnes ES būvniecības un nojaukšanas atkritumu izbeigšanas (EoW) kritērijiem (CDW)” – GROW/2022/OP/0015, projekta oficiālā tīmekļa vietne: <https://eu-cdw-eow-prioritylist-tauw-group.hub.arcgis.com/>. Vadlīnijas atbalsta ES kopīgos centienus apritīgas būvizrādājumu un BA sistēmas attīstībā.

⁴⁰ Projekta “Fona datu vākšana nākotnes ES būvniecības un nojaukšanas atkritumu izbeigšanas (EoW) kritērijiem (CDW)” – GROW/2022/OP/0015 ziņojums gaidāms 2024. gada 2. ceturksnī.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

izmantoti celtniecībā, un/vai iegūti rūpnieciskos procesos, piemēram, domnas vai elektrisko krāšņu izdedži vai porcelāna māla atlikumi. (Kataloga kodi: 170107, 170102, 170103)

Betons – neorganisks kompozītmateriāls, kas sastāv no cementa, smalkām un rupjām pildvielām, ūdens, ķīmiskām piedevām un minerālu piemaisījumiem. Parasti cementa ražošanā izmantotie materiāli ir kaļķakmens, gliemežvāki un krīts vai mergelis, kas apvienots ar slānekli, mālu, šiferi, domnas izdedžiem, silīcija smiltīm un dzelzsrūdu. (Kataloga kodi 170101, 17 01 06, 170107).

Asfalts – būvmateriāls, kas sastāv no bitumena, kas sajaukts ar pildvielu, un ir viens no visplašāk izmantotajiem virsmas iesegšanas materiāliem. Bitumens ir naftas produkts ar garām ogļūdeņražu virknēm, kas pārsvarā rodas naftas produktu destilācijas procesos kā atlikums. To var izmantot arī kā rafinētu produktu. Asfalts ir būtisks infrastruktūras materiāls; to izmanto, piemēram, ceļu būvē, jumtu segumos un labiekārtojumos, piemēram, piebraucamiem ceļiem. Tomēr asfalts var būt nozīmīgs gaisa piesārņojuma avots vietās, kur notiek tā ražošana un process ietver bitumena, fosilās naftas resursa, izrakšanu un noplicināšanu. Asfaltu var pārstrādāt, nemainot materiāla kvalitāti.

Apdedzināti māla ķieģeļi – pamatā no māla ražoti būvniecības bloki, ko izmanto sienu, ietvju un citu ēku un civilās infrastruktūras vides elementu būvniecībā. Māla ķieģeļi var saturēt nelielu daudzumu citu materiālu, piemēram, dažādus metālus, oļus, smiltis u.c.⁴¹.

Koksne – atjaunojams resurss, atkārtoti izmantojams celtniecības materiāls. Otrreizēji pārstrādātu kokmateriālu var izmantot tādu materiālu ražošanai, kuros citādi tiktu izmantota neapstrādāta koksne. Turklāt lielākā daļa koksnē atkritumu ir bioloģiski noārdāmi.

Ģipsis – sulfātu minerāls, sastopams dabā. To izmanto būvniecībā kā karstumizturīgu, mitrumu saglabājošu, skaņu absorbējošu un ugunsdrošu materiālu. To bieži izmanto sausās būves materiālu (ģipškartona) ražošanā. Ģipsi var pārstrādāt, taču process ir jāoptimizē. Ģipsis ir vairāk pakļauts noteiktai piesārņojuma pakāpei nekā citi būvmateriāli. Šie piesārņotāji var būt naglu, skrūvju, koka, izolācijas, sienu segumu u.c. BA veidā, kā arī pastāv būtiski materiāla iztecēšanas riski saskarē ar mitrumu. Tā dabiskās izcelsmes dēļ ģipsis izmanto arī ar būvniecību nesaistīti, piemēram, mēslošanas līdzekļos. Tāpēc ģipsis tiek uzskatīts par vienu no videi draudzīgākajiem saistmateriāliem.

Polimērmateriālu putu izolācija – materiāli un attiecīgi arī BA sastāv no putotiem cietinātiem polimēru sveķiem. Putas izmanto, piemēram, lai aizpildītu dobumus sienās, kā arī lai izveidotu hermētiskus blīvījumus starp sienu veidojošo materiālu slāņiem vai konstrukciju montāžā. Materiāls bieži sastāv no poliuretāna vai poliizocianurāta, kas darbojas kā labi izolatori. Polimērmateriāliem ir ļoti plašas pielietojuma iespējas. Vienlaikus, tā kā materiāli bieži bioloģiski nenoārdās, tie rada piesārņojumu un problēmas videi, tai skaitā jāmin iespējamā mikroplastmasas piesārņojuma veidošanās. Tomēr polimērmateriālu izmantošana būvniecībā ir arī veids, kā samazināt SEG emisijas, jo pareiza izolācija var ievērojami samazināt ēkas apkures jaudu pieprasījumu. Tehnoloģiski pastāv iespēja polimēru atkritumus, piemēram, vienreizlietojamus galda piederumus, pārstrādāt putuplasta izolācijā, kas būtu izmantojama būvniecībā, tādējādi samazinot nepieciešamību ražot jaunus plastmasas izstrādājumus.

Neorganisku materiālu izolācija – neorganiskos minerālos siltinājuma materiālus izmanto ēkas termoregulācijai, piemēram, akmens vate vai stikla vate. Akmens vate, tiek ražota, vērējot kausētus iežus un minerālus ar tērauda izdedžiem, lai izveidotu vilnai līdzīgu izstrādājumu. Stikla vate ir

⁴¹ ES ir publicējusi pētījumu par ķieģeļu pārstrādi: Eiropas aprites ekonomikas ieinteresēto personu platforma (europa.eu), (2018), "Zaļš publiskais iepirkums: veiksmīgs piemērs ķieģeļu reģenerācijas palielināšanai nojaukšanas pakalpojumos", vietne <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/good-practices/green-public-procurement-successful-example-increasing-brick-recovery-demolition-services>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

izgatavota no stikla šķiedrām un saistvielām. Abiem materiāliem piemīt skaņu absorbējošas un ugunsdrošību veicinošas īpašības. Akmens vate un stikla vate tiek uzskatīti par videi draudzīgiem izolācijas izstrādājumiem, jo tie ir pārstrādājami. Pareiza siltumizolācija būtiski samazina enerģijas patēriņu apkures vajadzībām, attiecīgi arī emisijas. Tomēr abu materiālu ražošanas procesi ir energoietilpīgi. Tādēļ to BA pareiza apsaimniekošana un iespējama pārstrāde ir būtiska apritīgai būvniecībai.

Būvzstrādājumi atkārtotai izmantošanai – materiāli un sastāvdaļas, kas ir paredzētas izjaukšanai, atjaunošanai un atkārtotai izmantošanai turpmākos būvniecības projektos, nevis izmešanai kā atkritumiem. Atkārtoti lietojamiem celtniecības produktiem ir divas galvenās priekšrocības — izmaksu un resursu efektivitāte. Tā kā būvniecības nozares pārveidei ir liela nozīme, ES ir atbalstījusi atkārtoti lietojamu būvmateriālu tirdzniecības tīklu izveidi⁴².

PVC saturoši būvzstrādājumiem – piemēram, PVC cietām plastmasas caurulēm vai logu rāmjiem, polivinilhlorīds (PVC) ir polimērs, ko plaši izmanto būvniecībā, pateicoties tā izturībai, daudzpusībai un rentabilitātei. Tiek izmantoti divu veidu PVC. Neelastīgo PVC parasti izmanto caurulēs, veidgabalos un logu rāmjos. Elastīgo PVC izmanto jumta membrānās un grīdas seguma materiālos. Neelastīgajam PVC ir laba ķīmiskā izturība un tas var izturēt plašu temperatūras diapazonu, padarot to piemērotu lietošanai dažādos pielietojumos. Materiāls nav bioloģiski noārdāms. PVC atkritumus pārstrādāt jaunus produktus, nodrošinot izejmateriālu avotu un samazinot nepieciešamību pēc turpmākas neapstrādātas PVC ražošanas. Tādas piedevas kā svina un kadmija bāzes stabilizatori var kavēt otrreizējo materiālu pārstrādi un atkārtotu izmantošanu.

4.2. BA PĀRSTRĀDES IESPĒJAS LATVIJĀ

Atbilstoši AAL, būvdarbu veicējs un būvniecības atkritumu apsaimniekotājs nodrošina atkārtoti izmantojamu un pārstrādājamu materiālu atdalīšanu no BA, lai atvieglotu BA atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi. Informācija par būvdarbu veicējiem pieejamajiem tīmekļa resursi, lai noskaidrotu, kādas ir viņam pieejamās BA atkārtotas izmantošanas un augstas kvalitātes pārstrādes iespējas ir atrodama šo vadlīniju [sadaļā 2.1.](#) un VVD sagatavotajā informatīvajā materiālā par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas meklēšanu VVD reģistrā konkrētai atkritumu klasei [3. pielikumā](#).

4.3. BA IZMANTOŠANA IZRAKTO TILPJU AIZPILDĪŠANAI UN IZMANTOŠANA BŪVLAUKUMĀ

AAL neattiecas uz **nepiesārnotu augsni** un **citiem minerālresursiem, kuri izrakti būvniecības rezultātā** un kurus to dabiskajā stāvoklī izmantos būvniecības procesā tajā pašā vietā, kur tie izrakti (AAL 3.p. 6. daļa). Attiecīgi nepārveidotu šo minerālresursu izmantošana būvobjektā ir iespējama esošā normatīvā regulējuma ietvaros un šādi materiāli netiek uzrādīti kā BA.

Būvdarbu veicēji, kuru saimnieciskās darbības rezultātā rodas BA, un AA, kuri sagatavo BA atkārtotai izmantošanai, veic to pārstrādi vai materiālu reģenerāciju, tai skaitā izmanto izrakto tilpju aizpildīšanai (AAL 20.p. 7. daļa).

Savukārt būvniecības vietā iegūto **atkritumu reģenerācija un turpmākā izmantošana** attiecīgajā būvniecības vietā vai citā būvniecības vietā, nesāņemot šim darbībām speciālās atļaujas no Valsts Vides

⁴² Eiropas aprites ekonomikas ieinteresēto personu platforma (<https://circulareconomy.europa.eu/platform/en>), EK atbalstīti projekti jeb labās prakses: restado – atkārtotai izmantojamu būvmateriālu tirdzniecības platforma, vietne <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/good-practices/restado-marketplace-reuse-construction-material>; Concular – ilgtspējīgu un apritīgu būvmateriālu tirdzniecības platforma, vietne <https://shop.concular.de/>,

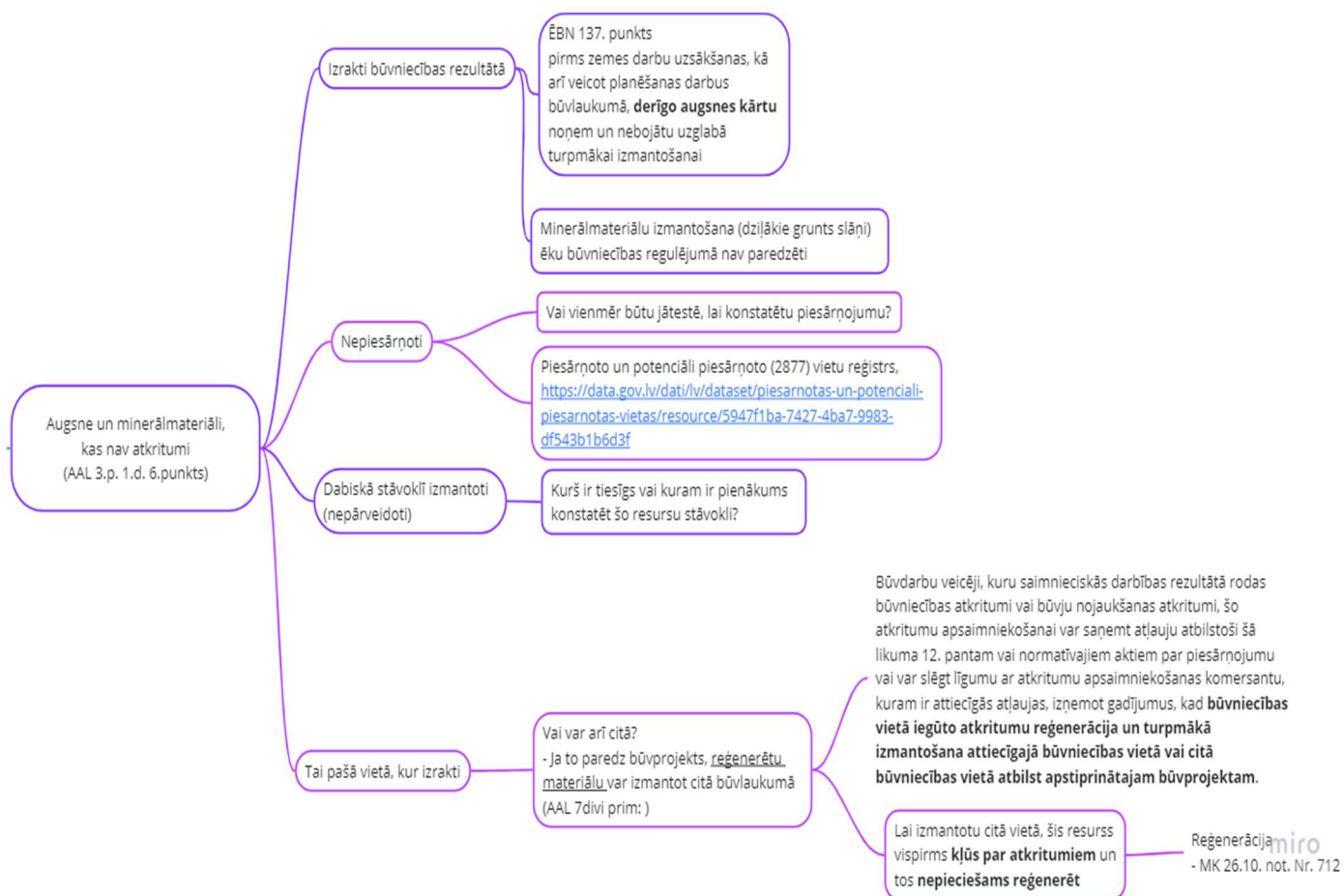
BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

dienesta⁴³, ir **iespējama**, ja tā **atbilst apstiprinātajam būvprojektam** (AAL 20.p. 7 *divi prim* daļa). **Ja būvprojektā paredzēts** veikt radīto, nebīstamo BA izmantošanu būvlaukumā, piemēram atgūtu šķembu vai smilti, kas bijusi izmantota uzbērumos, to **drīkst izmantot kā atkārtoti izmantojamu vielu vai priekšmetu**⁴⁴.

Lai AAL 3.p. 1.d. 6. punktā minēto augsni un citus minerālmateriālus izmantotu, jāņem vērā, ka frakcijai jābūt **nepiesārņotai** un **nepārveidotai** (tās dabiskajā stāvoklī), kā arī tās izmantošana neiestājoties atkritumu statusam, ir atļauta tikai **tai pašā vietā**, kur minētās **frakcijas izraktas**. Ēku būvniecībā šo principu atbalsta arī ĒBN 137. punkta regulējums, kas paredz, ka pirms zemes darbu uzsākšanas, kā arī veicot planēšanas darbus būvlaukumā, derīgo augsnes kārtu noņem un nebojātu uzglabā turpmākai izmantošanai. ĒBN gan paredz tikai augsnes (ne grunts dziļāko slāņu) izmantošanu.

Ja noņemto nepiesārņoto augsni un minerālmateriālus vēlas **izmantot citā būvlaukumā**, saistoši kļūst AAL 20.p. 7 *divi prim* daļas noteikumi, respektīvi – **frakcija tiek norādīta kā atkritumi**, turpmākai izmantošanai **jāveic reģenerācija** un **izmantošanai citā būvniecības vietā jābūt paredzētai**

Ilustrācija 4: Saistošais regulējums augsnes un nebīstamu minerālmateriālu izmantošanai būvniecībā

⁴³ Atbilstoši AAL 12.p. 1. daļai VVD izdota atļauja jāsāņem atkritumu 1) savākšanai; 2) pārvadāšanai; 3) pārkraušanai; 4) šķirošanai un 5) uzglabāšanai.

⁴⁴ MK not. Nr. 302, 5.4. un 6. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/229148#p6>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

būvprojektā. Turklāt šim projektam jābūt saskaņotam. Reģenerācijai veicamās darbības nosaka vides prasību izpildi uzraugošā iestāde, izdodot būvniecības ieceres tehniskos noteikumus.

Plānojot BA reģenerāciju būvlaukumā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijā jeb Pirmsdemontāžas auditā, ko iekļauj DOP, paredz reģenerēšanai būvlaukumā potenciāli piemēroto BA frakciju, no tās iegūstamo otrreizējo izejvielu un tās izmantošanu būvē, saskaņā ar BP tehniskajiem risinājumiem. Skaidrojošajā aprakstā (DOP sastāvā) izklāsta BA frakcijas reģenerācijai veicamas darbības, kā arī svarīgākos vides aizsardzības pasākumus un ieteikumus kvalitātes kontroles nodrošināšanai būvlaukumā (skatīt sadaļu 8. Nojaukšanas metodes). Būvdarbu veikšanas dokumentācijā – Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā un DVP, ja tāds tiek izstrādāts – paredz darbu organizēšanas kārtību un drošības pasākumus, kas veicami būvlaukumā, personāla un vides drošības un veselības aizsardzībai.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

5. Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas dalībnieki un BA dalītās vākšanas un apsaimneikošanas procesā iesaistītie

Būvizstrādājumu un BA aprites pilns cikls aptver 6 procesa posmus, šo vadlīniju pielikumā Nr. 2 "Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte" koncentrēti apskatīti procesi, kas nodrošina aprites principa īstenošanu katrā posmā un procesu dalībnieku vispārīgās atbildības. Procesu apraksti ietver lēmumus vai darbības, ko attiecīgā procesa turētājs veic / var veikt, lai īstenotu pilnu aprites ciklu jeb ciklus. Tāpat pielikumā Nr. 2 ietvertie procesi balstās uz projekt Life Waste to Resources izpētes posmā secināto, ka efektīvai aprites ekonomikas principu ieviešanai visos 6 būvniecības procesa posmos ir nepieciešamas vairākas izmaiņas normatīvajos aktos un mehānismi resursu piedāvāšanai tirgū, kā arī otrreizējo izejvielu jeb EoW materiālu pārvaldībai, tai skaitā BAAP. Attiecīgi pielikumā Nr. 2 ir izklāstīts vēlamais, primāro resursu izmantošanas samazināšanu un otrreizējo izejvielu izmantošanu veicinošs aprites scenārijs. Tai skaitā arī tādi pasākumi, kā BA un otrreizējo izejvielu jeb EoW materiālu atspoguļošana BAAP un DRN ekvivalentas aprēķināšana un attiecināšana uz atgūtajiem resursiem, tādējādi kaut nedaudz motivējot otrreizējo izejvielu izmantošanu būvniecībā un stimulējot aprites principu ieviešanu būvniecībā.

Jāņem vērā, ka šajās vadlīnijās noteikti principi, kas ievērojami BA dalītai vākšanai jeb šķirošanai būvlaukumā, būvdarbu gaitā, pieņemot, ka pārējos procesos tiek īstenoti apriti nodrošinoši soļi.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

6. BA – atkritumu klasifikācija, bīstamie BA un kodifikācijai attiecināmās BA frakcijas

Tā kā AAL nosaka tikai apkopojošos, vispārīgos potenciālo BA frakciju grupu nosaukumus, vienotai izpratnei par saimnieciski pamatotu un likumīgu BA dalītu vākšanu nepieciešams arī visām pusēm saprotams un pielietojams detalizētāks BA frakciju apraksts. Šo vadlīniju [1. pielikumā](#) ir apkopota informācija par BA frakcijām, atbilstoši [atkritumu klasifikatora](#) kodiem, kā arī dotas vispārīgas norādes par atdalāmo BA īpašībām, atdalīšanu vai darbībām, kas būtu veicamas pilnvērtīgai BA sagatavošanai BL.

Pielikums Nr. 1 Būvniecības atkritumi

1. BŪVNICĪBAS UN BŪVIJU NOJAUKŠANAS ATKRITUMI
1. tabulā apkopotas ziņas par BA frakciju atbilstību atkritumu klasifikatoram, dots BA frakcijas sastāva apraksts un attiecīgās frakcijas piekritība minimāli dalīti vācamo BA prasībām (AAL 20.p. 7. un 7.prim daļa), kā arī identificētas to dalīti vācamo BA frakcijas, kas neatbilst [atkritumu klasifikatora](#) 17. grupas kodiem, bet kas objektīvi rodas būvdarbu laikā BL un/vai atbilst EK vadlīnijās būvniecības atkritumu auditam un atkritumu apsaimniekošanai dotajām norādēm un Level(s) pieejai. Kolonnā "Attiecināmā šķirojamā frakcija" lietoti šādi apzīmējumi:

OBLIGĀTI DALĪTI VĀCAMĀ FRAKCIJĀ	KRĀSĀS HEX KODS	PAPILDUS PĒC PUŠU VIENOŠANĀS NODALĀMĀ FRAKCIJĀ	KRĀSĀS HEX KODS
Bīstamie BA	#C00000	Bīstamas minerālus saturošas frakcijas	#920000
		Ar bīstamību raksturoti piederības kodi	#FF4747
		Atkritumi, kas nav šķirojami	#FF2121
Metāli	#A2AEB1	Važi, bronza, misiņš	#C8FA08
		Alumīnijs	#DDEE2E
		Čuguns	#329B32
		Svins	#90DC90
		Čuguns un tērauds	#5A6464
Minerālus saturošas frakcijas	#9D936F	Alva	#242424
		Betons	#BC8C82
		Ķieģeļi	#645A46
		Fīzes, ķāmiņi un keramika	#BED4A0
Stikls	#6496C8	Ķieģeļi	#646432
		Ķieģeļi	#646432
		Ķieģeļi	#646432
Plastmasa	#B428B4	Čelmaicības stikls (ģipsa stikls, vēsturisks stikls)	#828CDE
		Stikls ar pārklājumiem, laminēts stikls, arkošs stikls	#BEC8F0
		Iepakojumi	#E6A0E6
Koks	#996633	Plastmasas caurules, PVC, PE (polietilēns) un PP (polipropilēns)	#641964
		Plastikāta profiļi, putuplasts	#F0SABE
		Neapstrādāts koks, koka konstrukcijas, izstrādājumi	#5A3C1E
		Pārstrādāta koka plātņu materiāli (MDF, HDF, OSB, finieris u.c.)	#C8A078

6.1. ATKRITUMI, KAS VAR RASTIES BŪVDARBU, T.SK. NOJAUKŠANAS DARBU GAITĀ, UN KURUS VAR NOGLABĀT INERTO ATKRITUMU POLIGONOS

BK un AA vienojoties par BA dalītās vākšanas pienākuma izpildi un BA ar augstvērtīgas pārstrādes un komercializēšanas iespēju nodošanu attiecīgiem komersantiem, ņem vērā principu pēc iespējas samazināt poligonos noglabājamo BA daudzumu. Atkritumus, kurus tomēr pašreizējā situācijā nav iespējams pārstrādāt un kas nav klasificējami kā bīstami atkritumi, šķiro, ņemot vērā [MK not. Nr. 1032 punktus 63.-66. un 7.pielikumā](#)⁴⁵ minētos kritērijus, lai tos būtu iespējams nodot inerto atkritumu poligonos pēc iespējas samazinot noglabājamo apjomu daudzumu.

⁴⁵ MK not. Nr. 1032, 7.pielikums, vietne <https://likumi.lv/ta/id/242189#piel7>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

6.2. OTRREIZĒJĀS IZEJVIELAS

Atbilstoši AAL⁴⁶, BA var atzīt par otrreizējām izejvielām (bez papildu pārstrādes vai sagatavošanas), ja tie atbilst ES normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem par atkritumu stadijas izbeigšanu (EoW) vai Ministru kabineta noteiktajiem kritērijiem par atkritumu stadijas izbeigšanu.

Aktuālais saraksts ar noteikumiem, kas paredz kritērijus dažādu BA atkritumu stadijas izbeigšanai, ir atrodams oficiālajā tīmekļa vietnē likumi.lv, uz AAL 6.panta 1 *prim* punkta pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi⁴⁷.

Ilustrācija 5: AAL aktuālā redakcija un uz AAL 6.panta 1 *prim* punkta izdotie Ministru kabineta noteikumi apkopoti oficiālajā tīmekļa vietnē likumi.lv

⁴⁶ AAL 4. pants, vietne <https://likumi.lv/ta/id/221378#p4>

⁴⁷ Šo vadlīniju 1. redakcijas izstrādes brīdī Ministru kabinets ir izdevis MK not. Nr. 317 un MK not. Nr. 960, respektīvi ir noteikta kārtība atkritumu beigu statusa noteikšanai metāla un koka BA. Ar ES regulām ir noteikta kārtība, kādā izbeidz BA statusu stiklam, dzelzs, tērauda un alumīnija metāllūžņiem un vara metāllūžņiem (dzelzs, tērauda un alumīnija metāllūžņiem – Metāllūžņu EoW regula (Regula nr. 333/2011); stikla lauskām – Stikla EoW regula (Regula nr. 1179/2012); vara metāllūžņiem – Vara lūžņu EoW regula (Regula nr. 715/2013)).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

7. Bīstamie BA, to apzīmējumi un identificēšana

Bīstamo atkritumu radītājs vai apsaimniekotājs identificē bīstamos atkritumus atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus.

Ja bīstamos atkritumus nav iespējams identificēt, bīstamo atkritumu apsaimniekotājs nodrošina bīstamo atkritumu izcelsmes, sastāva un ķīmisko īpašību analīzi, lai atkritumus būtu iespējams identificēt⁴⁸.

Bīstamo atkritumu radītājs vai apsaimniekotājs nodrošina tā radīto un apsaimniekoto bīstamo atkritumu rakstveida uzskaiti.⁴⁹

Bīstamo atkritumu radītājs vai apsaimniekotājs vismaz reizi mēnesī bīstamo atkritumu uzglabāšanas laikā pārbauda to iepakojumu⁵⁰.

Pamatprincips – ja nav zināms / nosakāms atkritumu sastāvs un kods, atkritumus klasificē un nodod kā ***bīstamus***

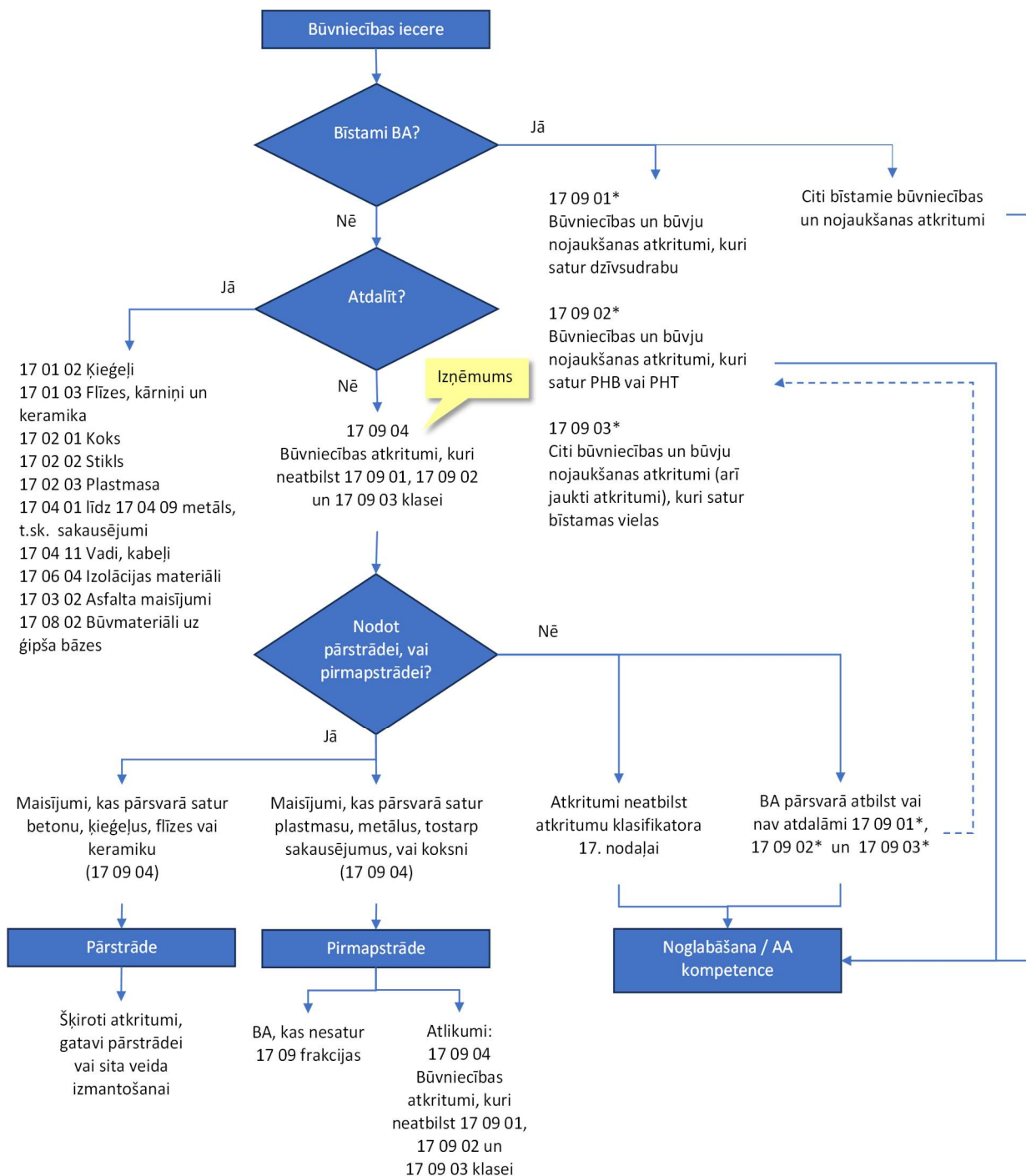
⁴⁸ MK not. Nr. 113, 3. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/321151#p3>

⁴⁹ MK not. Nr. 113, 4. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/321151#p4>

⁵⁰ MK not. Nr. 113, 8. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/321151#p8>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ilustrācija 6: Bīstamo un nebīstamo BA atdalīšana (izņemot piesārņotu augsni), lēmuma pieņemšanas process:

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Atkritumus uzskata par bīstamiem, ja tiem piemīt vismaz viena no regulas Nr. 1357/2014⁵¹ pielikumā minētajām īpašībām (MK Not. Nr. 302, 3. p.). Turpmāk tabulā dota informācija par īpašībām, kas padara BA bīstamus, iespējamā kaitējuma apraksts un starptautiskais bīstamības apzīmējuma kods.

2. TABULA: ATKRITUMU ĪPAŠĪBAS, KAS PADARA TOS BĪSTAMUS

BĪSTAMĪBAS APZĪMĒJUMA KODS	BĪSTAMĪBA, IESPĒJAMĀ KAITĒJUMA APRAKSTS	ĪPAŠĪBA/-AS, KAS RAKSTURO BĪSTAMĪBU
HP1 	atkritumi, kas ķīmiskas reakcijas rezultātā spēj radīt tādas temperatūras un spiediena gāzi tādā ātrumā, ka var nodarīt kaitējumu apkārtējai videi.	Sprādzienbīstams
HP2 	atkritumi, kas, parasti pievadot skābekli, var izraisīt vai veicināt citu materiālu sadegšanu.	Spēcīgs oksidētājs
HP3 	Šķidrie, cietie, gāzveida un ūdenī šķīstoši vai aerosola veida atkritumu, kas var uzliesmot pie relatīvi zemām temperatūrām, īsā laikā, fiziskas iedarbības rezultātā.	Uzliesmojošs
HP4 	atkritumi, kas saskarē var izraisīt ādas kairinājumu vai radīt acu bojājumus.	Kairinošs – kairina ādu un izraisa acu bojājumus
HP5 	atkritumi, kam var būt toksiska iedarbība uz kādu noteiktiem orgāniem vai kas izraisa akūtu toksisku iedarbību pēc ieelpošanas.	Toksisks noteiktiem mērķa orgāniem (STOT)/Toksisks ieelpojot
HP6 	atkritumi, kas var izraisīt akūtu toksisku iedarbību caur muti vai ādu, vai ieelpojot.	Akūts toksiskums
HP7 	atkritumi, kas izraisa vēzi vai palielina tā rašanās iespējamību.	Kancerogēns

⁵¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 1357/2014 (2014. gada 18. decembris), ar ko aizstāj III pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, vietne <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/1357/oj/?locale=LV>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

BĪSTAMĪBAS APZĪMĒJUMA KODS	BĪSTAMĪBA, IESPĒJAMĀ KAITĒJUMA APRAKSTS	ĪPAŠĪBA/-AS, KAS RAKSTURO BĪSTAMĪBU
HP8	 atkritumi, kas, nonākot saskarē ar ādu, var izraisīt ādas bojājumus.	Kodīgs
HP9	 atkritumi, kas satur dzīvotspējīgus mikroorganismus vai to toksīnus, par kuriem ir zināms vai domājams, ka tie var izraisīt cilvēku vai citu dzīvu organismu saslimšanu.	Infekciozs
HP10	 atkritumi, kas nelabvēlīgi ietekmē dzimumfunkciju un pieaugušu vīriešu un sieviešu auglību, kā arī rada ontogēnes toksicitāti pēcnācējiem.	Toksisks reprodukcijai
HP11	 atkritumi, kas var izraisīt mutācijas, ka ir paliekoša pārmaiņa ģenētiskā materiāla daudzumā vai struktūrā šūnā.	Mutagēns
HP12	 atkritumi, kas, nonākot saskarē ar ūdeni vai skābi, izdala akūtu toksisku gāzi.	Akūtas toksiskas gāzes izplūde
HP13	 atkritumi, kas satur vienu vai vairākas vielas, par kurām zināms, ka tās izraisa ādas vai elpošanas orgānu jutīgumu.	Jutīgumu izraisošs
HP14	 atkritumi, kas rada vai var radīt tūlītēju vai kavētu apdraudējumu vienam vai vairākiem vides segmentiem.	Ekotoksisks
HP15	 Ja atkritumi satur vienu vai vairākas vielas, kas apzīmētas ar kādu no šajā tabulā minētajiem bīstamības vai papildu bīstamības apzīmējumiem.	Atkritumi, kas spējīgi demonstrēt iepriekšminētu bīstamu īpašību, ko ne vienmēr atspoguļo sākotnējie atkritumi

Bīstamie BA ietver piesārņotu augsni un bagarēšanas gruntis, materiālus un vielas, kas var saturēt uzliesmojošas piedevas, līmes, saistvielas, hermētiķus un mastikas (uzliesmojošas, toksiskas vai kairinošas), darvas emulsijas (toksiskas, kancerogēnas), uz azbesta bāzes izgatavotus materiālus ieelpojamu frakciju veidā (toksiskas, kancerogēnas) koksne, kas apstrādāta ar fungicīdiem, pesticīdiem u.c. (toksiskiem, ekotoksiskiem, uzliesmojošiem), halogēnu ugunsdrošības pārklājumu liesmu slāpēšanai (ekotoksisku,

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

toksisku, kancerogēnu), ar PCB pārklātas / PCB saturošas iekārtas, izstrādājumi⁵² (ekotoksiskas, kancerogēnas), dzīvsudraba apgaismojums (toksisks, ekotoksisks), sistēmas ar CFC, elementiem⁵³ (kas var būt iespējams sulfīdu avots poligonos, toksiski, viegli uzliesmojoši), bīstamo vielu (šķīdinātāji, krāsas, līmvielas u.c.) konteineriem un iespējami piesārņoto atkritumu iepakojumiem. Var saturēt arī smagos metālus, kā arī dažādus sāļus, kas ietekmē pH līmeni, kā arī PFAS, kā arī azbestu.

BA, kurus jādemontē no nojaucamā apjoma, pirms pilna apjoma demontāžas darbu sākšanas. Bīstamie BA un BA, kuru sastāvā ir bīstamas vielas, kā arī šķīdri nebīstamie atkritumi (etilēnglikols piemēram, rapšu eļļas u.c.), lai neradītu noplūdi vidē vai sajaukšanos ar bīstamajiem atkritumiem ar nebīstamajiem⁵⁴:

- nenostiprināta (vaļīga) mākslīgā minerālšķiedra (ja tā ir bīstama);
- sastāvdaļas vai daļas, kas satur minerāleļļu (piemēram, eļļas tvertne);
- dūmu detektori ar radioaktīvām sastāvdaļām;
- industriālie skursteņi (piemēram, šamota kastes, ķieģeļi vai oderējums);
- Izolācijas materiāls, kas sastāv no detaļām, kas satur hlorfluorogļūdeņradi ((H)CFC) (piemēram, sviestmaižu elementi);
- izdedži (piemēram, izdedžus iebūvētajos griestos);
- ar naftu piesārņotas vai citādi piesārņotas augsnes;
- benzolu saturoši ūdens hidrāti, kas ugunsgrēka gadījumā var būt radušies pussadedģšanas procesā (šādā gadījumā ir jāierobežo putekļu izdalīšanās apkārtējā vidē), vai citādi piesārņoti gruveši;
- izolācijas eļļas, kas satur polihlorbifenilu (PCB);
- elektroiekārtas vai iekārtas ar piesārņotājiem (piemēram, dzīvsudraba saturošas tvaika izlādes spuldzes, dienasgaismas lampas, energoefektīvas spuldzes, kondensatori, kas satur PCB, citas elektroiekārtas, kas satur PHB, kabeli, kas satur izolācijas šķidrumus);
- dzesēšanas šķidrums un izolācijas eļļas no dzesēšanas ierīcēm vai gaisa kondicionēšanas iekārtām, kas satur hlorfluorogļūdeņradi ((H)CFC);
- materiāli, kas satur policikliskos aromātiskos ogļūdeņražus (PAO) (piemēram, darvas bitumens, darvas plātne, korķa bloki, sārņi/šlakvielas)
- sastāvdaļas, kas satur vai ir piesūcinātas ar atsevišķiem sāļiem (piemēram, kalcija hlorīds), eļļu, darvu, fenolu (piemēram, impregnēta kokne, kartons, dzelzceļa gulšņi, masti);
- azbestu saturošs materiāls (piemēram, jumta loksnes, siltumizolācijas materiāli, aizsargčaulas, augsne, bēniņu siltinājumi u.c.);
- Citi bīstami materiāli.

7.1. KĀ NOVĒRTĒT, VAI ATKRITUMI IR BĪSTAMI?

Ja atkritumu klase nav iekļauta MK Not. Nr. 1032 septītajā pielikumā⁵⁵, veic atkritumu ķīmiskās analīzes, lai noteiktu, vai atkritumi atbilst robežvērtībām, kas noteiktas atkritumiem, kurus pieņem apglabāšanai inerto

⁵² PCB - Polihlorētie bifenili. Satur, piemēram, elektriskie kondensatori, elektriskie transformatori un to elektriskās palīgiekārtas, elektromagnēti, siltummaiņu iekārtas, hidrauliskās iekārtas, tvaika difūzijas sūkņi.

⁵³ CFC ierīces ir dzesēšanas vai sildīšanas ierīces, kas paredzētas darbam ar dzesēšanas šķidrumu vai aukstumnesēju, kas satur hlorfluorogļūdeņradi (*Chlorofluorocarbon* – CFC – angl.)

⁵⁴ Atbilstoši Level(s) 2.2. kritērijiem, gadījumā, ja nepieciešam pamatot vai pierādīt prasības nojaukšanas kārtībai, izstrādājot iepirkuma tehnisko specifikāciju, DOP vai DVP dokumentāciju, iespējams izmantot Austrijas standartā ÖNORM B3151 "Konstrukciju demontāža kā standarta nojaukšanas metode" (*Rückbau von Bauwerken als Standardabbruchmethode* – vācu v.) noteikto kārtību (vietne https://shop.austrian-standards.at/action/de/public/details/716548/OE-NORM_B_3151_2022_05_15)

⁵⁵ Inertie atkritumi, kuriem pirms apglabāšanas inerto atkritumu poligonā nav nepieciešama atbilstības pārbaude ir noteikti MK not. Nr. 1032, 7. pielikumā, <https://likumi.lv/ta/id/242189#piel7>.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

atkritumu poligonos (saskaņā ar MK not. Nr. 1032 trešo pielikumu⁵⁶), vai arī tie, saskaņā ar šo noteikumu 8. pielikumā⁵⁷ noteiktajām robežvērtībām, klasificējami kā bīstami.

Vispārīgi zināms, ka bīstami BA ir, piemēram, azbestu saturoši materiāli (ja rodas bažas, nepieciešams veikt analīzi akreditētā laboratorijā, lai noskaidrotu azbesta klātesamību un saturu), krāsas un līmes atlikumi⁵⁸, izolācija ar CFC (freonu), smagos metālus saturoši atkritumi, dienasgaismas spuldzes, šķīdinātāji, eļļas filtri, ar naftas produktiem piesārņoti materiāli, PCB saturoši atkritumi, radioaktīvie atkritumi, skābes, ar koksnes imprignēšanas līdzekļiem, kas satur bīstamas vielas apstrādāts koks (kamēr nav pierādīts pretējais), siltumnesēju eļļas transformatoros un siltummaiņos, naftas produktu atlikumi rezervuāros un cauruļvados, attīrīšanas iekārtu atlikumi u.c..

Dažādi bīstamo atkritumu veidi ir ir šķirojami atsevišķi, atbilstoši marķējot un identificējot pēc bīstamības veida, jo tiem nepieciešama atšķirīga apsaimniekošana, kā arī specializētas zināšanas, lai ar tiem rīkotos. Bīstamo BA savākšanas darbiem jāpiesaista kompetenti un licencēti uzņēmumi, ieteicams konsultēties ar speciālistiem ar pieredzi un zināšanām, lai neradītu bīstamību apkārtējai videi. It īpaši – veicot darbības ar bīstamajiem atkritumiem gadījumos, kad būvobjektā identificētas nezināmas ķīmiskas vielas.

Norādījumi un piemēri BA novērtēšanai un atkritumu klasifikatora kodu piemērošanai šādiem potenciāli bīstamiem BA, un citiem atkritumiem, kas nav identificējami kā bīstamie atkritumi.

1. Azbestu saturoši celtniecības un nojaukšanas atkritumi (17 06 01, 17 06 03, 17 06 04, 17 06 05)
2. Atkritumi, kas satur akmeņogļu darvu (17 03 03)
3. Piesārņota augsne (17 05 03, 17 05 05, 17 05 07)
4. Naftas atkritumi un citi atkritumi, kas satur naftu vai ir ar to piesārņoti
  - a) naftas produktu un smērvielu atlikumi (16 07 08, 13 02 08, 13 01 13, 13 03 10 u.c.)
  - b) un citi atkritumi, kas satur naftu vai ir ar to piesārņoti (20 01 37, 17 02 04 u.c.)
5. Būvķīmijas atlikumi (08 01 11, 08 01 12, 08 01 20, 08 01 21, 16 05 08, 16 05 06 u.c.)

7.1.1. CELTNIECĪBAS UN NOJAUKŠANAS ATKRITUMI, KAS SATUR AZBESTU

Azbests ir dabā sastopams silikātu minerāls, un tas pastāv vairākos ķīmiskos veidos, piemēram, krizotilā (“baltā”), amozītā (“brūnā”) un krokidolītā (“zilā”) – vai nu saistītā vai šķīdramā veidā. Šķiedras ir ļoti smalkas, mazāk par 3 mikroniem diametrā un ieelpojamas plaušu eļās, kur tās var neierobežoti ilgi atrasties un iekļūt audos.

Azbestu saturošu atkritumu novērtējumā tiek ņemta vērā gan azbesta klātbūtne:

- šķiedras, kas ir brīvas un izkliedētas,
- identificējami azbestu saturoša materiāla gabali.

Ja atkritumos ir šķiedras, kas ir brīvas un izkliedētas, atkritumi būs bīstami, ja atkritumos kopumā ir 0,1% vai vairāk azbesta.

Ja atkritumos ir identificējami materiāli, kas, iespējams, satur azbestu, tie jānovērtē, kā norādīts tālāk. Tas attiecas arī uz jebkurām izkliedētām šķiedrām, kas ražotas, apzināti sadalot šādas identificējamās daļas.

Ja atkritumos ir identificējami azbestu saturoša materiāla gabali (t. i., jebkura tāda izmēra daļiņa, ko pārbaudot ar neapbruņotu aci, var identificēt kā potenciāli azbestu), šie gabali ir jānovērtē atsevišķi.

⁵⁶ MK not. Nr. 1032, 3. pielikums, <https://likumi.lv/ta/id/242189#piel3>

⁵⁷ MK not. Nr. 1032, 8. pielikums, <https://likumi.lv/ta/id/242189#piel8>

⁵⁸ ne visas krāsas un līmes būs bīstamas. Uz ūdens bāzes un arī ar organisko šķīdinātāju krāsas pēc izžūšanas nav bīstamas, savukārt tās, kas satur, piemēram, smago metālu, piemēram, plaši izmantoti hroma, svina krāsu pigmentus būs bīstamas.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Atkritumi ir bīstami, ja azbesta koncentrācija azbestu saturošā materiāla gabalā ir 0,1% vai vairāk. Atkritumus uzskata par jauktiem atkritumiem un attiecīgi klasificē. Azbesta atkritumiem attiecīgi jāpiešķir šādi kodi:

- 17 06 05* Azbestu saturošs būvmateriāls
- 17 06 01* Azbestu saturošs izolācijas materiāls

* attiecībā uz ar azbestu piesārņotu augsni un akmeņiem parasti izmanto 17 06 05*, nevis 17 06 01*.

Darbam ar azbestu saturošiem būvniecības atkritumiem ieteicams ievērot VARAM izstrādāto "Rokasgrāmatu darbam ar azbestu saturošiem materiāliem"⁵⁹, īpaši ņemot vērā sadaļas 4.2. "Būvniecības procesā radīto azbestu saturošo atkritumu apsaimniekošana" ietukumus.

7.1.2. ATKRITUMI, KAS SATUR AKMEŅOGĻU DARVU

Turpmāk sniegti norādījumi par akmeņogļu darvu saturošu ceļu asfalta atkritumu un citu būvniecības un nojaukšanas atkritumu, kas satur akmeņogļu darvu un saistītos materiālus, klasifikācijas principiem.

Akmeņogļu darva un daudzi akmeņogļu darvas destilāti ir potenciāli kancerogēnas bīstamas vielas. Ja šādu materiālu koncentrācija ir 0,1% vai lielāka, atkritumiem būtu bīstamā īpašība HP 7 kancerogēni.

Akmeņogļu darva ir sarežģīts ogļūdeņražu savienojumu maisījums, kas jāpievieno kopā, lai noteiktu akmeņogļu darvas koncentrāciju. Tāpēc 0,1% koncentrācija jāpiemēro visām akmeņogļu darvas frakcijām. Novērtējumi, kuru pamatā ir tikai policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži, neatbilst tiesību aktiem, un tos nevar izmantot, lai klasificētu atkritumus kā nebīstamus.

Tomēr, ja ir zināma akmeņogļu darvas koncentrācija, MCL saskaņā ar GB CLP izmanto benzo[a]pirēnu (BaP) kā kancerogenitātes marķieri dažiem akmeņogļu darvas ierakstiem. Ja BaP koncentrācija ir mazāka par 0,005 % no akmeņogļu darvas koncentrācijas (nevis atkritumos kopumā), akmeņogļu darva nav kancerogēna un nav jāņem vērā attiecībā uz HP7.

"Black top" (ceļa seguma) atkritumi šīs attiecas tikai uz asfalta materiālu, kas atkritumu sarakstā klasificēts kā:

- 17 03 01* bitumena maisījumi, kas satur akmeņogļu darvu
- 17 03 02 bitumena maisījumi, kas nav minēti 17 03 01* pozīcijā

Ja benzo[a]pirēna koncentrācija ir 50 ppm (mg/kg) vai lielāka tikai melnajā slānī (izņemot citus materiālus), akmeņogļu darvas daudzums ir jāuzskata par pietiekamu (0,1% vai vairāk) materiāls ir bīstams un tādējādi kodēts ar 17 03 01*.

Jebkuru paraugu ņemšanu no melnās virsmas jānodrošina tādā veidā, lai tiktu identificēti un ņemti paraugi slāņi ar dažādu benzo[a]pirēna koncentrāciju.

7.1.3. AUGSNES ATKRITUMI

Lai gan augsnes un grunts atkritumi (Atkritumu klasifikatora 17 05 kodu grupa) nav to BA frakciju vidū, kam, atbilstoši AAL jānodrošina šķirošanas sistēma un jāsasniedz valstī noteiktie atkārtotas izmantošanas mērķi, tomēr šie BA rodas bieži un to apsaimniekošanas plānošana paredzēta arī Level(s). Tādēļ trūpmāk sniegta informācija par klasifikācijas principiem augsnes atkritumiem. Papildinformāciju par azbesta, akmeņogļu darvas un naftas piesārņojumu skatīt šīs sadaļas 1., 2. un 4. punktā.

⁵⁹ VARAM, (2023), "Rokasgrāmata darbam ar azbestu saturošiem materiāliem", vietne https://wastetoresources.varam.gov.lv/storage/deliverables/e1_c1.5_meprd_handbookof-steps-and-problem-solving-regarding-asbestos-containing-waste_web.pdf

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Atkritumu klasifikatorā ir trīs kodi, kas apraksta augsni, kas izrakta no piesārņotām vietām:

- 17 05 03* bīstamas vielas saturoša augsne un akmeņi,
- 17 05 05* bīstamas vielas saturošas gultnes padziļināšanas dūņas⁶⁰
- 17 05 07* balasta smiltis, kuras satur bīstamas vielas.

Civilajā būvniecībā biežāk sastopamie bīstamie augsnes atkritumi ir tie, kas klasificējami ar kodu 17 05 03*. Ir būtiski nošķirt tos no BA, kas klasificējami ar kodu 17 05 04 (augzne un akmeņi, kas neatbilst 17 05 03* klasei). Tā kā abi ieraksti ir pretēji viens otram, ir jāveic novērtējums, lai noteiktu, kurš kods ir piemērojams un vai atkritumi ir klasificējami kā bīstami vai nē.

Turpmāk aprakstīta situācija un frakcijas novērtēšanas process (konkrētajām darbībām jebkurā gadījumā būtu jāatspoguļo objekta specifiskie apstākļi). Process veicams izpētes gaitā, šie darbi nav būvdarbu apjomos, bet būvkomersantam, kurš veic būvdarbus, jāsaņem izpētes dokumentācija. Procesa apraksts atspoguļo situāciju, kad objekts iepriekš ticis izmantots dažādiem rūpnieciskiem mērķiem:

- ir veikta dokumentu izpēte, kuras gaitā ir identificēti objekta iepriekšējā izmantošana,
- ir ticis izstrādāta ģeoloģiskās izpētes programma, kas saskaņota ar VVD. Izpētes darbus veic VVD licencēts uzņēmums, savukārt paraugus ņem un tos testē ES dalībvalstīs akreditētas laboratorijas,
- pēc izpētes veikšanas tiek identificēts vai teritorija ir piesārņota vai nav, ja tā piesārņota veic sanācijas programmas izstrādi, kur tiek izstrādāta pēc VVD izsniegtā uzdevuma, pēc saskaņotās sanācijas darbu programmas veic piesārņotās vietas attīrīšanu atbrīvojot to no piesārņojuma ar ex-situ vai in-situ metodēm,
- augsnes atkritumi tiek klasificēti kā viena grupa vai tās apakšpopulācijas (klases), pamatojoties uz to piesārņojuma īpašībām. Katra klase tika novērtēta atsevišķi attiecībā uz īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus.
- atkritumu apjomus, kā arī tehnoloģijas to izņemšanai nosaka izpētes laikā, ievērojot principu, ka apakšpopulācijai (klasei) piekritīgās frakcijas tiek izraktas un uzkrātas atsevišķi, nodrošinot, ka tiek izņemts tikai minimālais nejauši mazāk piesārņotā materiāla daudzums.
- pēc sanācijas darbu veikšanas jāveic pēcsanācijas monitorings un jāizstrādā sanācijas darbu atskaite, ko saskaņo VVD,
- visa informācija, kas attiecas uz vietas izpēti, tika saglabāta un nodota nākamajiem atkritumu īpašniekiem.

Bīstamo atkritumu sajaukšana ar citiem materiāliem ir aizliegta, un personai, kas darbojas ar atkritumiem, ir pienākums jauktos (bīstamos un nebīstamos) atkritumus šķirot.

Atkritumu poligonu pieņemšanas kritēriju analīzi (konkrēti izskalošanās testa rezultātus) nedrīkst izmantot atkritumu klasifikācijas un bīstamo atkritumu novērtēšanas nolūkos.

⁶⁰ Reti vai nekad neattiecas uz civilo būvniecību

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Šī analīze ir piemērojama tikai pieņemšanai poligonos un nesniedz nekādas norādes par to, vai atkritumi var būt bīstami vai nebīstami.

Parauga izvērtējamie parametri un noskaidrojamā informācija:

- noteicošie faktori, kuriem paraugi tika analizēti (kam jāatspoguļo piesārņojums vietā), un to koncentrācijas vienības vai klātbūtnes fakts (varš; hroms; dzīvsudrabs; arsēns; kadmijs; varš; svins; niķelis; cinks; kopējais naftas daudzums (NPI); PAH summa, PCB summa, skābums (pH) u.c.,
- iegūtie analītiskie rezultāti (daudzums, koncentrācija, bīstamības klase un kategorija, bīstamības faktora kods; bīstamās īpašības kods),
- novērtējumam izmantotais sliktākā gadījuma rezultāts,
- sliktākā gadījuma savienojuma koncentrācija, kas aprēķināta no analīžu rezultātiem,
- bīstamības apzīmējumu kodi, kas piešķirti šim sliktākajam savienojumam, un ar tiem saistītās bīstamās īpašības.

7.1.4. NAFTAS PRODUKTUS SATUROŠI ATKRITUMI UN CITI ATKRITUMI, KAS SATUR NAFTU, NAFTAS PRODUKTUS VAI IR AR TO PIESĀRŅOTI

Šis piemērs attiecas uz naftas produktus saturošiem atkritumiem, kas satur naftu vai ir ar to piesārņoti. Tas neattiecas uz pārtikas eļļām vai biodīzeļdegvielu.

Termini “naftas produktu saturoši atkritumi” šajā sadaļā aptver daudzas vielas vai maisījumus, tostarp uz minerālu bāzes ražotu degvielu un smērvielu, imprignēšanas līdzekļus, siltumizolācijas materiālus u.c.

Piemērā turpmāk apskatītas minerāleļļas un ogļūdeņražu eļļas, kas iegūtas no naftas resursiem. Apraksts ir sadalīts divās sadaļās:

- eļļu atkritumi;
- atkritumi, izņemot eļļu atkritumus, kas satur naftu vai ir ar to piesārņoti.

Eļļu un smērvielu atkritumi ir sarežģīti ogļūdeņražu maisījumi. Daudzi no tiem paši par sevi ir klasificēti kā bīstamas vielas. Tāpēc eļļu atkritumu novērtējums jābalsta uz visu naftas vielu koncentrāciju, atsevišķas ogļūdeņraža sastāvdaļas netiek aplūkotas atsevišķi.

Eļļas un smērvielu bīstamās īpašības (ja tādas ir) apraksta pavadzīmē. Bieži vien vispieejamākais un pilnīgākais informācijas avots par konkrētā produkta ķīmiskajām īpašībām ir drošības datu lapa, kas būs bīstamām ķīmiskajām vielām, atsevišķos gadījumos arī nebīstamajām, ja ražotājs pēc savas iniciatīvas būs izveidojis.

Ja nav pieejama drošības datu lapa un to nevarat iegūt, ir iespējams izmantot naftas produktu grupas klasifikāciju. Nereti izmantotām eļļām piemīt šādas bīstamas īpašības:

- HP 5 “Toksisks noteiktiem mērķa orgāniem (STOT)/Toksisks ieelpojot”
- HP 7 kancerogēns
- HP 14 ekotoksisks

Dažām eļļām var būt arī citas bīstamas īpašības, piemēram, benzīnam ar piedevu maisījums) parasti ir HP 3, HP 4, HP 5, HP 7, HP 10, HP 11 un HP 14.

Lemjot par atkritumu bīstamajām īpašībām, ir svarīgi ņemt vērā ķīmiskās izmaiņas, kas varētu būt notikušas eļļā pēc lietošanas.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ja atkritumi satur citas bīstamas vielas (ne tikai naftas produktus), piemēram, metālu savienojumus vai akmeņogļu darvu, tās arī jāņem vērā klasificējot BA.

Ja vielas izcelsmi un veidu var identificēt tikai līdz naftas grupas līmenim (t.i., ir zināms, ka piesārņojošā viela ir dīzeļdegviela, bet konkrētais veids/zīmols nav zināms), piesārņoto materiālu vai pašu vielu nodod testēšanai laboratorijā,

7.1.5. BŪVĶĪMIJAS ATLIKUMI

Būvdarbu gaita radušies ķīmisko vielu atlikumi ar bīstamības marķējumu parasti tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi (būvniecības vai ražošanas atkritumi, vai iepakojums). Marķējums var būt, piemēram, bīstamības simboli uz iepakojuma. Materiāla iepakojums tiek klasificēts kā bīstamie atkritumi tikai gadījumā, ja tajā ir būvķīmijas atlikumi.

Lai noskaidrotu, vai atkritumi, tai skaitā, bet ne tikai, materiālu atlikumi, iepakojums, kurā ir materiāla paliekas, instrumenti, kas lietoti darbam ar būvķīmiju, satur vielu, kuras dēļ tie ir bīstami, vai arī ir piesārņoti ar šādu vielu, var rīkoties šādi:

- pārbaudīt marķējumus uz precēm, iepakojuma un dokumentācijā. Produktam var būt oranži un melni bīstamības simboli vai sarkanās un baltās bīstamības piktogrammas.
- par ķīmiskām vielām, kas atbilst REACH regulai, var meklēt informāciju drošības datu lapās (datu lapas 2. sadaļā jābūt informācijai par sastāvā esošo vielu klasifikāciju. Ja atkritumos ir viela, kas ir klasificēta kā bīstama, arī atkritumi var būt bīstami). Datu lapas 3. sadaļā ir aprakstīts sastāvs, bet 13. sadaļā – atkritumu apsaimniekošana. Jāņem vērā, ka ne vienmēr bīstamas ķīmiskas vielas (piemēram uz acetona bāzes vai citu šķīdinātāju) ir apsaimniekojami kā bīstamie atkritumi, ja tā ir sacietējuši. Vienlaikus, pirms nodošanas apglabāšanai jākonsultējas ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš papildus novērtē iespējamo atkritumu klasi, jo būvniecības laikā var rasties arī daudz citu nebīstamu atlikumu (uz ūdens bāzes krāsas, šamota pulveri, pildvielas u.c.);
- meklēt informāciju ekspluatācijas īpašību deklarācijā.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

8. Nojaukšanas metodes un otrreizējo izejvielu sagatavošana būvlaukumā

Nojaukšanas metodi definē Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā (dokumentu ieteicams iekļaut DVP sastāvā). To nosaka vadoties no Izpētē definētā uzdevuma un Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas jeb Pirmsdemontāžas audita (dokumentu ieteicams iekļaut DOP sastāvā), ja tāds ir. Metodes ir atkarīgas no tālākajām darbībām, kas tiks veiktas ar demontētajiem materiāliem un BA. Izstrādājot Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānu uzdevums ir panākt BA pēc iespējas kvalitatīvākas tālākās apstrādes un/vai izmantošanas iespējas.

Galvenā, ja būvniecības iecere ietver nojaukšanu, izstrādājot Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānu ņem vērā atkritumu apsaimniekošanas mērķus un uzdevumus, kas noteikti izpētes posmā un ņemot vērā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijā jeb pirmsnojaukšanas auditā konstatēto.

Atkritumu apsaimniekošanas plāns ietver selektīvas nojaukšanas un videi draudzīgas nojaukšanas metodes aprakstu, izdalīto materiālu plūsmu pārstrādi un aizvākšanu, veicamos drošības pasākumus, pasūtītāja prasības izpildei un atbildīgo iestāžu tehnisko noteikumu prasību izpildes aprakstus.

8.1. SELEKTĪVĀ NOJAUKŠANA, BA REĢENERĀCIJA BŪVLAUKUMĀ UN SAGATAVOŠANA IZMANTOŠANAI

Galvenajām atkritumu plūsmām, tostarp inertajiem atkritumiem, kas rodas ēku vai civilās infrastruktūras nojaukšanas un pārbūves procesos, piemēram, betonam, ķieģeļiem, ķieģeļu mūra fragmentiem, flīzēm un keramikai, pēc iespējas paredz atsevišķu apstrādi. Lai atkārtoti izmantotu materiālus iespējami augstākā kvalitātē, var būt nepieciešams lietot selektīvas nojaukšanas metodes, piemēram, betona un ķieģeļu mūra daļēji manuāla demontāža, dalīta savākšana un īslaicīga uzglabāšana būvniecības vietā.

Manuāla demontāža var nozīmēt tādu metožu lietošanu kā **noņemšana, atvienošana, atdalīšana pirms nojaukšanas** un **attīrīšana pēc nojaukšanas**.

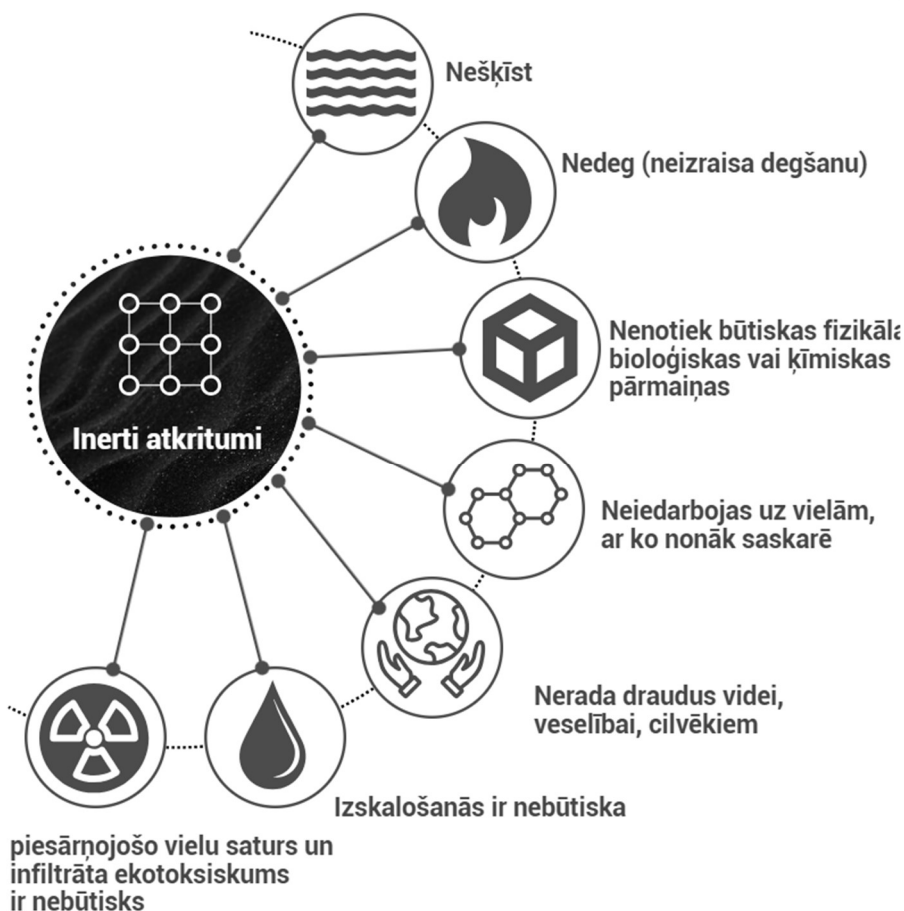
Atkārtoti lietojamie materiāli jeb būvizstrādājumi var būt:

- stikls,
- dabīga akmens elementi,
- cēlks, piemēram, riekstkoks un ozols,
- santehnikas vienības,
- centrālās apkures katli,
- ūdens sildītāji,
- radiatoru,
- logu vērtnes un kārbas,
- lampas un lustras,
- tērauda konstrukcijas un apdares (apšuvuma) materiāli,
- dzelzsbetona konstrukcijas,
- šķembas u.c. minerālmateriāli ceļu, pamatu u.c. būvju būvniecības laikā izmantotie materiāli pamatnes izveidei.

Drošības apsvērumu dēļ būvniecības vietā parasti var apstrādāt tikai noteiktas inerto atkritumu plūsmas.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ilustrācija 7: Inerti atkritumi (Primāri – Direktīva 2006/21/EK 3.p. 3.d., sekundāri arī MK noteikumi Nr. 1032, 2. punkts, prasības inerto atkritumu poligoniem)

Lai no BA iegūstamu minerālmateriālu sagatavotu reģenerācijai būvniecības vietā, vispirms atdala bīstamos un potenciāli bīstamos atkritumus, tad – pārbauda frakcijas inertumu. Ja minerālmateriālu paredzēts izmantot ceļa un/vai laukuma iesegumā, veic **vides drošuma pārbaudi**, nosakot tā iztecēšanas īpašības⁶¹. Fizikālās īpašības frakcijai nosaka, ņemot vērā MK not. Nr. 41 prasības attiecīgo infrastruktūras būvju kalpošanas laikam (ja tiecināms), un saskaņā ar VSIA “Latvijas Valsts ceļi” autoceļu būvdarbu

⁶¹ Tā kā šo vadlīniju izstrādes laikā nav noteiktas vides drošuma prasības būvizstrādājumiem, bet, lai konstatētu EoW, būtu jāpārlicinās, ka “*vielas vai priekšmeta izmantošana atbilst (...) vides un veselības aizsardzības prasībām,*” (MK not. Nr. 302 6. pants, vietne <https://likumi.lv/ta/id/229148#p6>) vadlīniju izstrādātājs ir aicinājis par vides aizsardzību atbildīgās institūcijas šādas prasības izstrādāt un uz šo nepieciešamību norāda 10.2.3. sadaļā. Līdz brīdim, kamēr nav noteikts citādi, atbilstību vides nekaitīguma prasībām nosaka saskaņā ar MK not. Nr. 1032, 3. pielikumā noteiktajām izskalošanās robežvērtību prasībām (vietne <https://likumi.lv/ta/id/242189-atkritumu-poligonu-noteikumi#piel3>).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

specifikāciju aktuālo redakciju⁶², atbilstoši ieseguma kārtai, kurā frakciju plānots izmantot. Iebūvei derīgu, atbilstošu no BA iegūto minerālmateriālu partijas reģenerāciju atzīst par pabeigtu⁶³.

Parasti no BA iegūstamu minerālmateriālu, kas var tikt sagatavots izmantošanai ceļu un laukumu iesegumos, veido BA ar šādiem atkritumu klasifikatora kodiem:

- 17 05 04 Augsne un akmeņi, kas neatbilst 17 05 03 klasei
- 17 03 02 Asfaltu saturoši maisījumi, kuri neatbilst 17 03 01 klasei
- 17 01 07 Betona, ķieģeļu, dakstiņu, flīžu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 17 01 06 klasei
- 17 09 04 Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 17 09 01, 17 09 02 un 17 09 03 klasei
- 17 01 02 Ķieģeļi
- 17 01 01 Betons

Ja otrreizējās izejvielas plānots **izmantot tilpju aizpildīšanai** ārpus būvlaukuma, tas nedrīkst nepasliktināt grunts kvalitāti iestrādes teritorijā.

Ja materiālu plānots izmantot lineāro inženierbūvju, tai skaitā **ceļu, laukumu būvniecībā vai teritoriju labiekārtošanā citā būvlaukumā**, piemēro kārtību, kas aprakstīta iepriekš šai nodaļā (*pārbauda/ testē partijas atbilstību VSIA "Latvijas Valsts ceļi" autoceļu būvdarbu specifikāciju aktuālajai redakcijai, atbilstoši fizikālo un ķīmisko īpašību nodrošināšanas un pierādīšanas prasībām ieseguma kārtai, kurā plānots izmantot materiālu*). Līdz brīdim, kamēr par vides aizsardzību atbildīgās institūcijas nav noteikušas citādi, **vides nekaitīguma prasības** nosaka saskaņā ar MK not. Nr. 1032, 3. pielikumā noteiktajām izskalošanās robežvērtību prasībām. Vienlaikus atkārtoti izmantojamie materiāli, kas iestrādājami gruntī, nedrīkst piesārņot gruntsūdeņus, kā arī to organisko vielu saturam jābūt mazāk par 3 %.⁶⁴

Ja Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas jeb Pirmsdemontāžas audits (DOP sastāvā) paredz atkārtoti izmantot vai pārstrādāt arī citas no BA iegūstamās otrreizējās izejvielas, Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā (DVP sastāvā) ietver norādi par dalītu vākšanu un atdalīšanas un/vai attīrīšanas metodēm. Tie var būt, piemēram, ģipša materiāli (plātnes, dekoratīvie elementi), betons un minerālvate vai stikla vate.

Selektīvi (tai skaitā manuāli) demontētus **materiālus un/vai būvizstrādājumus** iespējams **izmantot atkārtoti** to augstākajā kvalitātē, respektīvi – ar sākotnējo funkciju⁶⁵. Taču selektīvās nojaukšanas mērķis var būt arī kvalitatīva materiālu tālākā pārstrāde. Jo īpaši galveno inerto atkritumu plūsmu attīrīšana tālākai pārstrādātu minerālmateriālu ražošanai.

Jāņem vērā, ka blakusproduktu jeb otrreizējo izejvielu plūsmas, tostarp montāžas materiāli un ģipsi saturoši materiāli, var apdraudēt BA pārstrādātā materiāla kvalitāti. Selektīvās nojaukšanas izmantošanas gadījumā demontāžas metodei un attīrīšanas darbībām jābūt aprakstītām DOP skaidrojošajā aprakstā un paredzētām Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā, attiecīgi iekļaujot to DVP, ja tāds jāizstrādā, vai pievienojot

⁶² Aktuālā VSIA "Latvijas Valsts ceļi" autoceļu būvdarbu specifikāciju redakcija publicēta VSIA : Latvijas Valsts ceļi" tīmekļa vietnē <https://lvceļi.lv/celu-tikls/tehniskie-noteikumi-metodiskie-noradijumi/>

⁶³ Frakcijas pārbaudes BA, ar ko plānots aizstāt ceļu un citu infrastruktūras būvju materiālus, kas ir reglamentētās sfēras būvizstrādājumi, veic atbilstības novērtēšanas institūcijas, kas akreditētas saskaņā ar konkrētu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem (likums Par atbilstības novērtēšanu, Latvijas Vēstnesis, 139, 20.08.1996, 6.p. 1. daļa, vietne <https://likumi.lv/ta/id/63836#p6>)

⁶⁴ Organisko vielu saturu nosaka testējot, atbilstoši Ceļu specifikāciju 2019 ar Grozījumiem Nr.1 un Nr.2, 2. pielikuma 12.5. punktam (vietne https://lvceļi.lv/wp-content/uploads/2023/02/CS2019_ar_Grozijumiem_Nr1un2-1-1-1.pdf)

⁶⁵ Būvizstrādājumu regulas 5. pants paredz atkāpes no ekspluatācijas īpašību deklarācijas izstrādes individuāli vai pēc pasūtījuma neindustriālā ražošanas procesā izgatavotiem būvizstrādājumiem, būvlaukumā izgatavotiem būvizstrādājumiem, kā arī būvizstrādājumiem, kas izgatavoti tradicionālā veidā, lai tos iebūvētu kultūrvēsturiski nozīmīgās celtnēs (vietne <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX%3A32011R0305#d1e974-5-1>)

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

būvdarbu veikšanas dokumentācijai. Atbilstošo metožu noteikšanai piesaista darba drošības ekspertu un kvalificētu speciālistu (ar zināšanām ķīmijā, materiālzinātnē vai vides zinātnē), kā arī, ja nepieciešams, konsultējas ar ražošanas tehnologu atkritumu potenciālās tālākās pārstrādes uzņēmumā. Darbu uzņēmēji strādā ar apstiprinātu darba drošības aprīkojumu – nosakot individuālos darba drošības līdzekļus ņem vērā metodi un atkritumu iespējamo bīstamību, kā arī troksni, putekļus un savainošanās risku. Nojaukšanas darbu uzņēmējam jānodrošina, lai nojaukšanas vieta būtu droša un labi organizēta un lai izdalītās materiālu plūsmas nepiesārņotu augsni un apkārtni.

Ja BL sasmalcinātiem vai sadrupinātiem BA, (kas atbilst sekojošiem nosacījumiem: samalts betons, kļiegelis frakcijā 0 – 80 mm, ar mazāk kā 5% citu piemaisījumu, ar veiktu materiāla cietības noteikšanas testu (Losandželosas koeficients)) nav pielietojuma būvobjektā, kur tie iegūti, vai citā būvobjektā, tos vēlams izmantot racionāli, piemēram, ārpus būvobjektiem esošas vai jaunas infrastruktūras uzlabošanā/izveidē, remontā, stiprināšanā (izņemot tilpju aizdarišanu), ja tie atbilst vides nekaitīguma prasībām (tie ir inerti saskaņā ar MK. Not. Nr. 1023, 3. pielikumā noteiktajām izskalošanās robežvērtību prasībām) un to ķīmiskās un fizikālās īpašības atbilst prasībām būvmateriālam/būvizstrādājumam, kuru paredzēts aizstāt ar sasmalcinātajiem vai sadrupinātajiem BA. Minētās infrastruktūras piemēri, kur sasmalcinātie vai sadrupinātie BA lietojami kā būvmateriāls: pagaidu ceļš, tehniskais laukums ārpus pilsētas, esošā piemājas ceļa remonts un citi.

Reģenerētā materiāla piemērotība izmantošanai jāvērtē, ņemot vērā katras konkrētās būvniecības ieceres specifiku, jo īpaši ņemot vērā šādus apsvērumus:

- reģenerēto minerālmateriālu tā ķīmiskā sastāva un fizikālo īpašību dēļ neizmanto zem gruntsūdens līmeņa;
- būtisku ūdens abgādes infrastruktūras objektu tuvumā attālumam no reģenerētā minerālmateriāla virsmas līdz objektam jābūt vismaz 2m;
- ūdens, kas filtrējas jeb skalojas caur reģenerēto materiālu, pH līmenis ir apmēram 11, tādēļ jāizvairās no reģenerētā materiāla saskares un atrašanās potenciāli korodējošu virsmu tiešā tuvumā.

8.2. ATKRITUMU DALĪTA VĀKŠANA BŪVNICĪBAS VIETĀ UN SAGATAVOŠANA PĀRSTRĀDEI VAI ATKĀRTOTAI IZMANTOŠANAI

Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāna rezultātu dokumentē gala ziņojumā, kurā atspoguļo sākotnējās inventūras un plānoto BA stuktūru un apjomu un salīdzina to ar būvniecības procesā iegūto un radīto.

Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas izpildes ziņojums (nojaukšanas jeb demontāžas darbi): BK dokumentē darbu gaitu, Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāna izpildi un novirzes no plānotā (piemēram, nojaukšanas, nonemšanas, atdalīšanas vai attīrīšanas metodes maiņu; iegūtā kvalitatīvā materiāla faktisko apjomu; identificētos un neidentificētos materiālus un to īpašības, t.sk. bīstamību), izstrādā Gala pārskatu par konstatētajiem un nosūtītajiem materiāliem un BA. Šo dokumentu ieteicams izstrādāt izmantojot Level(s) lietotāju rokasgrāmatai Nr. 3 otrajam indikatoram pievienotās veidnes “2.2. Būvniecības un nojaukšanas atkritumi” (2.2 Construction and Demolition Waste (CDW) – angl.) darba lapu “2.3. indikators 2. līmenis (mērījums): faktiski būvniecības, nojaukšanas vai pārbūves gaitā radītie BA: datu ievade” (“2.3. LEVEL 3 (measure): logging of actual CDW produced from any construction, demolition or renovation activities: DATA INPUT” – angl.).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

9. BA uzglabāšana BL, nodošana un izmaksas

BA apsaimniekošanu BL un to pārvadāšanu uz poligoniem, citu BL vai reģenrācijas vietu ir tiesīgs veikt AA, jeb atkritumu apsaimniekošanas komersants, kas saņēmis attiecīgo atkritumu pārvadājuma atļauju. Par atbilstoša AA izvēli BK pārliecinās VVD tīmekļa vietnē.⁶⁶

Izvēlētajam AA komersantam ir jābūt tiesīgam:

- veikt ar BA apsaimniekošanu saistītās darbības, kas paredzētas Materiālu un BA apsaimniekošanas plānā – savākšanu, šķirošanu, pārkraušanu, uzglabāšanu un pārvadājumus;
- apsaimniekot attiecīgo daudzumu tādu BA, kādu veidošanās ir paredzēta Materiālu un BA apsaimniekošanas plānā;

Gadījumā, ja konkrētās būvniecības vietas apkārtnē paredzētajā būvdarbu veikšanas laikā nav pieejams AA, kurš pats būtu tiesīgs veikt visas plānotās BA apsaimniekošanas darbības vai arī pastāv kādi citi šķēršļi vai apsvērumi, kādēļ AA pats nenodrošina visu Materiālu un BA apsaimniekošanas plānā paredzēto BA apsaimniekošanu, bet atsevišķiem uzdevumiem piesaista apakšuzņēmēju, viņš informē BK par apakšuzņēmēja piesaisti un pārliecinās, ka piesaistītajam komersantam ir darbu veikšanai nepieciešamās atļaujas, kā arī, ka tiek izpildīti Materiālu un BA apsaimniekošanas plānā paredzētie pasākumi BA kvalitatīvai apsaimniekošanai, tai skaitā saistībā ar atkārtotas izmantošanas un augstvērtīgas pārstrādes mērķiem.

Ja BP paredzētajai BA apsaimniekošanai nepieciešamā atļauja ir izsniegta BK, viņš ir tiesīgs apsaimniekot BA nepiesaistot citu komersantu.

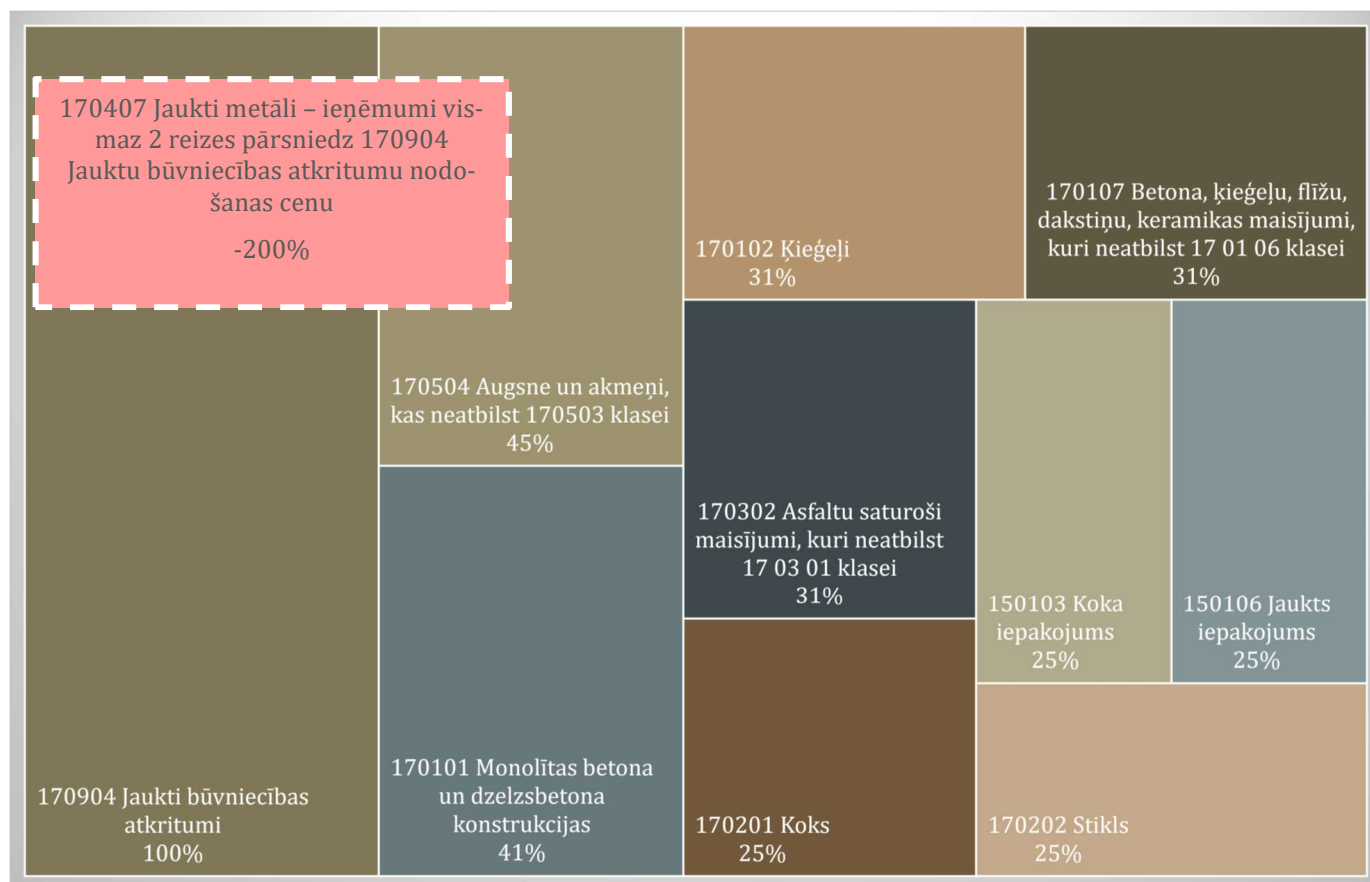
Gadījumā, ja būvdarbu gaitā būvniecības vietā tiek izrakta nepiesārņota augsne un citi minerālresursi, kurus to dabiskajā stāvoklī izmantos būvniecības procesā tajā pašā vietā, kur tie izrakti, šie minerālresursi nav uzskatāmi par atkritumiem (AAL 3.p. 1.d. 6. punkts). ĒBN 137. punkts nosaka, ka pirms zemes darbu uzsākšanas, kā arī veicot planēšanas darbus būvlaukumā, derīgo augsnes kārtu noņem un nebojātu uzglabā turpmākai izmantošanai.

Nepiesārņota augsne un citi minerālresursi to dabiskajā stāvoklī nav atkritumi!

⁶⁶ VVD publisko datu reģistru tīmekļa vietnes adrese: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/izsniegtas-atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Ilustrācija 8: Piemērs šķirotu un nešķirotu BA apsaimniekošanas **izmaksu starpībai** komersantam procentos no nešķirotu BA (17 09 04 Jaukti būvniecības atkritumi) apsaimniekošanas cenas

9.1. BA UZGLABĀŠANA BL LĪDZ 3 MĒNEŠIEM

BA uzglabāšana BL ir īslaicīgu uzglabāšana, un tai nav nepieciešams saņemt atkritumu glabāšanas atļauju. Attiecīgi maksimālais atkritumu uzglabāšanas laiks BL ir trīs mēneši (AAL 1.p., 12.punkts un AAL 12.p., 6. daļa)⁶⁷.

BA atļauts uzglabāt tikai BL teritorijā, nav pieļaujama BA uzglabāšana uz blakus zemes gabaliem, ceļa vai citviet ārpus BL teritorijas⁶⁸. BA uzglabāšanas laiks objektā pirms izvešanas reģenerācijai vai apglabāšanai

⁶⁷ AAL 1.p. 12. punkts nosaka, ka atkritumu uzglabāšana ir atkritumu glabāšana tam speciāli piemērotās un aprīkotās vietās to turpmākai reģenerācijai vai apglabāšanai to rašanās, šķirošanas un savākšanas vietās daudzumos, kas nerada kaitējumu videi vai draudus cilvēku veselībai. Bez tam atkritumu uzglabāšana ir regulēta darbība, kuras veikšanai nepieciešams saņemt atļauju (AAL 12. p., 1.d., 5. punkts). Tā kā BL nav atkritumu glabāšanai speciāli piemērota un aprīkota vieta, BA var tikt uzglabāti BL tikai īslaicīgi. AAL 12.p. 6. daļa nosaka, ka atļauja nav nepieciešama atkritumu radītājam vai valdītājam tā valdījumā esošo atkritumu savākšanai un īslaicīgai uzglabāšanai pirms šo atkritumu nodošanas atkritumu apsaimniekotājam.

⁶⁸ Izņemot ceļu būvi, kur iepriekš saņemot nepieciešamos saskaņojumus, drīkst veidot atbētnes uz blakus esošiem zemes gabaliem

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus, atkritumus uzglabā tādos daudzumos, kas nerada kaitējumu videi vai draudus cilvēku veselībai. BA izvešana no objekta organizējama regulāri, lai neveidotos uzkrājumi.

Ja BA objektā uzglabā ilgāk par trīs mēnešiem, atkritumu uzglabātājam ir jāsaņem atbilstoša atkritumu uzglabāšanas atļauja.

Ja BA ir atzīstami par otrrreizējām izejvielām, tās atļauts uzglabāt līdz 1 gada periodam. Šādā gadījumā BK jāveic otrreizējo izejvielu uzskaitē (AAL 4.p. 4. daļa).

9.2. BA UZGLABĀŠANA BI ILGĀK PAR 3 MĒNEŠIEM (JURIDISKĀM PERSONĀM)

Juridiskām personām, kuras bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus uzglabā ilgāk par trim mēnešiem, jāsaņem atļauju atkritumu uzglabāšanai uz laiku, kas nav ilgāks kā viens gads pirms atkritumu apglabāšanas atkritumu poligonā, vai uz laiku, kas nav ilgāks par trim gadiem pirms atkritumu reģenerācijas (AAL, 12.p., 4.p.).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

10. Kas plānots turpmāk un kā panākt apritīgu saimniekošanu būvlaukumā?

Šajā sadaļā aprakstītas apritīgas BA apsaimniekošanas īstenošanai, dalītas BA vākšanas apjomu palielināšanai un kvalitatīvas pārstrādes īstenošanai nepieciešamās izmaiņas normatīvos aktos. Kā arī sniegta informācija par ES normatīvajos aktos gaidāmajām izmaiņām, kas šo vadlīniju publicēšanas brīdī ir izstrādes un saskaņošanas procesā.

10.1. IZMAIŅAS ES NORMATĪVAJOS AKTOS AR IETEKMI UZ APRITĪGU BA APSAIMNIEKOŠANU

Eiropas Komisijas Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu (Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai COM(2020), turpmāk – Aprites ekonomikas rīcības plāns) paredz, ka **2050. gadā būvniecībai ES jābūt 100% apritīgai**. Aprites ekonomikas rīcības plāna priekšlikumi ietver **ilgtspējīgu ražojumu veicināšanu**, patērētāju iespēju nodrošināšanu **videi nekaitīgai pārejai uz aprites ekonomiku un Būvizstrādājumu regulas pārskatīšanu**. Ilgtspējas prasības būvizstrādājumiem plānots noteikt sasaistot prasības ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (turpmāk – Ekodizaina direktīva) grozījumiem un Būvizstrādājumu regulas grozījumiem.

Aprites ekonomikas rīcības plānā ir noteiktas septiņas galvenās **jomas, kas ir būtiskas aprites ekonomikas sasniegšanai** un starp tām arī **ēkas un būvniecība**. Plāns paredz izmantot Level(-s), kas ir Eiropas sistēma ilgtspējīgām ēkām, lai integrētu dzīves cikla novērtējumu publiskajā iepirkumā un ES ilgtspējīgu finanšu sistēmā.

LCA publiskajā iepirkumā un ES ilgtspējīgu finanšu sistēmā integrācija paredzēta izmantojot Eiropas sistēmu ilgtspējīgām ēkām – Level(-s)

Ekodizaina vispārīgās prasības nenosaka robežvērtības, bet tās var ietvert nosacījumus:

- ražojumam jābūt energotaupīgam vai pārstrādājamam;
- ražotājam jāsniedz informācija par ražojuma lietošanu un apkopi, lai mazinātu ietekmi uz vidi;
- ražotājam jāveic ražojuma dzīves cikla analīze, lai rastu alternatīvus tehniskos risinājumus un iespējas samazināt preces ietekmi uz vidi.

Ekodizaina specifiskās prasības (atsevišķās regulās preču grupām) ietver precīzas vērtības un robežvērtības, piemēram, maksimālais enerģijas patēriņš vai minimālais pārstrādāto materiālu daudzums, kas izmantojams ražošanā.

2024. gadā gaidāmi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (turpmāk – Ēku energoefektivitātes direktīva) grozījumi. To 7. -10. punkts paredz pakāpenisku pāreju uz **ēku pilna dzīves cikla ietekmes aprēķinu** (LCA) un **aprites ekonomikas principu**. Diskutēts tiek periods līdz 2030.gadam. Paredzēts, ka sākotnēji LCA aprēķins būs jāveic jaunām ēkām ar platību lielāku par 2000m², bet sākot ar 2030.gadu – visām jaunām ēkām.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

*«Ēku visa aprites cikla veiktspēja būtu jāņem vērā ne tikai jaunbūvē, bet arī renovācijā, **dalībvalstu ēku renovācijas plānos iekļaujot politiku visa aprites cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai (7.p.)**»*

*«Lai līdz minimumam samazinātu ēku siltumnīcefekta gāzu emisijas visā aprites ciklā, ir **nepieciešama resursu efektivitāte un apritīgums (8.p.)**»*

Ēku energoefektivitātes direktīvai izstrādāts jauns pielikums Prasības dzīves cikla globālās sasilšanas potenciāla (GWP) aprēķināšanai (III Pielikums).

Kā zināms, nosakot LCA būvizstrādājumiem, atgūto resursu jeb otrreizējo izejvielu izmantošana tajos samazina izstrādājuma globālās sasilšanas potenciālo ietekmi. Attiecīgi apritīga BA un būvizstrādājumu apsaimniekošana pozitīvi atspoguļosies ēkas dzīves cikla ietekmē. LCA paredzēta vienota pieeja saskaņā ar harmonizēto standartu LVS EN 15978:2012 "Ilgtspējīga būvniecība. Ēku ekoloģiskās veiktspējas novērtējums. Aprēķinu metode".

Papildus ar Ēku energoefektivitātes direktīvu paredzēts noteikt, ka LCA aprēķinā jāņem vērā, ka **plānotais ēku kalpošanas laiks 50 gadi**.

10.2. NEPIECIEŠAMĀS IZMAIŅAS REGULĒJUMĀ LATVIJĀ, LAI ĪSTENOTU APRITĪGU BA APSAIMNIEKOŠANU BŪVLAUKUMĀ

10.2.1. INFORMĀCIJA PAR KVALITATĪVAS BA PĀRSTRĀDES IESPĒJĀM

Tā kā AAL paredz BK un AA solidāru atbildību par bīstamo BA atdalīšanu, atkārtoti izmantojamo un pārstrādājamo materiālu atdalīšanu no BA ar mērķi atvieglot BA atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi un BA dalītas vākšanas mērķu sasniegšanu, abiem procesa dalībniekiem ir jābūt pieejamai izsvērtā lēmuma pieņemšanai nepieciešamajai informācijai, par atkritumu apsaimniekošanas jomas uzraudzību atbildīgajām valsts iestādēm jānodrošina pārskatāmu IT rīku (platformu) AAL noteikto dalīti vācamo BA frakciju pārstrādes uzņēmumu un pārstrādes jaudu noskaidrošanai, lai noteiktu, kādas saimnieciski pamatojamas pārstrādes iespējas katrī no atdalāmajām BA frakcijām pastāv konkrētā būvlaukuma tuvumā.

Jānodrošina pārskatāmu IT rīku (platformu) dalīti vācamo BA frakciju pārstrādes uzņēmumu un pārstrādes jaudu noskaidrošanai BK un AA

10.2.2. OTRREIZĒJO IZEJVIELU UZGLABĀŠANAS TERMIŅA PAGARINĀŠANA

Otrreizējo izejvielu statusa saglabāšanai ir ierobežots termiņš. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam (AAL 4.p. 4. daļa un Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumu Nr. 548 "Otrreizējo izejvielu

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

uzskaites kārtība", 7. punktam⁶⁹) tas ir viens gads. Ņemot vērā vietējā tirgus pieprasījumu, materiālu plūsmu intensitāti un ar to saistīto otrreizējās izejvielu uzkrāšanās tempu un apjomu, šāds periods ir nepietiekams.

Blakusproduktiem normatīvie akti neparedz EoW statusa noilgumu⁷⁰, attiecīgi nav nepieciešams otrreizējām izejvielām noteikt atšķirīgas prasības, ja noteikumi otrreizējo izejvielu un blakusproduktu statusa iegūšanai ir vienādi⁷¹.

Nepieciešams noteikt garāku EoW statusa saglabāšanas termiņu otrreizējām izejvielām.

10.2.3. ADMINISTRATĪVĀ SLOGA MAZINĀŠANA, BIS UN APUS ATSKAIŠU KONSOLIDĒŠANA

Lai mazinātu administratīvo slogu būvniecības un BA apsaimniekošanas procesu dalībniekiem, kā arī ņemot vērā valsts IT sistēmu BIS un APUS attīstību, nepieciešams uzlabot savstarpēji savietojamu datu apmaiņu starp sistēmām. Šobrīd BA uzskaiti būvlaukumā BK vai tā pilnvarots pārstāvis reģistrē būvdarbu žurnāla Būvniecības atkritumu sadaļā, atbilstoši VBN 5.1 pielikuma noteikumiem, kas ir BIS funkcionalitātes pamatā. Bet AA – atbilstoši MK not. Nr. 113 desmitajam punktam un 2. pielikumam. Abās atskaitēs dati dublējās, nesakrīt vienīgi rādītāji MK not. Nr. 113 otrā pielikuma tabulas kolonnās Nr. 7 "Daudzums (tonnas)" un Nr. 8: "Atrašanās (uzglabāšanas) vieta uzņēmumā". Tā kā BA apsaimniekošanai tiks izmantots Level(s) 2.2 kritērijs un tā pielikumā esošās veidnes, ir pieļauta atkāpe no MK not. Nr. 113 prasības norādīt daudzumu tonnās. BIS sistēmā tāda funkcionalitāte jau ir tehniski iespējota. Attiecībā uz 8. kolonnā iekļaujamo informāciju, apmainot datus starp BIS un APUS un identificējot būvniecības lietu, ir pieejama informācija par atrašanās vietu.

AA jābūt nodrošinātai iespējai APUS ielasīt Būvdarbu žurnāla BA apsaimniekošanas sadaļā BIS reģistrētos datus par BA, ko BK viņam nodevis un reģistrējis žurnālā.

Būvlaukumā reģenerētie BA var netikt pārvadāti. Ja šādi BA (kas netiek pārvadāti un par kuriem netiek noformēta pavadzīme) netiek reģistrēti APUS, kā tiks nodrošināta pilnvērtīga BA apritīguma uzskaitē? Pieņemot, ka nākotnē ir jāoptimizē sniedzamo atskaišu skaits un dati, kas ievadīti BIS nav jāduplē APUS (alternatīva iespēja – tie tiek automātiski ielasīti no BIS, ciktāl tie atbilst atkritumu apsaimniekošanas regulējumam, un papildināti APUS), vienlaikus ir svarīgi nodrošināt, ka datu sistēmās spēj identificēt kopējo BA daudzumu un to daļu, kas tiek izmantota apritīgi.

10.2.4. VIDES DROŠUMA PRAŠĪBU NOTEIKŠANA BŪVIZSTRĀDĀJUMIEM (BŪVMATERIĀLIEM)

Vadlīniju izstrādes brīdī spēkā esošie normatīvie akti nosaka kārtību, kādā piemērotus atkritumus, kas nav bīstami, izmanto izrakto tilpju aizpildīšanai, izrakto teritoriju atjaunošanai vai inženiertehniskām vajadzībām ainavu veidošanā, vai būvniecībā (skatīt sadaļu 1.3. Termini un definīcijas un sadaļu 4.3. BA izmantošana izrakto tilpju aizpildīšanā un izmantošana būvlaukumā). Testējot BA paraugus atbilstoši esošajai kārtībai netiek konstatēts organisko vielu saturs un skābuma (pH) līmenis, kā arī nenosaka sāļu klātbūtni, kas ir iespējama MK not. Nr. 712 pirmajā pielikumā minētos BA sastāvā. Šo vadlīniju izstrādes darba grupā iesaistīto vides un ķīmijas zinātnu ekspertu ieskatā:

⁶⁹ Vietne <https://likumi.lv/ta/id/301306#p7>

⁷⁰ MK not. Nr. 302, 5. punkts, vietne <https://likumi.lv/ta/id/229148#p5>

⁷¹ Blakusproduktam un otrreizējai izejvielai ir jāatbilst EoW noteikumiem, kā to nosaka attiecīgi MK not. Nr. 302 piektais punkts (vietne <https://likumi.lv/ta/id/229148#p5>) un AAL 4.p., 3. daļa (vietne <https://likumi.lv/ta/id/221378#p4>)

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- **nepieciešams noteikt vides drošuma prasības** būvniecībā izmantojamām no BA iegūtām **otrreizējām izejvielām jeb būvizstrādājumiem.**
- būtiski **konstatēt, vai frakcija ir inerta**, un veikt iztecēšanas (*leaking* – angl.) testu.

Esošā kārtība (AAL 20.p. 7. daļa, MK not. Nr. 712 septītais punkts un MK not. Nr. 804) neparedz vides drošuma prasības BA, otrreizējām izejvielām un būvizstrādājumiem, kurus izmanto izrakto tilpju aizpildīšanai, kā arī ir skaidrs, ka šim mērķim mehāniski un ķīmiski atbilstošos BA, testējot saskaņā ar grunts kvalitātes prasībām, piemērotību teritoriju labiekārtošanai nevarēs konstatēt. Vienlaikus esošās būvēs un jaunā būvniecībā identiska satura jauni būvizstrādājumi nemitīgi nonāk vidē, saskarē ar grunti.

Ministru kabinetam jāizstrādā vides drošuma prasības no BA iegūtiem būvizstrādājumiem / būvmateriāliem

10.2.5. ATBILDĪGO IESTĀŽU KOMPETENCES NO BA IEGŪSTAMO BŪVIZSTRĀDĀJUMU UN OTRREIZĒJO IZEJVIELU EOW KONTROLĒ

Esošā regulējuma ietvaros būvizstrādājuma atkārtota izmantošana, nepiemērojot EoW, būtu iespējama, ja ražotājs tehniskajā specifikācijā šādu izmantošanu būtu paredzējis, kā arī, ja ražotājs būvizstrādājuma dokumentācijā būtu paredzējis nosacījumus būvizstrādājumu atkārtotai izmantošanai un būvizstrādājuma lietošana un veiktās darbības ar to atbilstu minētajiem ražotāja noteikumiem. Tomēr arī šajā gadījumā būvizstrādājuma ražotājam būtu jāsaņem pierādījumi, ka izstrādājums ir lietots, apkopts, demontēts un uzglabāts atbilstoši norādītajām prasībām. Bez tam ražotāja saistības joprojām būtu spēkā tikai pret būvizstrādājuma sākotnējo pircēju.

Tā kā šāds process ir tikai teorētisks un neattiektos uz tiem būvmateriāliem, ko tehniski iespējams reģenerēt būvlaukumā, izmantojot nebīstamo BA frakcijas (piemēram, minerālmateriālu BA, augsni un zemākos grunts slāņus vai dūņas), lai veicinātu saprātīgu un *resursuefektīvu* BA reģenerāciju un pārliecinātos, ka no BA iegūtās otrreizējās izejvielas izpilda būvei izvirzītās būtiskās prasības, kā arī atbilst būvniecību regulējošajiem normatīvajiem aktiem, atbilstības uzraudzība būtu jāveic par būvizstrādājumu tirgus uzraudzību atbildīgajai iestādei – Patērētāju tiesību aizsardzības centram (turpmāk – PTAC).

Par būvdarbu un nojaukšanas darbu gaitā atgūto būvizstrādājumu un otrreizējo izejvielu atbilstību atbildīgajai iestādei ir jābūt PTAC.

Alternatīva ir izmaiņas regulējumā, nosakot BA frakcijas, būvizstrādājumus vai būvmateriālus, kuru atkārtota izmantošana ir atļauta izstrādājot EoW regulējumu visām BA plūsmām ar otrreizējo izejvielu potenciālu (papildus arī augsnei un gruntij), kam patlaban trūkst EoW regulējuma.

Trūkstošie EoW noteikumi dalīti vācamajiem BA

- no minerālajiem (170107, 170102, 170103), betona (170101) BA
- no plastmasas (170203) BA
- ģipsi saturošiem BA (170802)
- asfaltu saturošiem BA (170302)
- no stikla BA (170202), *ir Stikla lausku EoW regula vēlams arī no izolācijas materiālu BA (170604), ja Baltijas vai Eiropas ziemeļu reģionā parādītos kvallitatīvas izolācijas BA pārstrādes iespējas*

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Jāizstrādā EoW regulējums visām BA plūsmām ar otrreizējās izejvielas potenciālu.

10.2.6. APMĀCĪBAS SPECIĀLISTIEM, KURI IR IESAISTĪTI BA APSAIMNIEKOŠANĀ

Tā kā būvniecības atkritumu sastāvs mainās līdz ar būvniecības tehnoloģiju attīstību un jaunu produktu piedāvājumu būvizstrādājumu tirgū, speciālistiem, kuri pieņem atkritumus, nepieciešamas apmācības par BA kodu piemērošanu un dalītu BA vākšanu. Šādu apmācību saturs veidošanu – kursu vai specializāciju BA apsaimniekošanā – un iekļaušana tālākizglītības programmās un/vai specializētās izglītības programmās būtu jāparedz Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā.

10.2.7. BAAP IZVEIDE UN DRN EKVALENTAS NOTEIKŠANA PĀRSTRĀDĀTIEM BA

Nepieciešamība izveidot BA aprites platformu jeb resursu aprites IT platformu – BAAP – ir Life Waste to Resources IP izpētes secinājums. Tomēr līdz šo vadlīniju pirmās redakcijas publicēšanai nav panākta vienošanās starp atbildīgajām valsts institūcijām un komersantu interešu pārstāvības organizācijām par IT platformas uzturēšanu. Platformas uzdevums sākotnēji būtu datu parādīšana par plānotajiem BA, tai skaitā Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas pārskatu jeb Pirmsdemontāžas auditu BA prognožu datu atspoguļojums, būvniecības ieceres atrašanās vietas parādīšana, BA valdītāja jeb personas, kuru BA valdītājs pilnvarojis vai nolīdzis BA prognozēšanai, apsaimniekošanai būvlaukumā un ārpus tā identificēšana, datu parādīšana par būvlaukumā radīto un AA nosūtītajiem BA, kā arī datu par no BA sagatavoto otrreizējo izejvielu jeb EoW ciklu pabeigušo BA parādīšana attiecināmās DRN ekvivalentas noteikšanai.

Jāņem vērā, ka šo vadlīniju pielikumā Nr. 2 “Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte” atspoguļotajos procesos, kas ir Life Waste to Resources IP izpētes nodevums, ir atsauce uz šādu platformu.

10.3. INICIATĪVAS UN LABĀS PRAKSES LATVIJĀ

Atsevišķi centieni stimulēt pāreju uz aprites ekonomiku būvniecībā un vairot nozares ilgtspēju ir īstenoti un nesen ieviesti Latvijā normatīvo aktu līmenī (ZPI noteikumi) un kā labo prakšu prasību kopums, ko atbildīgās organizācijas iestrādās valsts un Rīgas valstspilsētas pašvaldības iepirkumos.

10.3.1. ZPI NOTEIKUMI

ZPI noteikumu 1. pielikuma 8. punktā noteikti zaļajam publiskajam projektēšanas, būvdarbu un/vai nojaukšanas darbu iepirkumam piemērojami nosacījumi. To vidū attiecībā uz aprites ekonomikas principu ievērošanu un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu noteiktas šādas prasības:

- ērtu, praktisku atkārtoti izmantojamu vai pārstrādājamu atkritumu uzglabāšanas vietu ierīkošana būvju lietotājiem,
- atkārtoti izmantotu materiālu vai viegli pārstrādājamu materiālu (būvizstrādājumu) izmantošana – prasība noteikta minimālā līmenī, nav noteikts šādu būvizstrādājumu minimālais skaits vai īpatsvars,
- atkritumu apsaimniekošana būvobjektā – noteikts, ka atkritumi, kas rodas pārbūves darbos, izņemot nojaukšanas atkritumus, nepārsniedz 11 t uz 100 m² no iekštelpu bruto platības⁷².

⁷² Prasība attiecināta uz pārbūvi, jo nosakot BA daudzuma limitus jaunai būvniecībai, būtu jāparedz arī tādu būvniecības metožu, t.sk. būvsistēmu izmantošana, kuru izmantošana ļauj samazināt atkritumu veidošanos būvdarbu gaitā būvlaukumā.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

10.3.2. VNĪ ILGTSPĒJAS UN DIGITALIZĀCIJAS INICIATĪVA

VAS “Valsts nekustamie īpašumi” 2023. gada sākumā publicēja **Ilgtspējīgas būvniecības prasības**⁷³ (turpmāk – VNĪ ilgtspējas vadlīnijas), ko iestāde plānoja piemērot projektēšanas un būvdarbu iepirkumos. Vadlīniju redakcijā 2.0 ir noteiktas prasības vides aspektu izvērtēšanai, kā arī atsevišķi principi vides un resursu izmantošanas ietekmes mazināšanai, tai skaitā:

- ēkas, būvkonstrukciju un atsevišķu būvuzstrādājumu kalpošanas laikam,
- nākotnes demontāžas procesiem,
- atkritumu aprites plāna iekļaušana DOP (paredzēta kā viens no tehnisko risinājumu piemēriem),
- ZPI noteikumu prasības projektēšanas, būvdarbu un/vai nojaukšanas darbu iepirkumam ir integrētas VNĪ ilgtspējas vadlīnijās,
- digitalizācijas un BIM izmantošanas prasības ļaus sagatavot ne vien apsaimniekošanas plānu, bet arī eventuālu Materiālu un potenciālo BA inventarizācijas jeb pirmsnojaukšanas audita dokumentu.

Ilustrācija 9: Rīgas enerģētikas aģentūra un SIA “NOMAD architects”, 2022, “Vadlīnijas apritīgai būvniecībai”

10.3.3. RESURSU ILGTSPĒJAS UN APRITES STIMULĒŠANA UN RĪGĀ

Rīgas valstspilsētas pašvaldības ilgtspējas un aprites iniciatīvu vidū jāmin Būvniecības atkritumu apsaimniekošanas vadlīnijas⁷⁴ un Vadlīnijas apritīgai būvniecībai⁷⁵, kā arī Rīgas ilgtermiņa aprites ekonomikas stratēģija līdz 2040. gadam⁷⁶ un Rīgas pašvaldības aprites ekonomikas rīcības plāns 2026. – 2030. gadam⁷⁷. Abi dokumenti šobrīd atrodas izstrādē.

⁷³ Vietne <https://www.vni.lv/kompetence/ilgtspējiga-buvnieciba#ilgtsp%C4%93j%C4%ABgas-b%C5%ABvniec%C4%ABbas-pras%C4%ABbas>

⁷⁴ Vietne <https://rea.riga.lv/upload/media/default/0001/01/73c576a26736821f1cd81536eefd8ae03e57b368.pdf>

⁷⁵ Vietne <https://rea.riga.lv/lv/jaunumi/zinas/izstradatas-vadlinijas-apritigai-buvniecibai>

⁷⁶ Informācija par dokumenta izstrādi Rīgas valstspilsētas pašvaldības oficiālajā tīmekļa vietnē, adresē <https://www.riga.lv/lv/jaunums/uzlabos-radoso-industriju-uznemeju-iedzivotaju-un-pasvaldibas-instituciju-sadarbibu-aprites-ekonomikas-veicinasanai-riga>

⁷⁷ Informācija par dokumenta izstrādi Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūras “Rīgas enerģētikas aģentūra” oficiālajā tīmekļa vietnē, adresē <https://rea.riga.lv/lv/aktualitates/zinas/piedalies-r%C4%ABgas-aprites-ekonomikas-ricibas-plana-izstrade>

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Informācija par dokumenta izstrādātāju

Latvijas Būvuzņēmēju apvienība

Kārļa Ulmaņa gatve 119, Mārupe, Mārupes novads, LV-2167

Tālr. +371 25 733 544

e-pasts: birojs@latvijasbuvnieki.lv

latvijasbuvnieki.lv

Projekts "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014 tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai autoru nostāju un viedokli, un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūras (CINEA) nostāju un viedokli. Ne Eiropas Savienība, ne finansējuma piešķirējs nav atbildīgi par pausto saturu.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Pielikums Nr. 1 Būvniecības atkritumi

1. BŪVNICĪBAS UN BŪVJU NOJAUKŠANAS ATKRITUMI

1. tabulā apkopotas ziņas par BA frakciju atbilstību atkritumu klasifikatoram, dots BA frakcijas sastāva apraksts un attiecīgās frakcijas piekritība minimāli dalīti vācama BA prasībām (AAL 20.p. 7. un 7 *prim* daļa), kā arī identificētas to dalīti vācama BA frakcijas, kas neatbilst atkritumu klasifikatora 17. grupas kodiem, bet kas objektīvi rodas būvdarbu laikā BL un/vai atbilst EK vadlīnijās būvniecības atkritumu auditam un atkritumu apsaimniekošanai dotajām norādēm un Level(s) pieejai. Kolonnā "Attiecināmā šķirojamā frakcija" lietoti šādi apzīmējumi:

OBLIGĀTI DALĪTI VĀCAMĀ FRAKCIJA	KRĀSAS HEX KODS	PAPILDUS PĒC PUŠU VIENOŠANĀS NODALĀMĀ FRAKCIJA	KRĀSAS HEX KODS
Bīstamie BA	#C00000	Bīstamas minerālus saturošas frakcijas	#920000
		Ar bīstamām vielām piesārņots koks	#FF4747
		Azbests, azbestu saturoši BA	#FF2121
Metāls	#A2AEB1	Varš, bronza, misiņš	#C8FAC8
		Alumīnijs	#DEE2E2
		Cinks	#329B32
		Svins	#90DC90
		Čuguns un tērauds	#5A6464
		Alva	#242424
Minerālus saturošas frakcijas	#9D936F	Betons	#BCBC82
		Ķieģeļi	#645A46
		Flīzes, kārniņi un keramika	#BEB4A0
		Ģipsis, ģipsi saturoši nebīstami BA	#646432
Stikls	#6496C8	Celtniecības stikls (<i>float</i> stikls, vēsturiskais stikls)	#828CDE
		Stikls ar pārklājumiem, laminēts stikls, armēts stikls	#BEC8F0
Plastmasa	#B428B4	Iepakojums	#E6A0E6
		Plastmasas caurules, PVC, PE (polietilēns) un PP (polipropilēns)	#641964
		Plastikāta profili, putuplasts	#F05ABE
Koks	#996633	Neapstrādāts koks, koka konstrukcijas, izstrādājumi	#5A3C1E
		Pārstrādāta koka plātņu materiāli (MDF, HDF, OSB, finieris u.c.)	#C8A078

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

1. TABULA: BA – ATKRITUMU KLASIFIKATORA KODI⁷⁸ UN ATTIECINĀMĀS BA FRAKCIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
17 01 BETONS, ĶIEĢEĻI, FLĪZES, KĀRNIŅI, KERAMIKA				
	17 01 01	Betons	Tīrs betons: transportbetona atlikumi, tīras betona šķembas, slīpēšanas putekļi, vieglbetons ⁸¹ ,	
	17 01 02	Ķieģeļi	Ķieģeļi: ķieģeļi no māla, šamota, tīri ķieģeļu atkritumi pārstrādei	
	17 01 03	Flīzes, kārniņi un keramika	Flīzes, kārniņi, keramika: flīzes, flīžu fūga, kārniņi (klinkers), keramika, nelieli betona daudzumi	
	*17 01 06	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi vai atsevišķas frakcijas, kuras satur bīstamas vielas	Kadmiju saturoši betona, ķieģeļu, dakstiņu, flīžu, keramikas BA: ja ir aizdomas, ka masa var saturēt kadmiju, vai kadmija klātbūtne ir apstiprināta laboratoriski, frakciju atdala un rīkojas uzmanīgi, lai to nesaspiestu. Apstrādā atsevišķi. Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā var būt paredzēta otrreizēja pārstrāde objekta vajadzībām, ja piesārņojuma risks ir zems vai ļoti zems. Naftas produktus, eļļas, smērvielas saturoši: Ja ir aizdomas par piesārņojumu ar naftas produktiem vai eļļām, ir jāpārlicinās, vai tas ir pamatoti un, ja nepieciešams, paraugi jāpārbauda laboratoriski. Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā var būt paredzēta otrreizēja pārstrāde objekta vajadzībām, ja piesārņojuma risks ir zems vai ļoti zems.	

⁷⁸ Saskaņā ar MK not. Nr. 302 pielikumu. Šajā tabulā iekļauti arī BA ar sadaļas kodu 17 05 "Augsne (ieskaitot augsni no piesārņotām vietām), akmeņi un gultnes padziļināšanas dūņas". Tomēr Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Atkritumu pamatdirektīva)" no BA apritīgai apsaimniekošanai noteiktā pārstrādes mērķa ir noteikusi izņēmumu – BA ar kodu 17 05 04, "Augsne un akmeņi, kas neatbilst 170503 klasei" un šī frakcija netiek ņemt vērā, vērtējot noteiktā pārstrādes mērķa izpildi.

⁷⁹ Ar sarkanu atzīmētie kodi atbilst BA, kas klasificēti kā bīstami

⁸⁰ Konteineru marķējums un/vai līgumā ar AA vai Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā norādāmā dalītās vākšanas pazīme, par kuras izpildi līgumā nosaka atbildīgo.

⁸¹ Var deponēt poligonā vai izmantot atkārtoti teritorijā, kas nav plānota vai piemērota attīstībai

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			Ruberoīds (17 09 03*, 17 03 03*), ar darvu piesūcināts minerālmateriāls: mūrējuma vai apdares blīvējuma vieta saskarē ar hidroizolējošo materiālu, kas piesūcināts ar darvu, atdala (parasti nofrēzē). Frēzēšanas atlikumi (ar darvu saturošo materiālu) ir klasificējami kā bīstami.	
	17 01 07	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 17 01 06 klasei	<p><u>Minerālus saturoši materiāli</u> Minerālus saturoši materiāli⁸²: inerti atkritumi, tīras frakcijas akmens, ķieģelis, betons, bruģis, flīze, klinkers, vieglbetons, keramika, apmetums. NB! Nedrīkst saturēt piesārņotas frakcijas, kā arī sanitāro keramiku ar permanenti iestiprinātu furnitūru;</p> <p>Tīri atkritumi pārstrādei ar ≤ 5% citu atkritumu piemaisījumu – betons, dzelzsbetons, ķieģeļi (izņemot silikāta), dakstiņi, keramikas maisījumi, flīzes, kārniņi ar ne vairāk, kā 5% citu nebīstamu BA piejaukumu;</p> <p>Deponējamie BA⁸³: kompozītmateriāli, kurus nevar atdalīt; apmetums un izolācijas materiāli (no nojaukšanas), metāls; NB! Nedrīkst saturēt organiskos atkritumus, uzliesmojošus atkritumus, atkritumus ar CFC, bīstamos atkritumus, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus</p>	
17 02 KOKS, STIKLS, PLASTMASA				
	17 02 01	Koks	<p>Neapstrādāts koks: tīri, neapstrādāta koka atlikumi pārstrādei ar ≤ 5% citu atkritumu piemaisījumu; neapstrādāta koka iepakojums, paletes (NB! nebojātas paletes nodod kā iepakojumu, ar kodu 15 01 03), vadu, kabeļu spoles (koka).</p> <p>NB! nedrīkst saturēt konstrukciju</p>	

⁸² Parasti šīs frakcijas BA ir piemēroti pārstrādei, piem. kā pildviela. Ja ir aizdomas, ka flīzes vai klinkera atkritumi satur kadmiju, atkritumus klasificē kā bīstamus ar kodu 17 01 06. Labā prakse būtu, ja BA īpašnieks veiktu sākotnējo izpēti, lai noskaidrotu, vai ir iespējama otrreizēja pārstrāde vai izmantošana objekta vajadzībām.

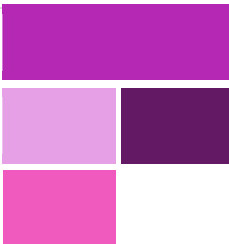
⁸³ Pēc iespējas jācenšas minimizēt šo frakciju. Metālu nav aizliegts deponēt, bet, cik iespējams, to jācenšas nodot atkārtotai pārstrādei. BA, ko iespējams sadedzināt specializētās iekārtās, nav aizliegts deponēt, bet jācenšas nodot komersantam, kuram ir attiecīgas sadedzināšanas iekārtas un atļauja.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			<p>būvkokus no laika perioda pirms 2007. gada).</p> <p>Apstrādāts koks: būvkonstrukciju kokmateriālis, kas impregnēti atbilstoši koksnes aizsardzības 1. klasei saskaņā ar LVS EN 351-1 “Koksnes un koksnes produktu izturība - ar konservantiem apstrādāta masīvā koksne”, nesatur kreozotu; krāsota⁸⁴, apstrādāta koksne; krāsotas, apstrādātas koka kastes (iepakojums); vienreiz lietojamas vai bojātas paletes (NB! nebojātas paletes nodod kā iepakojumu, ar kodu 15 01 03); laminēta; līmēta koksne, koka konstrukcijas; saplāksnis, skaidu plāksne; koka mēbeļu plātnes; logu, durvju koka profili (bez stikliem, furnitūras, blīvgumijām); aplodas; kārbas; koksnes skaidas (BIG BAG vai cukura maisos).</p> <p>Koksnes atkritumu vispārīgās prasības, nosacījumi:</p> <p>Izmērs nav ierobežots, skaidu plāksnes piejaukums <20%, MDF/HDF piejaukums <5%, plastmasa un gumija piejaukums: <2%, grunts (smilts, akmeņi u.c.) piemaisījums <2%, metālu piemaisījums <2%, puve, pelējums <1%, citi piemaisījumi (tekstils, stikls, papīrs, u.c.): <2%, koka zari līdz 70cm diametrā ar līdz 5% lapu piejaukumu.</p> <p>NB! netiek pieņemts: koku mizas, neizjauktas saivas, apdedzis koks un impregnētā ar ķīmiju piesūcinātā koksne.</p>	
	17 02 02	Stikls	<p>Logu, fasāžu stikls: stikls bez pārklājumiem, armatūras;</p> <p>Stikls ar mainītu veiktspēju: rūdīts stikls, gaismu, siltumu, skaņu absorbējošs stikls, laminēts stikls.</p> <p>NB! Vispārīgi: stikla loksnes jeb rūtis</p>	

⁸⁴ Krāsotu koku iespējams sadedzināt atbilstošās sadedzināšanas iekārtās

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			<p>bez rāmjiem, furnitūras un blīvējuma. Neatbilstoša frakcija ir stikli ar PCB pārklājumu, spoguļi (nodod noglabāšanai poligonā, ja izstrādājumā izmantots dzīvsudraba (dzīvsudraba amalgama) pārklājums)</p> <p>Stikla tara: caurspīdīga un krāsaina stikla tara (burkas, pudeles u.tml.) var tikt nodota ar kodu 15 01 07, ja tīras.</p>	
	17 02 03	Plastmasa	<p>Pārstrādājama plastmasa⁸⁵: vispārīgs noteikums – BA šķirojami kā degtspējīgi, nav atļauta noglabāšana.</p> <p>Plastmasas curules: caurules no PVC, PE (polietilēns) un / vai PP (polipropilēns)</p> <p>Plastikāta grīdas segumi un mitro telpu sienu apdares materiāli: biežāk PVC materiāli. NB! Vecāki PVC grīdas segumi var saturēt kadmiju vai azbestu, tādi BA ir būsami.</p> <p>Plastikāta profili: biežāk sastopamu PVC profili</p> <p>Putuplasts: izolācija no porainas plastmasas/putuplasta, EPS, XPS, PUR.</p> <p>NB! Nedrīkst saturēt celulozes plastmasu ar CFC</p> <p>Jumta segums un membrānas no plastmasas: Mitruma izolācijas materiāli;</p> <p>Citi / jaukti plastmasas BA: dažādi plastmasas izstrādājumi bez citu materiālu piejaukumiem, t.sk. bez stiklašķiedras, metāla u.c. armatūras..</p> <p>Caurspīdīga elastīgā iepakojuma plēve⁸⁶ saukta arī par transportplēvi,</p>	

⁸⁵ Nezināmas, grūti nosakāmas izcelsmes demontējami plastmasas BA var saturēt vielas, kas nav pārstrādājamas. Ja saturs ir zināms un komponentes ir pārstrādājamas, BA var vākt dalīti, ja to pieļauj vieta būvlaukumā un ar uzraugošajām iestādēm saskaņotā darbu gaita. Plastmasa no nojaukšanas objektiem, kas nav bistamie atkritumi vai tiek šķirota materiālu pārstrādei, tiek ir degošu BA. PVC daudzums degošajā frakcijā var būtu ierobežots. Par šādu īpatsvaru ierobežojumu AA jāvienojas ar BK un jāparedz līgumā.

⁸⁶ Ja AA šo atkritumu veidu apsaimnieko kā iepakojumu ar kodu 150102, līgumā jāpanāk vienošanās par tā atbilstošu apsaimniekošanu būvlaukumā, lai nodrošinātu augstvērtīgas pārstrādes iespējas. Dalīti savāktajam materiālam jābūt bez papīra,

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			<p>nodod ar kodu 15 01 02, ja NB! nesatur kompozīta iesaiņojuma lentas, metāla lentes, ar plastmasu pārklātas stieples.</p> <p>Krāsaina elastīgā iepakojuma plēve: skat. aprakstu par caurpīdīgu elastīgo iepakojuma plēvi.</p> <p>Plastmasas tvertnes: Tukši krāsas un līmes trauki no plastmasas (jo tos nevar pilnībā iztīrīt). Vāki, aizbāžņi un citas detaļas (piem, rokturi) ir jānoņem, ja tie nav no plastmasas. Iepakojums ar krāsas paliekām utt. tiek apstrādāts kā bīstamie BA.</p> <p>Lielās plastmasas burkas, bundžas, kannas, mucas var nodot ar kodu 15 01 02, ja tīras.</p>	
	*17 02 04	Koks, stikls vai plastmasa, kas sastāv no bīstamām vielām vai ir ar tām piesārņota	<p>Zem spiediena impregnēta koksne⁸⁷: nesatur kreozotu;</p> <p>Impregnēta koksne, satur kreozotu: satur kreozotu / satur pentahlorfenolu (PCP).</p> <p>Zem spiediena impregnēta koksne, satur arsēnu: nav nepieciešama īpaša piesardzība nojaucot, šķirojot. Visa zem spiedienu apstrādāta koksne tiek apsaimniekota kā bīstamie atkritumi. Sadedzināma kā enerģētiskā koksne licencētā sadedzināšanas iekārtā.</p>	
17 03 ASFALTS, DARVA UN DARVAS PRODUKTI				
	*17 03 01	Asfaltu saturoši maisījumi, kuri satur ogļu darvu	Asfalts⁸⁸: šķirojams dažādās frakcijās ar kodu 17 03 01 vai 17 03 02 atkarībā no PAH satura. Satura koncentrāciju nosaka, veicot paraugu laboratorisku pārbaudi.	

plastmasas dzērienu pudeļu un citu materiālu piemaisījumiem, plēvēm ir jābūt sašķīrotām pa krāsām un pēc iespējas saspīestām (ja iespējams, AA piegādā konteineru ar presi), atsevišķi jāšķīro caurspīdīgā un krāsainā plēve.

⁸⁷ Kamēr nav pierādīts nekaitīgums, impregnēta koksne uzskatāma par bīstamu BA. Nebīstamus koksnes BA var sadedzināt piemērotā sadedzināšanas iekārtās.

⁸⁸ Asfaltu ar benzol[a]pirēna koncentrāciju < 50 mg/kg var pārstrādāt. Ja benzol[a]pirēna koncentrācija ir > 50 mg/kg, sazinieties ar VVD reģionālo pārvaldi, lai iegūtu tehniskos noteikumus. Ja benzol[a]pirēna koncentrācija pārsniedz 50 mg/kg, rīkojas kā ar bīstamiem atkritumiem. Asfaltu ar benzol[a]pirēna līmeni <50 mg/kg var izmantot ceļu būvē (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem, V Pielikums, "Atkritumi, uz kuriem attiecas 36. pantā minētais eksporta aizliegums", 1. daļa, B saraksts (Bāzeles Konvencijas IX pielikums), B2 "Atkritumi, kas satur galvenokārt neorganiskas sastāvdaļas, kas var saturēt metālus un organiskus materiālus", B2130 Bitumena viela (asfalta atkritumi), kas radusies ceļu būvniecībā un uzturēšanā un kas nesatur darvu (skatīt attiecīgo ierakstu A sarakstā – A3200)).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.	
	17 03 02	Asfaltu saturoši maisījumi, kuri neatbilst 17 03 01 klasei	Asfalts ⁸⁹ ; šķirojams dažādās frakcijās ar kodu 17 03 01 vai 17 03 02 atkarībā no PAH satura; tīri asfaltbetona atkritumi pārstrādei ar ≤ 5% citu atkritumu piemaisījumu	
	*17 03 03	Ogļu darva un darvaini produkti	Ogļu darvu saturoši jumta segumi; ruberoīds, piesūcināta jumta pape; Hidroizolējošs blīvējums; mitro zonu blīvējuma materiāli (vannas istabas, dušas telpas, pirtis)	 (ļoti bīstams)
17 04 METĀLI (ARĪ SAKAUSĒJUMI)				
<p>Jāņem vērā, ka metāls un sakausējumi no būvniecības un nojaukšanas, pienācīgi atdalīti un atšķīroti, var tikt nodoti par maksu. Attiecīgi dalīti vāktu metāla BA apsaimniekošanai AA pakalpojumam vajadzētu ietvert transporta un administratīvās izmaksas, bet ieņēmumi par faktiski nodoto metālu pēc metālu iepircēju aktuālā cenrāža nodošanas dienā uzlabos kopējo BA apsaimniekošanas izmaksu bilanci būvlaukumā.</p>				
	17 04 01	Varš, bronza, misiņš	Caurules, furnitūra, būvkalumi, santehnika NB! Ar svinu sakausēts misiņš un bronza: Nodalāms atsevišķi un nododams apstiprinātam uzglabātājam/pārstrādātājam	
	17 04 02	Alumīnijs	Alumīnija profili, konstrukcijas	
	17 04 03	Svins	Svina blīvējumi, svina pārklājumi, loksnes; svinu vēlams šķīrot atsevišķi otrreizējai pārstrādei. Svina blīvējumu kanalizācijas caurulēs var atstāt kopā ar cauruli jauktu metālu	

⁸⁹ Asfaltu ar benzol[a]pirēna koncentrāciju < 50 mg/kg var pārstrādāt. Ja benzol[a]pirēna koncentrācija ir > 50 mg/kg, sazinieties ar VVD reģionālo pārvaldi, lai iegūtu tehniskos noteikumus. Ja benzol[a]pirēna koncentrācija pārsniedz 50 mg/kg, rīkojas kā ar bīstamiem atkritumiem. Asfaltu ar benzol[a]pirēna līmeni <50 mg/kg var izmantot ceļu būvē (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem, V pielikums, "Atkritumi, uz kuriem attiecas 36. pantā minētais eksporta aizliegums", 1. daļa, B saraksts (Bāzeles Konvencijas IX pielikums), B2 "Atkritumi, kas satur galvenokārt neorganiskas sastāvdaļas, kas var saturēt metālus un organiskus materiālus", B2130 Bitumena viela (asfalta atkritumi), kas radusies ceļu būvniecībā un uzturēšanā un kas nesatur darvu (skatīt attiecīgo ierakstu A sarakstā – A3200))

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			(17 04 07) pārstrādei. NB! Svinu saturoši akumulatori neietilpst šajā atkritumu frakcijā	
	17 04 04	Cinks		
	17 04 05	Čuguns un tērauds	Tērauda būvkonstrukcijas: tiltu u.c. infrastruktūras būvju, kā arī ēku nesošo konstrukciju elementi, armatūra, urbji u.c. Čuguna apkures sistemu komponentes: čuguna radiatoru, krāšņu korpusi. Kanalizācijas sistēmu komponentes: caurules	
	17 04 06	Alva		
	17 04 07	Jaukti metāli	Lūžņi un jaukts metāls: armatūra, urbji, čuguna caurules, tīras metāla tvertnes ⁹⁰ , lokšņu metāla iepakojanas lentes, lokšņu metāla atgriezumi, lokšņu metāls ar virsmas apstrādi, tērauda caurules, zāģa asmeņi, jumta seguma loksnes un atgriezumi, ventilatora metāla spārni, eļļas mucas ar atskrūvētu korķi un apakšā izdurtu caurumu ⁹¹ , vadi; NB! Ndrīkst saturēt: ugunsdzēsamos aparātus, elektriskās ierīces un to atkritumus, daļas ar izolācijas materiālu, neattīrītas dzinēju detaļas, sintētisko eļļu vai naftas produktu mucas, naftas tvertnes, ugunsdrošas durvis u.tml. būvizstrādājumus, kas var saturēt azbestu, spiediena tvertnes (baloniņus), kabeļus. Metāla iepakojums ⁹² : metāla kārbas, bundžas	

⁹⁰ Ja nav izmantotas bīstamu vielu glabāšanai, tīra ar suku un nodod pie 17 04 07, jauktiem metāliem.

⁹¹ Ja nav izmantotas bīstamu vielu glabāšanai,

⁹² Ja AA nodod šos BA RAS ietvaros, tukšu, tīru metāla iepakojumu var šķirot ar kodu 15 01 04, sk. sadaļu Iepakojums.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
	*17 04 09	Metālu atkritumi, kuri ir piesārņoti ar bīstamām vielām	Ar kadmiju piesārņoti elektrības kabeli: iespējams, sarkanā, oranžā vai dzeltenā krāsā; Ar naftas produktiem, darvu, eļļām piesārņoti elektriskie kabeli; Kabeļu pievadī: ārējā pieslēguma kabeli, ar metālu apvalkots kabelis kā servisa pievade jeb pieslēgums.	
	*17 04 10	Kabeļi, kuri satur naftas produktus, ogļu darvu un citas bīstamas vielas	Ja ir aizdomas par piesārņojumu ar naftas produktiem vai ogļu darvu, ieteicams veikt BA paraugu laboratorisku pārbaudi, lai noskaidrotu bīstamo vielu klātbūtni un koncentrāciju. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.	
	17 04 11	Kabeļi, kuri neatbilst 17 04 10 klasei	Kabeļi: nelielos daudzumos ⁹³ , NB! minerāleļļu, naftas produktus, akmeņogļu darvu, svinu vai citas bīstamas vielas. Kabeļi, kuros ir aizdomas par bīstamām vielām, ir bīstamie atkritumi (kods 17 04 10). NB!2 Elektriskie atkritumi. Jāpārstrādā tehnoloģiski piemērotā kabeļu granulatora ražotnē, kuram ir atļauja apstrādāt elektriskos atkritumus. Kabeļi ar svina apvalku vai pārklājumu: vēlams šķirot atsevišķi no pārējiem kabeļiem, pārstrādātājam svina saturošā daļa jāatdala.	
17 05 AUGSNE (ieskaitot augsni no piesārņotām vietām), AKMEŅI UN GULTNES PADZIĻINĀŠANAS DŪŅAS				
	*17 05 03	Bīstamas vielas saturoša augsne un akmeņi	Augsne, akmeņi: būvdarbu gaitā noņemtā augsnes virskārta vai izņemtie zemākie grunts slāņi vietās, kur augsne vai grunts ir piesārņota ar bīstamām vielām. Bīstamo vielu klātbūtni un raksturu konstatē, ņemot paraugus un tos laboratoriski pārbaudot. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.	

⁹³ Vēlams šķirot atsevišķi, nesajaucot ar citu metālu. Pēc vienošanās ar AA, mazākus kabeļu daudzumus var ievietot atsevišķos caurspīdīgos plastmasas maisiņos metāla frakcijā (kods 17 04 07, Jaukti metāli).

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
	17 05 04	Augsne un akmeņi, kas neatbilst 170503 klasei	Augsne, akmeņi⁹⁴ : būvdarbu gaitā noņemtā augsnes virskārta vai izņemtie zemākie grunts slāņi; Akmeņi, grants : izraktās / noņemtās frakcijas, kas sastāv no tīras grants, akmeņiem, un bez sadzīves un citu klašu BA piejaukuma.	
	*17 05 05	Bīstamas vielas saturošas gultnes padziļināšanas dūņas		
	17 05 06	Gultnes padziļināšanas dūņas, kuras neatbilst 170505 klasei		
	*17 05 07	Balasta smiltis, kuras satur bīstamas vielas		
	17 05 08	Balasta smiltis, kuras neatbilst 170507 klasei		

17 06 IZOLĀCIJAS MATERIĀLI UN AZBESTU SATUROŠI BŪVMATERIĀLI

Vispārīgi, NB, attiecas uz visiem azbestu saturošiem BA (17 06 sadaļa) un citu atkritumu klasifikatora grupu azbestu saturošiem atkritumiem:

Ievēro darba vides prasības! Ja pastāv sīko daļiņu izdalīšanās risks, tīrīšanas zonā jābūt ventilācijas vārstam un negatīva spiediena ventilācijai. Azbestu saturošs materiāls ir jāiepako slēgtos, cieši noslēgtos konteineros, konteineri jāmarķē.

Cietie plākšņu materiāli un tamlīdzīgi būvizstrādājumi, ja iespējams, jādemontē un jāiepako veseli, pēc iespējas nebojāti.

Līme un krāsas jānoslīpē (ievērojot iepriekš minētos drošības pasākumus un prasības ventilācijai) un putekļi tiek jāuzsūc ar putekļu sūcēju.

Pamatnoteikums irdeniem azbesta izstrādājumiem – tos noslīpē/demontē un iesūc slēgtā konteinerā. Alternatīva - materiāls tiek demontēts un iepakots maisos.

Poligonā, kas apsaimnieko azbestu saturošus BA, darba vides noteikumos jābūt ietvertām prasībām apmācībai, prasībām sīko daļiņu izplatības novēršanai.

Darbā ar azbestu saturošiem BA ievēro MK not. Nr. 852 un VARAM **Rokasgrāmatā darbam ar azbestu saturošiem atkritumiem dotos norādījumus.**

⁹⁴ Atkritumu īpašniekam ir jāizpēta, vai ir iespējama otrreizēja iestrāde vai šo BA sagatavošana tālākai izmantošanai objekta vajadzībām. Izmantošana jāparedz būvprojektā. Augsnes izmantošanu paredz ĒBN 137.punkts

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
	*17 06 01	Azbestu saturoši izolācijas materiāli	<p>Cietās skaņas izolācijas plātnes: demontē savāveselas (ja iespējams);</p> <p>Durvis ar ugunsnoturības klasi (izolācija jeb pildījums): atkarībā no būvlaukumā iespējamo un saskaņoto darbu rakstura nodod veselas vai izjauc un pildījuma materiālu nodod atsevišķi;</p> <p>Izsmidzināma izolācija, kas satur azbestu (piem., tērauda konstrukcijām ar ugunsnoturības klasi): nodod AA kopā ar pārklāto būvizstrādājumu;</p> <p>Izolācija ap apsildes vai dzesēšanas caurulēm, kondensāta izolācija: nodod AA kopā ar izolēto būvizstrādājumu;</p> <p>Blīves apkures katlos, boileros un cauruļvadu sistēmās: demontē kā veselu detaļu/izstādājumu</p>	
	*17 06 03	Citi izolācijas materiāli, kas sastāv no bīstamām vielām vai tās satur	<p>Bromu saturoši liesmu slāpētāji: piemēram, melnā, putojošā (šūnu), termiskās izplešanās blīvgumija (izmanto logos, fasādēs, ugunsdrošo zonu šuvju izolācijā, lai apturētu skābekļa pieplūdi); NB1!: ar marķējumu NH (bez halogēna) nesatur bromu un nav klasificēta kā bīstamie atkritumi; NB2!: ja kaitīgā satura blīvējuma materiāls nav atdalīts, visa konstrukcija/elements/frakcija ir klasificējama kā bīstama; NB3!: Neskaidrību gadījumā ieteicams ņemt paraugus. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā;</p> <p>Porainā plastmasas izolācija: piemēram, baltā, mīkstā vara cauruļu izolācija (iespējama sadedzināšana speciālās iekārtā);</p> <p>CFC jeb hlorfluorogļūdeņradi saturoši izolācijas materiāli: piemēram, pagraba pārseguma izolācija, izolācija sienās un peldošās grīdas, ledusskapjos un saldētavās, aukstuma telpās.</p>	

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			<p>Ja nav zināms, vai materiāls satur CFC, AA veic paraugu analīzi. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.</p> <p>CFC saturoši materiāli ir iznīcināmi, nav paredzēti noglabāšanai poligonā. CFC nokļūšana vidē nav pieļaujama.</p>	
	17 06 04	Izolācijas materiāli, kuri neatbilst 17 06 01 un 17 06 03 klasei	<p>Izolācijas materiāli: t.sk. cauruļvadu izolācija, ugunsdrošības izolācija cauruļvadiem, pieslēgumiem, deformācijas šuvēm, arī izolācija iekārtās, piemēram, ventilatoros (kanālos, vārstos), kas nav piesārņoti ar bīstamām vielām. NB! ja nav zināms, vai materiāli ir piesārņoti – nav datu lapu, nav marķējuma, BK vāc kā bīstamus. Lai pārliecinātos, ka BA var apieties kā ar nebīstamu, AA veic paraugu analīzi. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.</p>	
	17 06 05	Azbestu saturoši būvmateriāli	<p>Šīfera plāksnes, paneļi, palodzes, aplodas, nosegi; demontē veselus; Krāsas un izolācijas materiāli; piem., šuvju aizpildītāji, blīvēšanas mastikas noslīpē un savāc ar putekļu sūcēju; Magnezīta maisījums: izlīdzinošā kārtā sanitārajās telpās, sporta zāļu garderobēs vai citās telpās – mehāniska ekstrakcija; Blīvējums ap metāla ventilācijas kanāliem</p>	
17 08 BŪVMATERIĀLI UZ ĢIPŠA BĀZES				
	*17 08 01	Būvmateriāli uz ģipša bāzes, kuri ir piesārņoti ar bīstamām vielām		
	17 08 02	Būvmateriāli uz ģipša bāzes, kuri	<p>Tīrs ģipsis⁹⁵: tīri ģipša atlikumi. Ģipsi saturoši materiāli, būvizstrādājumi: ģipša apmetums, plātņu materiāli, u.tml.: vispārīgs</p>	

⁹⁵ Tīru ģipsi iespējams izmantot kā augsnes ielabotāju. Ja iespējams, ka būvdarbu gaitā radīsies tīrs ģipsis, kā arī, ja to atļauj vieta un atļautā darbu gaitā būvlaukumā, turklāt, ja attiecīgos BA ir iespējams nodot komersantam, kas tos izmantos augsnes ielabošanai, līgumā ar AA jāparedz apsaimniekošanas procedūras, kas pieļauj augstvērtīgāko pārstrādi.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
		neatbilst 17 08 01 klasei	<p>princips – sašķirots ir derīgs otrreizējai pārstrādei⁹⁶. NB1 Nedrīkst sadedzināt.</p> <p>Alternatīva ir noglabāšana poligonā.</p> <p>NB2: Ģipša atkritumi ir jāapstrādā atsevišķi un jāšķiro to rašanās vietā.</p> <p>Ģipsis jānovieto atsevišķi no atkritumiem ar organisko saturu, lai izvairītos no sērūdeņraža veidošanās</p> <p>NB3 Ģipša būvniecības plātņu materiālu virsmai jābūt bez pārklājumiem, BA nesatur flīžu vai flīžu līmju atlikumus.</p>	
17 09 CITI BŪVNICĪBAS UN BŪVJU NOJAUKŠANAS ATKRITUMI				
	*17 09 01	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi, kuri satur dzīvsudrabu	<p>Dzīvsudrabu saturoši nosēdumi kanalizācijas un ūdensvadu caurulēs; caurules pēc tīrīšanas var izmatot/pārstrādāt, sanāciju jeb attīrīšanu veic tam atbilstošos apstākļos, sanācijas metodi izvēlas atkarībā no cauruļvada tehniskā stāvokļa, t.sk. mehāniskā nolietojuma. Piemērotā metode būt piemērota cauruļvadu augstspiediena skalošana un skalojamā ūdens savākšanu un attīrīšanu šādām darbībām paredzētā vietā.</p>	
	*17 09 02	Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi, kuri satur PHB vai PHT (piemēram, PHB vai PHT saturošas tepes, grīdas materiāli, iekārtas un transformatori)	<p>Grīdas segumi; Savienojumu šuvju blīvējumi;</p> <p>NB!: Bīstams, ja PHB saturs >50 mg/kg, PHB saturošais materiāls ir rūpīgi jāsavāc, darbu gaitā jānodrošina gan necaurlaidīgs pamatnes segums, gan blīvs savienojums ar ēku / konstrukcijām, lai nepieļautu materiāla nokļūšanu gruntī.</p> <p>Veicot tīrīšanu iekštelpās, ir jāveic tādi paši aizsardzības pasākumi, kā tīrot azbestu.</p>	

⁹⁶ Ieteicams šķirot atsevišķi, ja to atļauj vieta un atļautā darbu gaitā būvlaukumā, kā arī, ja ir iespējams nodot komersantam, kas šos BA izmantos ražošanā. Līgumā ar AA jāparedz, vai šis BA tiks nodots ražotājam (konkrēti kuram), kā arī jāspecificē apsaimniekošanas principi būvlaukumā.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJĀ ⁸⁰
			<p>Kondensatori: ja neatbilst 16 02 09* "Transformatori un kondensatori, kuri satur PHB vai PHT", NB! kondensatorus nedrīkst izjaukt. Ar PCB piesārņoti beton (17 01 01) atkritumi: Ja ir aizdomas par piesārņojumu, bet nav pieejama informācija (BP, datu lapas, iepriekšēji testi u.tml.), par to jāpārlicinās, un, ja nepieciešams, jāņem paraugi laboratorijas analīzei. Paraugu ņemšana jāveic materiālu inventarizācijas laikā.</p> <p>Tīrīšanu veic uzņēmumi ar īpašu pieredzi. Veicot tīrīšanu iekštelpās, aizsardzības pasākumi principā ir jāveic tāpat kā tīrot azbestu.</p>	
	*17 09 03	Citi būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (arī jaukti atkritumi), kuri satur bīstamas vielas	<p>Ruberoids: ar darvu saturošu mastiku piesūcināts papīrs, kartons, membrāna; Svinu saturoši šuvju izolācijas materiāli (fūga); Hermētiķi ar hlorētiem parafīniem; var būt īpašos grīdas pārklājumos no PVC; Ar poliaromātiskiem ogļūdeņražiem piesārņotas mastikas; piemēram, materiāli grīdu/pārsegumu elastīgo savienojumu šuvju aizpildīšanai; Bromu saturoši liesmu slāpēšanas materiāli; tekstilijas NB! – informācija par bīstamo vielu klātbūtni meklējama produkta deklarācijā un lietošanas un apkopes instrukcijās, ja tāda pieejama.</p>	
	17 09 04	Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 17 09 01, 17 09 02 un 17 09 03 klasei	<p>Armēts betons: betona BA ar stieģrojumu (piem., metāla, stiklsšķiedras) Stikla vate⁹⁷: stikla vates atgriezumi un demontāžā iegūtā vate Akmensvate⁹⁸: akmens vates</p>	Sašķirojot atkritumu pārstrādes vietā iegūst frakcijas ar citu <u>atkritumu</u> <u>klasifikatora</u> kodu

⁹⁷ Ja nav iespējams izmantot atkārtoti, uz noglabāšanu poligonā.

⁹⁸ Ja Latvijā būs iespējama otrreizēja pārstrāde, attiecīgo frakciju šķiro, lai nodotu komersantam. Pretējā gadījumā – uz noglabāšanu poligonā. Šķirotu akmens vates izolāciju var izmantot atkārtoti kā beramo vati kā izolāciju, piemēram, bēniņu telpās. Tomēr pašlaik reģionā nav šāda pārstrādes operatora.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
			<p>atgriezumi un demontāžā iegūtā vate.</p> <p>Jaukta minerālvate⁹⁹: minerālvates atgriezumi un demontāžā iegūtā frakcija.</p> <p>Jaukti BA tālākai šķirošanai: frakcijas, ko nevar šķirot būvlaukumā - papīrs, gofrētais kartons, koks un plastmasa, kas nav iepakojums; jaukti lūžņi, tekstilizstrādājumi un citi nedegoši materiāli.</p> <p>NB! Nedrīkst saturēt bīstamus atkritumus, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus, autoriepas.</p> <p><i><u>Ja BL nav iespējams novietot pilnvērtīgai dalītai vākšanai nepieciešamo BA konteineru skaitu, AA ar kodu 17 09 04 pieņem arī turpmāk minētās BA frakcijas: betons, dzelzsbetons, ķieģeļi, dakstiņi, akmeņi, granīts, metāls, keramikas maisījumi, flīzes, kārņiņi, zeme, grunts, smilts, mēbeles no koka vai skaidu plātnes, finieris, saplāksnis, skaidu plātne, zāģmateriālu atlikumi, OSB, koka paletes, koka iepakojums, koka būvkonstrukcijas ar/ bez metāla piejaukuma (naglas, eņģes, skavas), reģipsis, ģipsis, gāzbetons, Fibro bloki, kartona un plēves iepakojums, siltinājuma materiāli, putuplasts, dažādus plastmasas sakausējumi u.c. atkritumi.</u></i></p> <p>NB! Nešķirotu BA nodošanu AA paredz Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plānā un atbildību sadalījumu nosaka līgumā ar AA. Gadījumā, ja BK ir tiesīgs veikt atkritumu apsaimniekošanu un neslēdz līgumu ar AA, tas ir pilnībā</p>	

⁹⁹ Sk. komentārus iepriekš, pie stikla vates un akmens vates

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

SADAĻAS KODS	ATKRITUMU KODS ⁷⁹	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA ⁸⁰
atbildīgs par BA dalītas vākšanas pienākuma izpildi.				

Papildus BA būvlaukumā rodas un būtu nodalāmi **ražošanas atkritumi** un **iepakojums**. Ja ir paredzams, ka BL radīsies arī **sadzīves atkritumi**, tie vācami dalīti no BA.

2. KRĀSAS UN LAKAS

Krāsas un lakas, kuras parasti izmanto būvniecībā, var klasificēt ar kodiem, kas norādīti sākumā, ja šie atkritumi ir atdalīti no citiem BA.

ATKRITUM U KODS	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA
*08 01 11	Organiskos šķīdinātājus vai citas bīstamas vielas saturošu krāsu un laku atkritumi.	Krāsu aerosoli: Uzliesmojošs. Var pārstrādāt vai sadedzināt.	
08 01 12	Krāsu un laku atkritumi, kuri neatbilst 08 01 11 klasei		
*08 01 21	Laku un krāsu noņemšanas šķidrums atkritumi		

3. LĪMJU UN HERMĒTĶU (TEPJU) ATKRITUMI

Līmes un hermētiķus, ko parasti izmanto būvniecībā, var klasificēt ar kodiem, kas norādīti sākumā, ja tie ir atdalīti no citiem BA.

ATKRITUM U KODS	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTIECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA
*08 04 09	Organiskos šķīdinātājus vai citas bīstamas vielas saturošu		

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

ATKRITUM U KODS	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTĪECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA
	līmju un tepju atkritumi		
08 04 10	Līmju un tepju atkritumi, kuri neatbilst 08 04 09 klasei		
*08 05 01	Izocianātu atkritumi	Izocianātu aresosoli (piem., šuvju putas): Uzliesmojošs.	

4. IEPAKOJUMS

Izlietotais iepakojums, bieži lielākos apjomos rodas būvdarbu noslēguma posmā, interjera izbūves gaitā. Arī uzstādot ārējās norobežojošās konstrukcijas, fasāžu elementus. Var klasificēt ar kodiem, kas norādīti sākumā, ja šie atkritumi ir atdalīti no citiem BA.

Jāņem vērā, ka var būt nepieciešami speciāli apstākļi šādu atkritumu savākšanai un uzglabāšanai būvlaukumā, piemēram, AA piegādā noteikta tilpuma, ar presi aprīkotas, konteinerus plastmasas, papīra un/vai kartona iepakojumam, paredzēt nosacījumus konteineru novietošanai būvlaukumā vai elektrības pieslēguma nodrošināšanu preses darbināšanai.

Par šo atkritumu apsaimniekošanu papildus skatīt sadaļu 2.3. Sadzīves atkritumu, papīra, plastmasas, stikla un izlietotā iepakojuma apsaimniekošana būvlaukumā.

ATKRITUM U KODS	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTĪECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA
*15 01 10	Krāsu spaiņi, kannas, līmju un hermētiķu konteineri / tvertnes. Iepakojums, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots	Tukšs iepakojums, kas piesārņots ar bīstamu vielu atliekām, piemēram, krāsu kārbas, rūpnieciskie šķidrkravu konteineri (IBC) un mucas.	
15 01 01	Papīra un kartona iepakojums	Gofrēts kartons: var būt neliels daudzums cita tīra kartona piemaisījuma. NB! netīru gofrēto kartonu šķiro kā degošu.	
15 01 02	Plastmasas iepakojums	Caurspīdīga elastīgā iepakojuma plēve: saukta arī par transportplēvi, NB! nesatur kompozīta iesaiņojuma	

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

		lentas, metāla lentes, ar plastmasu pārklātas stieples; <u>Krāsaina elastīgā iepakojuma plēve</u> , jeb transportplēve, NB! nesatur kompozīta iesaiņojuma lentes, metāla lentes, ar plastmasu pārklātas stieples; <u>Plastmasas tvertnes</u> ; tīras lielās plastmasas burkas, kannas un mucas.
15 01 03	Koka iepakojums	<u>Koka kārbas, paletes</u> ; nepiesārņots koka iepakojums
15 01 04	Metāla iepakojums	<u>Tukšas, tīras metāla burkas, bundžas un kārbas</u> . Ja AA nenodod RAS ietvaros, apsaimnieko ar kodu 17 04 07 Jaukti metāli.
15 01 06	Jauktais iepakojums	<u>Sauss iepakojuma kartons un plēve</u> : ja nav atdalāms un nododams ar kodu 15 01 01 vai 15 01 02. Ja <u>Materiālu un atkritumu apsaimniekošanas plāns</u> paredz un AA piedāvā tādu risinājumu, iepakojuma atkritumus var savākt ar slēgta tipa preskonteineru. Šīs iekārtas izmantošanai var būt specifiski nosacījumi, piemēram, nepieciešams elektrības pieslēgums un stingra pamatne konteineru novietošanai.
15 01 07	Stikla iepakojums	<u>Stikla iepakojums</u> : caurspīdīga un krāsaina stikla tara (burkas, pudeles u.tml.) var tikt nodota ar kodu 15 01 07 (nevis 17 02 02), ja tīras un sagatavotas atbilstoši stikla taras nodošanas prasībām.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

5. ELEKTRISKO UN ELEKTRONISKO IEKĀRTU ATKRITUMI

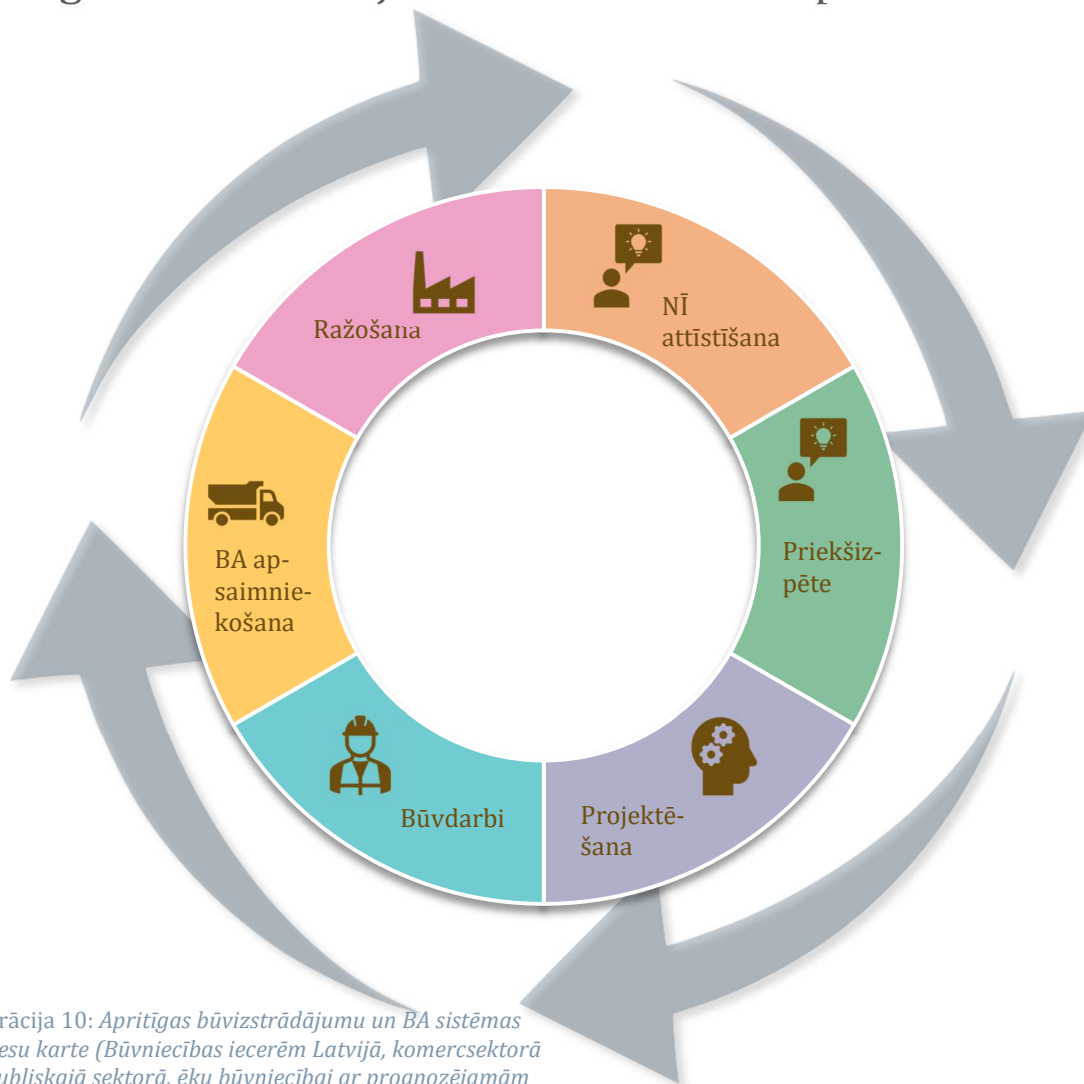
ATKRITUMU KODS	NOSAUKUMS	BA FRAKCIJA	ATTĪECINĀMĀ ŠĶIROJAMĀ FRAKCIJA
*16 02 13¹⁰⁰	Nederīgas iekārtas, kuras satur citus bīstamus komponentus, nevis 16 02 09, 16 02 10, 16 02 11 un 16 02 12 klasē minētos	Aizsargi pret dzirkstelēm elektroiekārtās (kas var saturēt azbestu): elektriskie atkritumi, jānodod pirmapstrādei Visa elektroprece tiek apstrādāta kā elektriskie atkritumi un nodota apstiprinātai pirmapstrādes iestādei.	

¹⁰⁰ Elektriskā un elektroniskā aprīkojuma bīstamie komponenti ir baterijas un akumulatori, kuri ir iekļauti 1606 grupā un atzīmēti kā bīstami atkritumi, dzīvsudrabu saturoši slēdži, katodlampu stikli un citi aktivētie stikli.

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Pielikums Nr. 2

Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte

Ilustrācija 10: Apritīgas būvizstrādājumu un BA sistēmas procesu karte (Būvniecības iecerēm Latvijā, komercsektorā un publiskajā sektorā, ēku būvniecībai ar prognozējamām būvzīdām >5 milj. EUR)

1. NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA ATTĪSTĪŠANA

- NĪ attīstītājs izvēlas degradētu teritoriju (opcija), plāno tās revitalizāciju vai sanāciju.
- NĪ attīstītājs izvēlas pārbūvēt vai remontēt, nevis būvēt pilnībā no jauna:
  - atkarībā no demontējamā apjoma, nosaka demontāžas audita procedūru¹⁰¹
- NĪ attīstītājs izstrādā būvniecības ieceres ilgspējas stratēģiju, kur iekļauj obligātos aprites principus
- NĪ attīstītājs paredz attiecīgās izmaksas tehniski ekonomiskajā ieceres pamatojumā

¹⁰¹ Nepieciešams vienots demontāžas audita standarts vai vadlīnijas. Pašlaik ieteicams izmantot Level(s)

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

2. PRIEKŠIZPĒTE

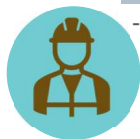
- NĪ attīstītājs definē aprites mērķus un uzdevumus:
  - cik un kādi būvizstrādājumi jāatgūst no demontējamā apjoma (ja attiecināms)
  - pārbauda apritīgo būvniecības resursu pieejamību ieceres tuvumā W2R
  - pasūta izpēti (ja attiecināms) teritorijas attīstīšanai vai sanācijai, pirms tam saņemot uzdevumu no VVD
    - nosaka mērķi BA daudzumam (Level(s) 2 normālais ir 48-135 kg/m²)
    - nosaka principiālās prasības būvizstrādājumiem un būvsistēmām
    - nosaka prasības LCA: atkarībā no ieceres investīciju apjoma BP izstrādājām jāpieāvā alternatīvu salīdzinājums
  - NĪ attīstītājs veic demontāžas auditu (procedūra atkarīga no m²), ja attiecināms.
  - NĪ attīstītājs sagatavo tehniski ekonomisko novērtējumu, t.sk. būvtāmi
  - NĪ attīstītājs pieņem lēmumu par BI realizēšanu un pozitīvu lēmumu, iekļauj projektu iepirkumu plānā, ko publicē valsts elektroniskās informācijas sistēmā.

3. PROJEKTĒŠANA¹⁰²

- Projektētājs izstrādā BP minimālā sastāvā:
  - izvēlas izjaucamās būvsistēmas
  - izvēlas materiālus ar otrreizējām izejvielām
  - pārbauda pieejamos otrreizējos resursus - būvizstrādājumus un izejvielas - W2R un definē uzdevumu BK
    - nosaka prasības būvizstrādājumu īpašībām un dokumentācijai
    - aprēķina prognozēto BA daudzumu, ņemot vērā definētās sistēmas, paredz prasību BK norādīt W2R atlikumus un optimizācijas materiālus
    - izstrādā principiālo LCA (konstrukcijas, arhitektūra (sausā būve), apdares materiāli, interjers (ja attiecināms))
- Projektētājs izstrādā BP un tehnisko projektu:
  - sagatavo BOM (vēlams ģenerē no BIM, LOD 350)
  - sagatavo BOQ (vēlams ģenerē no BIM, LOD 350)
  - izstrādā detalizētu LCA un alternatīvas (ja attiecināms)
  - izstrādā detalizētu LCC ar alternatīvām (ja attiecināms)
  - īpašību apliecināšanas prasības būvizstrādājumiem, prasību nodrošināt EPD, ja attiecināms, prasību iesniegt ekomarķējumu apliecināšus dokumentus, ja attiecināms

4. BŪVDARBI¹⁰³

- BK sagatvo piedāvājumu:
  - saskaņā ar priekšizpēti, t.sk., sanācijas noteikumiem un demontāžas auditu (ja attiecināms)
  - izstrādā sākotnējo DVP projektu
  - pārliecinās BAAP par aktuālo informāciju saistībā ar pieejamajiem un nākotnē pieejamajiem otrreizējiem resursiem
  - sagatvo būvtāmi, ņemot vērā aprites prasības projekta ilgtspējas stratēģijā
- BK slēdz līgumu ar NĪ attīstītāju:

¹⁰² Iepriekš iespējams iepirkums

¹⁰³ Iepriekš iespējams iepirkums

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

- pievieno DOP, kur paredz sanācības gaitu un demontāžas prasības, t.sk. , darba metodes un atgūsamie būvizstrādājumi, atbilstoši demontāžas auditam (ja attiecināms)
- DOP un DVP, kur BA šķirošanu - kur, kādā detalizācijā, kurš atbild
- BK veic būvdarbus būvlaukumā un nodrošina BA dalītas vākšanas pienākuma izpildi:
  - BK slēdz līgumu ar AA vai, ja BK=AA, uzdod BD vadītājam organizēt BA šķirošanu un apsaimniekošanu (DOP).
  - Paredz BA šķirošanu vismaz AAL noteiktajām BA grupām, nosaka darba metodes, paredz komercnosacījumus.

5. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

- Būvlaukumā rodas nešķiroti BA
- Ja BK nav AA, tas slēdz līgumu ar AA par vismaz 5 BA grupu dalītu vākšanu būvlaukumā vai pie AA. Būvlaukumā šķiro bīstamos BA. BK un AA nodrošina dalītu savākšanu šādām frakcijām ar iespējamiem attiecināmajiem atkritumu klasifikatora kodiem:
  - koks (170201);
  - metāls (varš, bronza, misiņš (170401); alumīnijs (170402); svins (170403); cinks (170404); čuguns, tērauds (170405); alva (170406)); arī iepakojums (150104);
  - stikls (170202); arī iepakojums (150107);
  - plastmasa (170203), arī iepakojums (150102);
  - apmetums (170802¹⁰⁴, iespējams, arī cits kods, ja apmetums nav uz ģipša bāzes);
  - minerālus saturošas frakcijas (170107, 170102, 170103), t.sk. betonu saturošas BA (170101).
- AA transportē atdalītos, vai nešķirotos BA uz BA pārstrādes vietu:
  - identificē atbilstošo BIS ierakstu APUS un precizē saņemto BA apjomu un/vai veidu, ja attiecināms;
  - nogādā BA pie AA, EoW materiāla ražotāja.
- AA (BA pārstrādātājs) veic priekšdarbus atdalīto BA sagatavošanai atkārtotai izmantošanai, atbilstoši attiecināmajiem normatīvajiem aktiem un tehniskajiem standartiem (smalcināšana, drupināšana, sijāšana, skalošana, papildu atdalīšana, kausēšana u.tml.).
- AA atdala konkrētajam mērķim atkārtotai izmantošanai nederīgās frakcijas un nodod šos BA tālākai pārstrādei citiem mērķiem; enerģijas ieguvei vai apglabāšanai:
  - ja atdalītajam BA, kas nav izmantojams EoW būvizstrādājumos, ir tirgus potenciāls citās nozarēs, datus par šo materiālu publicē BAAP (apjoms, atkritumu kods vai otrreizējās izejvielas vielas / elementa nosaukums, adrese, pārdevējs, cena).
- AA (BA pārstrādātājs), saskaņā ar MK not. un tehniskajiem standartiem, noņem paraugus sagatavotajam atdalīto BA materiālam un nodod pārbaudei atbilstības novērtēšanas institūcijai.
- AA (BA pārstrādātājs) sagatavo dokumentus testētajiem un MK not. prasībām atbilstošajiem EoW materiāliem:
  - ekspluatācijas īpašību deklarāciju;
  - atbilstības novērtēšanas dokumentāciju;
  - lietošanas instrukciju un drošības informāciju;
  - ekspluatācijas īpašību noturības novērtējumu.
- AA (BA pārstrādātājs) publicē informāciju BAAP par pieejamo EoW materiālu / otrreizējo izejvielu.
- VVD aprēķina un nosaka CO₂ kvotas atmaksas summu AA vai BK (APUS saņem datus par darījumu BAAP).
- AA Ministru kabineta noteiktajā termiņā veic testēšanu EoW materiāla atlikumam

¹⁰⁴ izņemot citus būvmateriālus uz ģipša bāzes, kuri neatbilst 170801 klasei, piemēram, ģipškartons

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

6. RAŽOŠANA

- Ražošanas plānošana / R&D. Ražotājs, plānojot būvmateriālu produkciju, apzina / viņam ir pieejama informācija par EoW izejvielu tirgus piedāvājumu. Ražotājs plāno sortimentu / izstrādā jaunus produktus ar EoW komponentēm
- EoW iegāde. Ražotājs iegādājas no AA EoW materiālus: definē tehniskās prasības, vienojas par un komercnosacījumiem, apjomiem:
  - darījumu noformē BAAP
  - BAAP apmaina informāciju ar APUS, kur tiek aprēķināts atmaksājamā CO₂ kvotas summa
- Piegāde. EoW materiālam AA nodrošina tehnisko dokumentāciju saskaņā ar saistošajiem EoW MK not. Ražotājs veic pārbaudes savas KVS ietvaros, ja attiecināms
- Ražošana. Ražotājs iestrādā EoW jaunus būvizstrādājumus, veic pārbaudes, sagatavo EPD, tehnisko dokumentāciju, materiālu pārdošanai (t.sk. loģistika & uzglabāšana). Ražošanas atlikumus, ko nevar pārizmantot, deklarē BAAP
- Pārdošana, mārketingš. Ražotājs nodrošina būvizstrādājumu (ar EoW) atbilstības un tehnisko dokumentāciju Projektētājiem (BP sagatavošanai), BK un / vai tirgotājiem, t.sk. EPD

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Pielikums Nr. 3

Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas meklēšana VVD reģistrā konkrētai atkritumu klasei

Lai atrastu informāciju par to, kādiem atkritumu apsaimniekotājiem ir tiesības veikt darbības ar atkritumiem, tai skaitā apsaimniekot dažādus būvgružu veidus, izmanto VVD reģistru.

VVD reģistrā informāciju meklē šādi:

1. Saskaņā ar atkritumu klasifikatoru (2011. gada 19. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus" pielikuma) izvēlas atkritumu kodu, kam ir nepieciešams atrast apsaimniekošanas atļauju.

Piemērs, 17 nodaļa "Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (tai skaitā no piesārņotām vietām izrakta augsne)":

749.	17			Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi (tai skaitā no piesārņotām vietām izrakta augsne)	
750.		1701		Betons, ķieģeļi, flīzes, kāmiņi, keramika	
751.			170101	Betons	
752.			170102	Ķieģeļi	
753.			170103	Flīzes, kāmiņi un keramika	
754.			170106	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi vai atsevišķas frakcijas, kuras satur bīstamas vielas	*
755.			170107	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	
756.		1702		Koks, stikls, plastmasa	
757.			170201	Koks	

2. Lai atrastu atbilstošās atkritumu klases apsaimniekotāju, nepieciešamo atkritumu kodu meklē VVD reģistrā "Izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas", kas atrodams <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/izsniegtas-atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/>

Uz sākumu Jautā mums

Sākums / Izsniegtās atļaujas un licences / Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas / Izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas

Atkritumu atļaujas

Operatora nosaukums:

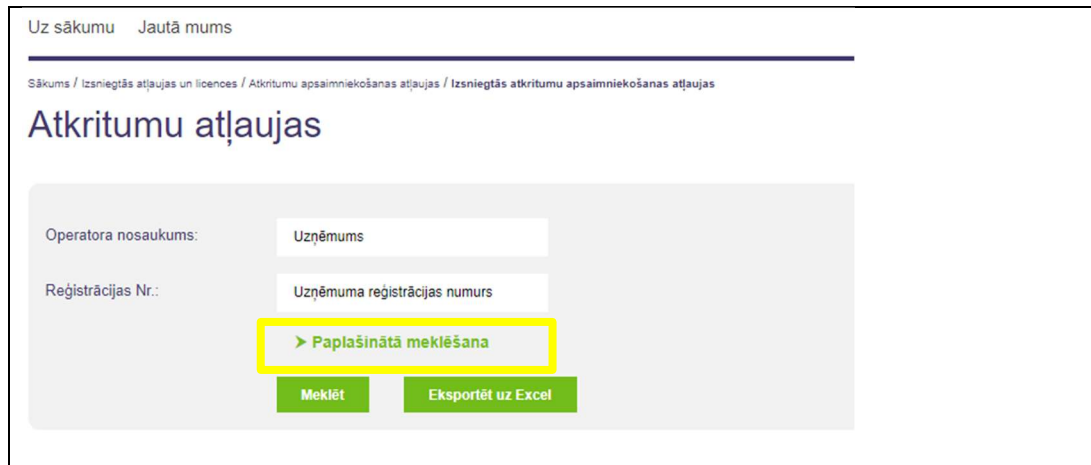
Reģistrācijas Nr.:

> Paplašinātā meklēšana

Meklēt
Eksportēt uz Excel

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

3. Spiež pogu “Paplašinātā meklēšana”.

Uz sākumu Jautā mums

Sākums / Izsniegtās atļaujas un licences / Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas / Izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas

Atkritumu atļaujas

Operatora nosaukums:

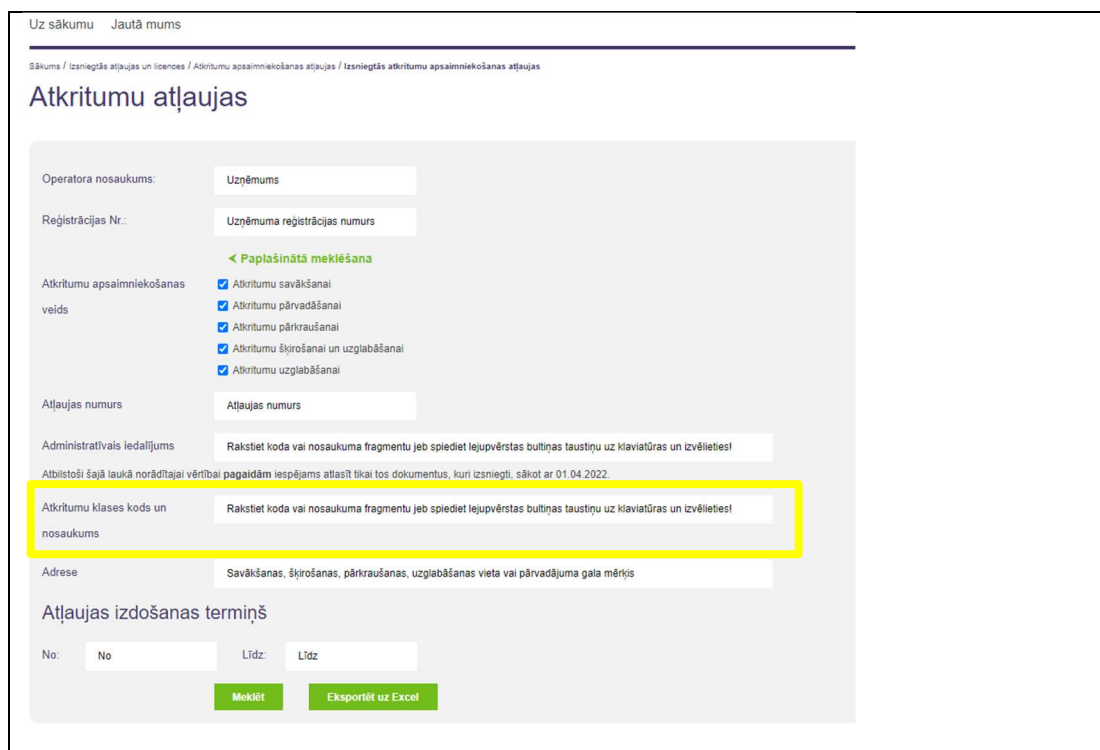
Reģistrācijas Nr.:

> Paplašinātā meklēšana

Meklēt Eksportēt uz Excel

4. Meklēšanas formas sadaļā “Atkritumu klases kods un nosaukums” raksta atkritumu klases kodu, piemēram, 170101.

*ja ir zināma konkrēta darbība, kurai ir nepieciešams atrast apsaimniekotāju, sarakstu var filtrēt arī pēc darbības veida, atzīmējot atbilstošo pretī sadaļai “Atkritumu apsaimniekošanas veids”.

Uz sākumu Jautā mums

Sākums / Izsniegtās atļaujas un licences / Atkritumu apsaimniekošanas atļaujas / Izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas

Atkritumu atļaujas

Operatora nosaukums:

Reģistrācijas Nr.:

< Paplašinātā meklēšana

Atkritumu apsaimniekošanas veids: Atkritumu savākšanai Atkritumu pārvadāšanai Atkritumu pārkraušanai Atkritumu šķirošanai un uzglabāšanai Atkritumu uzglabāšanai

Atļaujas numurs:

Administratīvais iedalījums:

Atbilstoši šajās laukā norādītajai vērtībai pagaidām iespējams atlasīt tikai tos dokumentus, kuri izsniegti, sākot ar 01.04.2022.

Atkritumu klases kods un nosaukums:

Adrese:

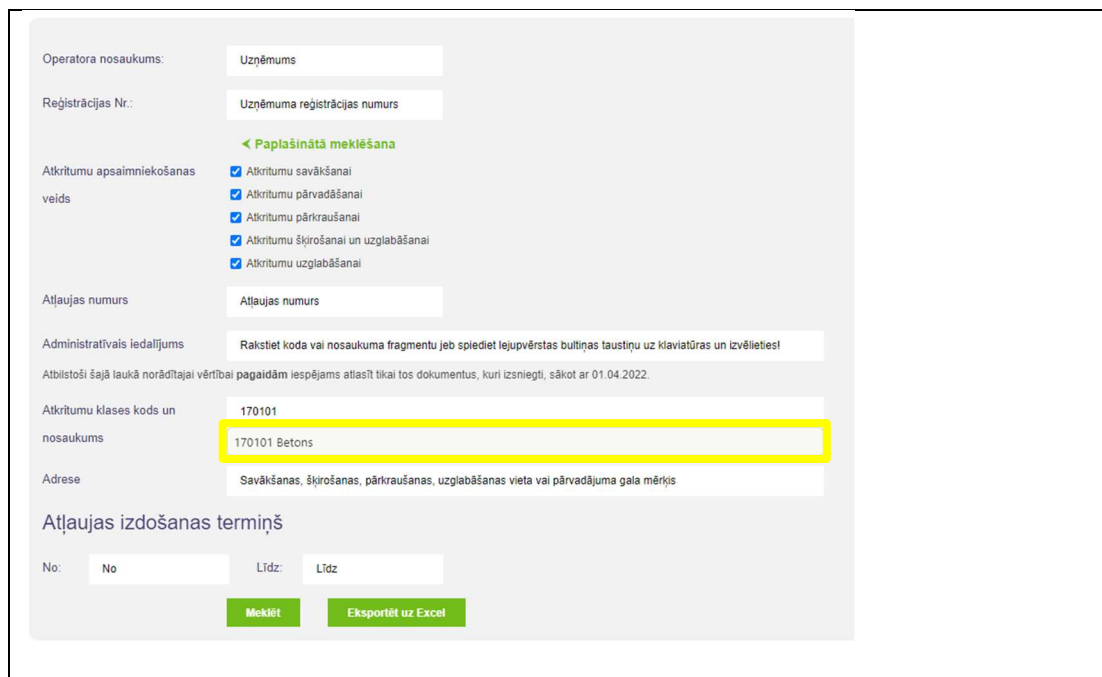
Atļaujas izdošanas termiņš

No: Līdz:

Meklēt Eksportēt uz Excel

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

5. Laukā automātiski jāparādās atkritumu klases kodam ar nosaukumu; spiež uz tā, lai izvēlētos. Šajā gadījumā, kā piemēru ievadot atkritumu klases kodu *170101*, piedāvā atkritumu klases kodu ar nosaukumu *170101 Betons*.

Operatora nosaukums: Uzņēmums

Reģistrācijas Nr.: Uzņēmuma reģistrācijas numurs

< Paplašinātā meklēšana

Atkritumu apsaimniekošanas veids:

- Atkritumu savākšanai
- Atkritumu pārvadāšanai
- Atkritumu pārkraušanai
- Atkritumu šķirošanai un uzglabāšanai
- Atkritumu uzglabāšanai

Atļaujas numurs: Atļaujas numurs

Administratīvais iedalījums: Rakstiet koda vai nosaukuma fragmentu jeb spiediet leņķpūrstas bultiņas taustiņu uz klaviatūras un izvēlieties!

Atbilstoši šajā laukā norādītajai vērtībai pagaidām iespējams atlasīt tikai tos dokumentus, kuri izsniegti, sākot ar 01.04.2022.

Atkritumu klases kods un nosaukums:

170101

170101 Betons

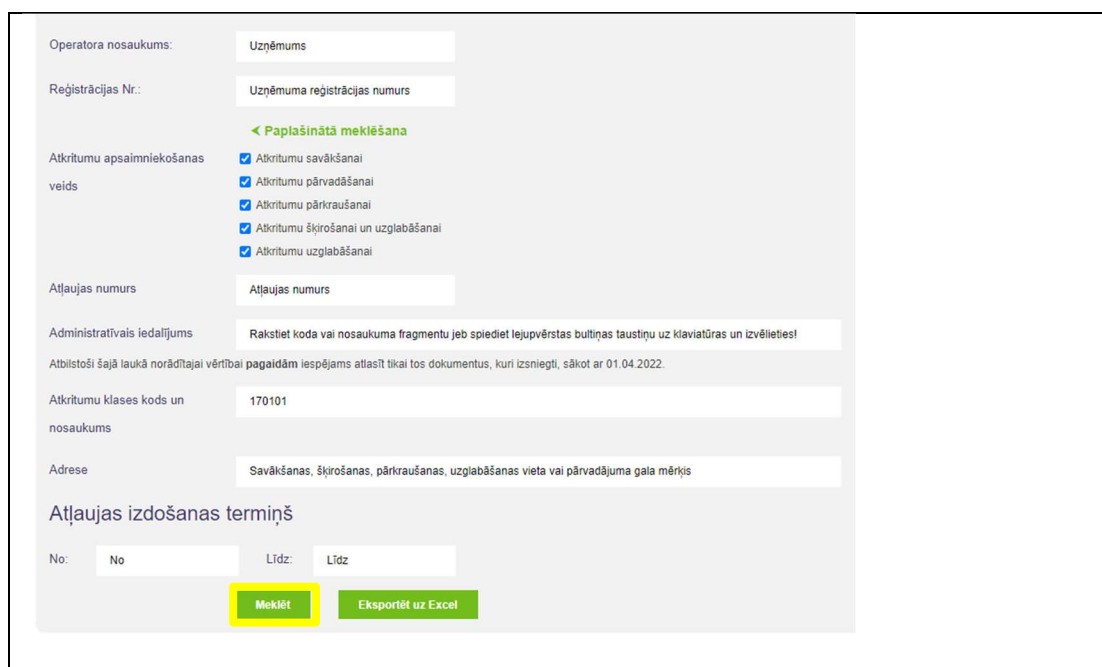
Adrese: Savākšanas, šķirošanas, pārkraušanas, uzglabāšanas vieta vai pārvadājuma gala mērķis

Atļaujas izdošanas termiņš

No: No Līdz: Līdz

Meklēt Eksportēt uz Excel

6. Spiež "Meklēt".

Operatora nosaukums: Uzņēmums

Reģistrācijas Nr.: Uzņēmuma reģistrācijas numurs

< Paplašinātā meklēšana

Atkritumu apsaimniekošanas veids:

- Atkritumu savākšanai
- Atkritumu pārvadāšanai
- Atkritumu pārkraušanai
- Atkritumu šķirošanai un uzglabāšanai
- Atkritumu uzglabāšanai

Atļaujas numurs: Atļaujas numurs

Administratīvais iedalījums: Rakstiet koda vai nosaukuma fragmentu jeb spiediet leņķpūrstas bultiņas taustiņu uz klaviatūras un izvēlieties!

Atbilstoši šajā laukā norādītajai vērtībai pagaidām iespējams atlasīt tikai tos dokumentus, kuri izsniegti, sākot ar 01.04.2022.

Atkritumu klases kods un nosaukums:

170101

Adrese: Savākšanas, šķirošanas, pārkraušanas, uzglabāšanas vieta vai pārvadājuma gala mērķis

Atļaujas izdošanas termiņš

No: No Līdz: Līdz

Meklēt Eksportēt uz Excel

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

7. Zem meklēšanas formas parādās saraksts ar apsaimniekotājiem, kam ir piešķirta atļauja konkrētās atkritumu klases apsaimniekošanai.

Šajā piemērā parādās saraksts ar apsaimniekotājiem, kam ir saņemta atļauja 170101 Betona apsaimniekošanai. Pie katra apsaimniekotāja parādīta pamata informācija par atļauju – atļaujas izsniegšanas datums, atļaujas termiņš, u.t.t.

Atļaujas izdošanas termiņš

No: Līdz:

Atbilst 310 rezultāti

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AKVA būve" 40003483629 Zāļu iela 6, Rīga, LV-1004 AP24AA0005	Struktūrvienība: Lielrīgas reģionālā vides pārvalde Atļaujas izdošanas datums: 20.02.2024 Atļaujas derīguma termiņš: 19.02.2034 Atļaujas statuss: Izsniegta Finanšu nodrošinājums: Ir Finanšu nodrošinājuma termiņš: no 17.04.2023 līdz 16.04.2024
SIA firma "VAL.META." 44103008066 Gaides iela 10, Valmiera, Valmieras nov., LV-4201 AP24AA0004	Struktūrvienība: Vidzemes reģionālā vides pārvalde Atļaujas izdošanas datums: 22.01.2024 Atļaujas derīguma termiņš: 21.01.2034 Atļaujas statuss: Izsniegta Finanšu nodrošinājums: Ir Finanšu nodrošinājuma termiņš: no 01.01.2024 līdz 31.12.2024
SIA "KRAUZERS" 40003421968 Celtnieku iela 23, Talsi, Talsu nov., LV-3201	Struktūrvienība: Dienvidrietumu reģionālā vides pārvalde Atļaujas izdošanas datums: 19.01.2024 Atļaujas derīguma termiņš: 18.01.2034

8. Lai skatītu atļautās darbības, atver atļauju, spiežot uz atļaujas numura.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AKVA būve" 40003483629 Zāļu iela 6, Rīga, LV-1004 AP24AA0005	Struktūrvienība: Lielrīgas reģionālā vides pārvalde Atļaujas izdošanas datums: 20.02.2024 Atļaujas derīguma termiņš: 19.02.2034 Atļaujas statuss: Izsniegta Finanšu nodrošinājums: Ir Finanšu nodrošinājuma termiņš: no 17.04.2023 līdz 16.04.2024
--	--

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

9. Atverot atkritumu apsaimniekošanas atļauju, pirmajā lapā redzama pamata informācija; komersanta nosaukums, reģistrācijas numurs, juridiskā adrese, u.c. informācija, tai skaitā informācija par to, kādām darbībām atļauja tiek izsniegta.
Konkrētajā piemērā atļauja ir izsniegta atkritumu pārvadāšanai.

Nr.AP24AA0005

Komersanta (vai citas personas) firmas (nosaukums): SIA "AKVA būve"

Reģistrācijas numurs Komercreģistrā: 40003483629

Juridiskā adrese: Zāļu iela 6, Rīga, Latvija, LV-1004

Tālruņa numurs: 67602934

e-pasta adrese: akvabuve@inbox.lv

1. Atļauja izsniegta atkritumu:

savākšanai

X pārvadāšanai

pārkraušanai un uzglabāšanai

šķirošanai un uzglabāšanai

uzglabāšanai

2. Atļauja derīga no 20.02.2024. līdz 19.02.2034.

10. Atļaujā atrod tabulu, kurā uzskaitītas interesējošās darbības; šajā gadījumā apsaimniekotājam ir atļauja atkritumu pārvadāšanai, līdz ar to atļaujā ir tabula, kas satur informāciju par atļautajām atkritumu pārvadāšanas darbībām. Pēc līdzīga parauga citās atļaujās atrodama informācija arī par savākšanas, reģenerācijas u.c. darbībām.

*Lai vieglāk orientēties atļaujā un atrast atbilstošo atkritumu klases kodu, atļaujā ir iespēja izmantot meklēšanas funkciju, nospiežot taustiņus Ctrl+F, un ierakstot lodziņā nepieciešamo kodu.

1. Informācija par atļautajām atkritumu pārvadāšanas darbībām – atkritumu atrašanās vietas adreses pirms pārvadājuma uzsākšanas, atkritumu pārvadājuma galamērķa adrese, pārvadājamais atkritumu veidi un apjoms katram atkritumu veidam atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus:

2.tabula

Nr. p.k.	Atkritumu atrašanās vieta pirms pārvadājuma uzsākšanas			Atkritumu pārvadājuma galamērķis			Atkritumu klases kods un nosaukums	Pārvadājamo atkritumu apjoms (norādīt katrai atkritumu klasei) tonnas gadā
	Komersanta firma, reģistrācijas nr. komercregistrā	Adrese	Tālr. nr.	Komersanta firma, reģistrācijas Nr. komercregistrā	Adrese	Tālr. nr.		
1.					CSA poligons „Getliņi”, Kaudzīšu iela 57, Rumbula, Stopiņu pagasts, Ropažu novads		170107 Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	2000.0
2.	SIA "AKVA būve" būvniecības objekts			SIA "Getliņi EKO", reģ. Nr. 40003367816		67317800	170904 Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei	2000.0
3.							170302 Asfalta saturoši maisījumi, kuri neatbilst 170301 klasei	2000.0
4.							170101 Betons	2000.0

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

11. Apsaimniekotājs ir tiesīgs veikt konkrētās darbības, ja atļaujā ir norādīts meklētais atkritumu klases kods un apjoms, ar kādu apsaimniekotājam ir tiesības veikt darbības gada laikā.

1. Informācija par atļautajām atkritumu **pārvadāšanas** darbībām – atkritumu atrašanās vieta adreses pirms pārvadājuma uzsākšanas, atkritumu pārvadājuma galamērķa adrese, pārvadājamo atkritumu veidi un apjoms katram atkritumu veidam atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus:

2.tabula

Nr. p.k.	Atkritumu atrašanās vieta pirms pārvadājuma uzsākšanas			Atkritumu pārvadājuma galamērķis			Atkritumu klases kods un nosaukums	Pārvadājamo atkritumu apjoms (norādīt katrai atkritumu klasei) tonnas gadā
	Komersanta firma, reģistrācijas nr. komercreģistrā	Adrese	Tālr. nr.	Komersanta firma, reģistrācijas Nr. komercreģistrā	Adrese	Tālr. nr.		
1.					CSA poligons „Getliņi”, Kaudzīšu iela 57, Rumbula, Stopiņu pagasts, Ropažu novads		170107 Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	2000.0
2.	SIA "AKVA būve" būvniecības objekts			SIA "Getliņi EKO", reģ. Nr. 40003367816	67317800	170904 Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei	2000.0	
3.						170302 Asfaltu saturoši maisījumi, kuri neatbilst 170301 klasei	2000.0	
4.						170101 Betons	2000.0	

BA ŠĶIROŠANA UN DARBĪBAS AR BA BŪVLAUKUMĀ. VADLĪNIJAS

Informācija par dokumenta izstrādātāju

Latvijas Būvuzņēmēju apvienība

Kārļa Ulmaņa gatve 119, Mārupe, Mārupes novads, LV-2167

Tālr. +371 25 733 544

e-pasts: birojs@latvijasbuvnieki.lv

latvijasbuvnieki.lv

Projekts "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014 tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai autoru nostāju un viedokli, un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūras (CINEA) nostāju un viedokli. Ne Eiropas Savienība, ne finansējuma piešķirējs nav atbildīgi par pausto saturu.